

UDI

Utlendingsdirektoratet
Norwegian Directorate
of Immigration

Årsrapport 2018

Utlendingsdirektoratet

Innhold

1.	Leders beretning	6
2.	Introduksjon til virksomheten og hovedtall	8
2.1	Organisasjon og ledelse.....	8
2.2	Hovedtall	9
2.3	Nøkkeltall	9
2.4	Bevilgning etter post	10
3.	Årets aktiviteter og resultater	11
3.1	Måloppnåelse.....	11
3.2	Mål 1: Færre asylsøkere uten beskyttelsesbehov	11
3.2.1	Resultatoppnåelse på asylområdet 2018	12
3.2.2	Nærmere omtale av beskyttelsessaker	14
3.2.2.1	Saksbehandlingstid	14
3.2.2.2	Felleseuropeisk samarbeid på Malta	16
3.2.2.3	PUMA-prosjektet	16
3.2.2.4	Konvertittsaker	16
3.2.2.5	Overføringsflyktninger.....	17
3.2.2.6	Enslige mindreårige asylsøkere	17
3.2.2.7	Oktober-barna	17
3.2.3	Tilbakekall.....	18
3.2.3.1	Resultater på tilbakekallsarbeidet	19
3.2.3.2	Forklaring av resultatene	20
3.2.3.3	Effekter av tilbakekallsarbeidet	20
3.3	Mål 2: Raskere retur.....	21
3.3.1	Resultatoppnåelse på returområdet i 2018	21
3.3.2	Nærmere om arbeidet på returfeltet.....	22
3.4	Mål 3: Raskere avklaring av identitet.....	23
3.4.1	Aldersestimering	24
3.4.2	Søk i åpne kilder	24
3.5	Mål 4: Raskere bosetting av flyktninger	25
3.5.1	Prognoser	25
3.5.2	Effekten av UDIs aktiviteter knyttet til bosetting.....	25
3.6	Mål 5: Høyere deltakelse blant innvandrere i arbeids- og samfunnsliv	26
3.6.1	Resultatoppnåelse på oppholdsområdet	26
3.6.2	Arbeidssaker.....	27
3.6.3	Familieinnvandring.....	28
3.6.4	Status og utvikling i andre oppholdssaker	29

3.6.4.1	Statsborgerskap.....	29
3.6.4.2	Permanent oppholdstillatelse	30
3.6.5	Brukerorientering.....	30
3.7	Mål 6: Et mer kostnadseffektivt mottakssystem som tilrettelegger for asylbehandling, retur og integrering	31
3.7.1	Resultatoppgjøret på mottaksområdet i 2018	31
3.7.1.1	Gjennomsnittlig utgift per beboer.....	31
3.7.1.2	Mottaksplasser	32
3.7.2	Enslige mindreårige asylsøkere	34
3.7.2.1	Situasjonen i mottak for enslige mindreårige og gjennomførte tiltak i 2018.....	34
3.7.2.2	Situasjons- og risikobildet på mottak for enslige mindreårige ved inngangen til 2019	35
3.7.3	Ytelser til personer på mottak.....	37
3.8	Annen rapportering.....	37
3.8.1	Moderniseringsprogrammet	37
3.8.2	Internasjonalt arbeid.....	38
3.8.2.1	Hovedtrekk fra UDIs internasjonale arbeid 2018	38
3.8.2.2	Nærmere om arbeidet med EØS-midlene og EASO i 2018.....	39
3.8.3	Forskning og kunnskapsutvikling.....	40
3.8.3.1	Porteføljeoversikt FoU.....	40
3.8.3.2	Om nytten av foregående års ferdigstilte FoU-studier.....	41
3.8.3.3	Egne evalueringer	42
3.8.3.4	Om nytten av foregående års ferdigstilte EMN-studier	42
3.8.3.5	Oversikt over prioriteringer på FoU-feltet for 2019	43
3.8.3.6	Oversikt over EMN prioriteringer for 2019	43
4.	Styring og kontroll i virksomheten	44
4.1	Nærmere omtale av vesentlige forhold ved styring og kontroll	44
4.1.1	Risikostyring	44
4.1.2	Virksomhetsplan	44
4.1.3	Internkontroll ved forvaltning av UDIs tilskudds- og stønadsordninger	45
4.1.3.1	Tilstrekkelige retningslinjer og rutiner for tilskudds- og stønadsforvaltningen, samt etterlevelse av disse.....	45
4.1.3.2	Ansvar, myndighet og oppgaver knyttet til tilskudds- og stønadsforvaltning	45
4.1.3.3	Tilstrekkelig kompetanse knyttet til å utføre oppgaver som tilskudds- og stønadsforvalter ...	45
4.1.3.4	Oppfølging for å sikre at formålet med tilskudds- og stønadsordningene oppnås	45
4.1.3.5	Etterlevelse av krav til tilskudds- og stønadsforvaltning i Bestemmelser om økonomistyring i staten, kapittel 6 og 7	46
4.1.3.6	Budsjett- og økonomistyring av tilskudds- og stønadspostene.....	46
4.1.3.7	Risikovurderinger for forvaltningsprosessene med påfølgende korrigerende tiltak.....	46
4.1.3.8	Overordnet risikovurdering knyttet til tilskudds- og stønadsforvaltningen	46

4.2	Samfunnssikkerhet og beredskap	46
4.2.1	Tjenesteutsatte IKT-tjenester.....	46
4.2.2	Øvelser innen sikkerhet og beredskap	47
4.3	Effektiv drift.....	47
4.4	Internrevisjon	48
4.5	Fellesføringer og øvrige krav fra regjeringen	48
4.5.1	Motvirke arbeidslivskriminalitet	48
4.5.2	Likestilling.....	49
4.5.3	Inkluderingsdugnad.....	49
5.	Vurdering av framtidsutsikter	51
6.	Årsregnskap.....	52
6.1	Ledelseskommantar årsregnskapet 2018	52
6.1.1	Formål	52
6.1.2	Bekreftelse	52
6.1.3	Vurderinger av vesentlige forhold.....	52
6.1.3.1	Hovedtall for UDI	52
6.2	UDIs årsregnskap.....	54
6.2.1	Revisjon	54
6.2.2	Prinsipper	54
6.2.3	Bevilgningsrapporteringen	54
6.2.4	Artskontorrapporteringen	54
	Oversikt over hvor i årsrapporten oppdrag (O) og rapporteringskrav (R) fra tildelingsbrevet er omtalt	63
	Vedlegg	66

Oversikt over tabeller

Tabell 1: Utvalgte volumtall 2016–2018	9
Tabell 2: Nøkkeltall fra årsregnskapet 2016–2018.....	9
Tabell 3: Totaloversikt kap. 490 Utlendingsdirektoratet (1000 kr.).....	10
Tabell 4: Målbilde med resultater for saksbehandlingstid	13
Tabell 5: Median saksbehandlingstid i dager for asylsaker fra søknad til første vedtak	15
Tabell 6: Asylsaker og klager til behandling, innkomne og behandlede	16
Tabell 7: Søknader etter utf § 8-8a tatt til realitetsbehandling i UDI, etter alder over eller under 18 år og utfall	18
Tabell 8: Antall tilbakekalte tillatelser av UDI i 2018 etter hjemmel for tilbakekall og statsborgerskap.	20
Tabell 9: Status etter tilbakekalte tillatelser, i antall personer	21
Tabell 10: Andelen av dem som blir utreisepliktige som har søkt og reist med assistert retur innen 6 måneder 2016-2018.	21
Tabell 11: Andelen av dem som blir utreisepliktige som har søkt og reist med assistert retur innen 6 måneder per tertial i 2018.....	22
Tabell 12: Utvikling saksbehandlingstid arbeids- og familieinnvandringsaker	27
Tabell 13: Utviklingen i oppholdssaker	27
Tabell 14: Saksbehandlingstid arbeidstillatelser, uten sesongarbeidstillatelser	27
Tabell 15: Utviklingen i arbeidssaker, inkludert sesongarbeidstillatelser	28
Tabell 16: Utviklingen i familieinnvandringsaker, alle typer	28
Tabell 17: Saksbehandlingstider familieinnvandringsaker der referansepersonen har flyktningbakgrunn	28
Tabell 18: Saksbehandlingstider i andre familieinnvandringsaker	29
Tabell 19: Saksbehandlingstid familieinnvandring med faglært	29
Tabell 20: Utvikling i utvisningssaker	29
Tabell 21: Utvikling i statsborgerskapssaker	30
Tabell 22: Median saksbehandlingstid i dager på statsborgerskapssaker.....	30
Tabell 23: Utviklingen i saker om permanent oppholdstillatelse	30
Tabell 24: Median saksbehandlingstid i dager for permanent opphold i 2018 fra søknad mottatt til første vedtak.	30
Tabell 25: Antall plasser i mottak og antall mottak.....	33

Oversikt over figurer

Figur 1: UDIs organisasjonskart	8
Figur 2 Antall asylsøkere til Norge 2003-2018	12
Figur 3: Sammenligning ankomster i Norge med andre land per måned i 2018.....	12
Figur 4: Andel asylsøkere som har søkt fra januar til mai 2018 fordelt på om de har fått innvilgelse/henlagt, avslag eller vedtak i UNE, eller om de fortsatt venter på vedtak etter at det er gått 8 måneder.	14
Figur 5: Andel asylsøkere som har søkt i 2018 fordelt på om de har fått vedtak før eller etter 21 dager, eller om de fortsatt venter på vedtak.	15
Figur 6: Antall personer som har fått vedtak om tilbakekall etter utlendingsloven § 37, utlendingsloven § 63 og statsborgerloven § 26 2.....	19
Figur 7: Antall bosettingsklare ved månedsskiftet i mottak etter tid fra vedtak	25
Figur 8: Antall i mottak for enslige mindreårige ved utgangen av måneden i 2018 etter status	35
Figur 9: Antall i mottak for enslige mindreårige – fordelt på statsborgerskap	36

1. Leders beretning

2018 var et utfordrende år for UDI. Saksbehandlingstiden økte i de fleste sakstyper, og vi har ikke klart å behandle alle saker som vi har mottatt. Vi har heller ikke lyktes i å nå målene på retur- og mottaksfeltet. Samtidig har vi i 2018 hatt god kontroll på høyt prioriterte saksporteføljer, herunder alle asylsaker under hurtigprosedyre og Dublin-saker. Vi har også gjennomført et solid arbeid knyttet til gjennomføringen av Stortingets vedtak om overføringsflyktninger, hvor det for første gang siden UDI ble opprettet har kommet flere personer til Norge som overføringsflyktninger enn antall personer som fikk innvilget beskyttelse etter søknad.

Vi har videre lyktes i å bedre situasjonen betydelig for de enslige mindreårige asylsøkerne. Vi ser at bruken av øremerkede midler til økt bemanning og styrket barnefaglig kompetanse ved mottak har hatt god effekt. Samlet har disse tiltakene bidratt til at mottakene forebygger uønskede hendelser, identifiserer risiko, og iverksetter egnede tiltak tidligere. Det at mottakene har færre plasser og lavere belegg, har også gjort at mottakene har bedre kapasitet til å tilpasse omsorgen til den enkelte. Dette bidrar igjen til økt grad av trygghet blant de enslige mindreårige.

Når vi ikke har klart å nå tildelingsbrevets ambisjonsnivå på saksbehandlingstid og mottaks- og returområdet, mener vi at årsakene til dette er sammensatt. En viktig faktor har vært at vi i 2018 har gjennomgått en vesentlig omstilling for å klare å tilpasse kapasiteten til et stabilt lavere antall asylsøkere. UDIs driftsbudsjett ble redusert med 183 mill. kroner, og antall årsverk ble redusert med 224 sammenlignet med året før. I kjølvannet av asylkrisen høsten 2015, hvor hele organisasjonen stod på med sitt ytterste for å håndtere situasjonen, har overgangen hatt en del følgeeffekter som det har vært krevende å håndtere. Dette har preget UDI mer enn vi forutså ved inngangen til året. Blant annet har produktiviteten gått noe ned, en utvikling vi er opptatt av å snu.

I løpet av året ble det også klart at bemanningen ble for lav, blant annet på grunn av større naturlig avgang enn forventet. Som følge av det, og forventninger om naturlig avgang i 2019, ble det derfor i løpet av høsten 2018 startet en prosess for å rekruttere en del nye saksbehandlere for å opprettholde riktig kapasitet. De nye saksbehandlerne vil komme på plass i løpet av vinteren 2019. Mange av de nyansatte var også midlertidig ansatte i 2016/17 og vil derfor bruke mindre tid på opplæring.

I løpet av 2018 ble det satt i gang flere analyser av organisasjonen og hvordan vi løser samfunnsoppdraget. Formålet er å etablere et grunnlag for nye utviklingstiltak som skal gjøre direktoratet mer robust og leveringsdyktig og sette retning for det videre arbeidet. Organisasjonsgjennomgang av Region- og mottaksavdelingen, produktivitetsanalyse og scenarioarbeid var bidrag til dette.

Når det gjelder saksbehandlingstid i arbeids- og familieinnvandrings saker, har vi god kontroll når det gjelder kvalifisert arbeidskraft fra tredjeland og deres familier, selv om målene ikke ble nådd for året under ett. Saksbehandlingstidene er imidlertid fortsatt for lange i en rekke andre sakstyper, herunder familieinnvandrings saker knyttet til flyktninger. For UDI er det et sentralt mål å få ventetidene for brukerne ned.

Kapasiteten i mottakssystemet bygges fortsatt ned. Dette berører lokalsamfunn, driftsoperatører og deres ansatte, vertskommuner og mottaksbeboere sterkt. Mange beboere har måttet flytte gjentatte ganger i løpet av nedbyggingsprosessen. Totalt sett har dette vært krevende prosesser å stå i for UDI og alle andre berørte.

UDI har vært opptatt av å innfri departementets forventning om å få ned kostnadene knyttet til mottaksdrift, samtidig som vi opprettholder en nødvendig evne til å håndtere svingninger i asylankomstene. Vi har nå en total kapasitet som innebærer at selv mindre økninger i antallet asylsøkere på kort tid kan gjøre det krevende å skaffe innkvartering til alle raskt nok. Vi ser samtidig at budsjettmodellen som beregner bevilgningsbehovet til drift av asylmottak ikke fungerer når belegget blir lavt og andelen dyre transittplasser øker. Da blir det færre beboere å fordele utgiftene på som ikke varierer i takt med belegget. UDI ønsker derfor å revidere modellen slik at den er mer robust også ved lavt belegg.

UDI er opptatt av god samhandling i migrasjonskjeden. Samarbeidet med Politiets utlendingsenhet om en ny innledende saksflyt på Ankomstsenter Østfold (PUMA) har vært utfordrende, men vi har tro på at vi skal få til gode løsninger. UDI og Politiets utlendingsenhet har fortsatt det gode samarbeidet om

retur av lengeværende uten lovlig opphold, og resultatene viser at systematisk samhandling om konkrete saker virker.

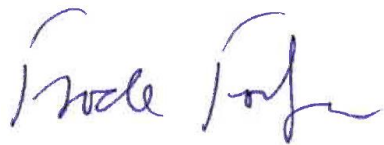
I forbindelse med at utenriksstjenesten har startet innføringen av knutepunktorganisering av utlendingssakene, har det vært tett samarbeid mellom Utenriksdepartementet og UDI om hvordan en rekke praktiske og prinsipielle spørsmål kan ivaretas best mulig. Foreløpig ser den nye organiseringen ut til å fungere tilfredsstillende.

UDI har også i 2018 lagt vekt på digitalisering og å utvikle IKT-porteføljen, blant annet gjennom å bruke robotteknologi og videreføre piloter på automatisering. De største utviklingsprosjektene ligger til Moderniseringsprogrammet. Det er forsinkelser i biometriprosjektet og asylogistikkprosjektet, men tilfredsstillende fremdrift på øvrige prosjekter. Vi legger stor vekt på kostnadskontroll og kvalitet i leveransene.

Kvalitet er et område vi også jobber mye med når det gjelder vedtak, blant annet gjennom den årlige kvalitetsmålingen der saksbehandlingen i utvalgte sakstyper gjennomgås. Sakstypene velges ut i fra hvor vi mener det er høy risiko for avvik, og kvalitetsmålingen gir derfor ikke et helhetlig bilde av den generelle kvaliteten i UDI sin saksbehandling. Målingen for 2018 avdekket blant annet noen alvorlige avvik når det gjelder kvaliteten på enkelte avslagsvedtak til medfølgende barn i asylsaker. Målingen viste også at det er utfordrende å avdekke tvangsekteskap i familieinnvandrings saker. Dette følger vi nøye opp med tiltak i 2019.

Vi viser også til kapittel fem Vurdering av framtidsutsikter for omtale av områder vi vil ha oppmerksomhet på i årene som kommer, og som skal legge til rette for økt måloppnåelse.

Oslo, 28.02.2019

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Frode Forfang'.

Frode Forfang
direktør

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

UDI ble opprettet i 1988 og er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet.

UDI skal bidra til å gjennomføre regjeringens innvandrings- og flyktningpolitikk. Vi skal:

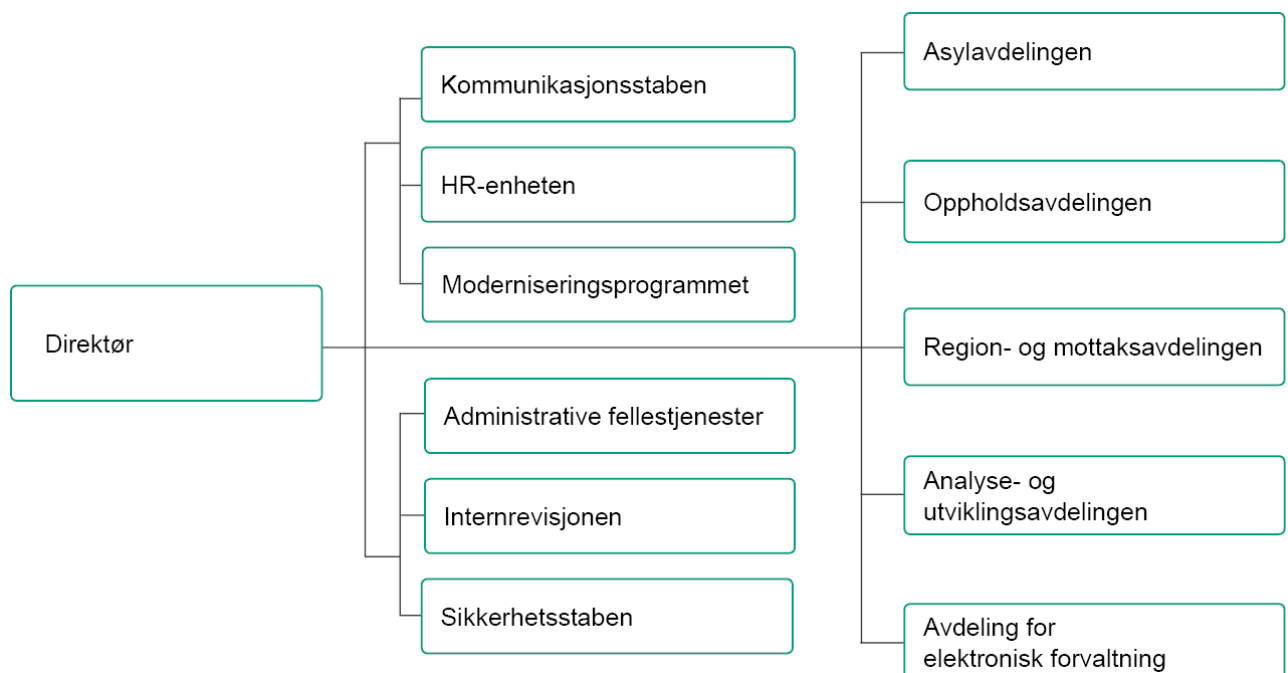
- legge til rette for lovlig innvandring
- gi beskyttelse til dem som fyller kravene
- hindre misbruk av innvandringsregelverket
- gi tilbud om innkvartering til asylsøkere
- bidra til raske returer av personer uten lovlig opphold
- gi faglige innspill til utviklingen av politikken

UDI er den sentrale etaten i utlendingsforvaltningen. UDI behandler søknader om besøksvisum, familieinnvandring, oppholdstillatelser for å arbeide og studere, statsborgerskap, permanent oppholdstillatelse og reisedokumenter. Vi fatter også vedtak om bortvisning og utvisning. For korthets skyld betegnes dette arbeidsområdet for oppholdsområdet. Videre behandler vi søknader om beskyttelse (asylområdet). Vi har ansvar for at alle asylsøkere får tilbud om et sted å bo mens de venter på at vi skal behandle søknadene deres (mottaksområdet), og for å finne gode løsninger for de som må reise tilbake til hjemlandet sitt (returområdet). UDI forvalter og videreutvikler mange IKT systemløsninger som også benyttes av de andre virksomhetene i utlendingsforvaltningen.

2.1 Organisasjon og ledelse

UDI har hovedkontor i Oslo og i tillegg regionkontorer i Narvik, Trondheim, Bergen, Kristiansand og Gjøvik. Frode Forfang er direktør i UDI.

Figur 1: UDIs organisasjonskart

2.2 Hovedtall

Tabellen nedenfor viser produserte tjenester (fattede vedtak, tilbudte mottaksdøgn osv.). Tallene kan avvike fra andre volumtall i årsrapporten fordi definisjonene her er noe annerledes og fordi tallene inneholder etterregistreringer.

Tabell 1: Utvalgte volumtall 2016–2018

	2016	2017	2018
Asylsøknader	3 460	3 560	2 655
- herav relokaliserte	257	1 252	7
- herav enslige mindreårige	320	191	159
Vedtak i asylsaker og klager behandlet i asylsaker	30 625	9 928	4 016
Vedtak overføringsflyktninger ¹	3 778	3 783	2 603
Vedtak om tilbakekall ²	1 623	1 843	1 356
Vedtak og klager behandlet i oppholdssaker	90 723	102 949	78 917
Antall reist med assistert retur	1 456	536	240
Gjennomsnittlig antall beboere i mottak	22 589	8 861	4 179
Antall mottak ved årsskiftet	152	49	29

2.3 Nøkkeltall

UDI benyttet i 2018 868 årsverk inkludert midlertidige ansatte og ekstrahjelp. I dette tallet er fravær inkludert, men ikke ansatte i permisjoner. Dette er en reduksjon på 19 prosent i sammenlignet med 2017. Det var langt færre midlertidige ansatte i 2018 enn i 2017.

Tabellen nedenfor er definert med bakgrunn i gjeldende mal for årsrapport, og tall kan derfor avvike noe fra annen rapportering.

Tabell 2: Nøkkeltall fra årsregnskapet 2016–2018

	2016 ³	2017	2018
Antall årsverk	1 248	1 092	868
Samlet tildeling Post 01 Driftsutgifter (mill. kroner)	1 200	1 193	1 010
Utnyttelsesgrad Post 01	99 %	98 %	99 %
Utnyttelsesgrad post 01-29	97 %	96 %	97 %
Samlet tildeling post 01-75 (mill. kroner)	8 016	3 711	2 370
Driftsutgifter post 01 (mill. kroner)	1 184	1 173	1 009
Lønnsandel av driftsutgifter på post 01	69 %	68 %	66 %
Lønnsutgifter pr. årsverk (kroner)	650 432	725 567	770 951

¹ Vedtak overføringsflyktninger er inkludert avslag, og tilsvarer ikke antall som kommer til Norge

² Vedtak om tilbakekall omfatter kun vedtak hvor tillatelsen er kalt tilbake og ikke antall saker hvor tilbakekall er vurdert. Det er kun et vedtak per person og det omfatter alle hjemler for tilbakekall.

³ Før 2017 var lønnskostnaden i driftsbudsjettet eksklusive pensjonsforpliktelser. Dette påvirker en rekke tall i 2016

2.4 Bevilgning etter post

UDIs samlede bevilgning (post 01–75) ble redusert med 36 prosent i 2018 sammenliknet med 2017 og utgjorde 2 370 mill. kroner. Vi viser til kapittel 6 og regnskapsrapporten som følger som vedlegg for nærmere forklaringer og vurderinger av vesentlige forhold ved vårt årsregnskap.

Tabellen nedenfor omfatter de midler som er stilt til disposisjon for direktoratet gjennom tildelingsbrevet for 2017 med etterfølgende tillegg. Bevilgninger som er disponert og regnskapsført av departementet er ikke tatt med.

Tabell 3: Totaloversikt kap. 490 Utlendingsdirektoratet (1000 kr.)

Kapittel.post	Tildelt per 31.12.2018	Regnskap per 31.12.2018	Regnskap i prosent av tildeling	Mer/mindre-forbruk
490.01 Driftsutgifter	1 020 307	1 009 475	99 %	10 832
490.21 Statlige mottak	867 013	877 322	101 %	-10 309
490.22 Tolk og oversettelse	11 500	8 612	75 %	2 888
490.23 Kunnskapsutvikling, kan overføres	5 225	3 394	65 %	1 831
490.30 Ombygginger, ankomstsenter for asylregistrering og mottak, kan overføres	97 900	8 606	9 %	89 294
490.45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	202 238	78 913	39 %	123 325
490.60 Vertskommunetilskudd	203 624	199 055	98 %	4 569
490.70 Stønader til beboere i asylmottak	110 576	109 410	99 %	1 166
490.71 Tilskudd til aktivitetstiltak for barn	26 772	27 064	101 %	-292
490.72 Retur og tilbakevending, overslagsbevilgning	33 029	16 418	50 %	16 611
490.73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge	14 849	14 849	100 %	-
490.75 Reiseutgifter for flyktninger, kan overføres	12 379	17 065	138 %	-4 686
Totalt	2 605 412	2 370 184	91 %	235 228

3. Årets aktiviteter og resultater

3.1 Måloppnåelse

I denne delen går vi inn i hva vi på overordnet nivå mener er årsak til avvikene fra måloppnåelse knyttet til saksbehandling, og hvilke tiltak vi jobber med. Årsakene og tiltakene vil derfor i mindre grad omtales under hvert enkelt mål..

UDI har i 2018 gjennomført flere endringer for å tilpasse oss de lave asylankomstene, reduserte budsjetter og den nedbemanning som har vært nødvendig som følge av dette. Antallet årsverk ble redusert med 224 sammenlignet med året før. Et stort antall saksbehandlere i Asylavdelingen og Oppholdsavdelingen sluttet samtidig ved begynnelsen av 2018, i tillegg til at mange sluttet gradvis mot slutten av 2017. 2018 har således vært et krevende år for UDI med nedbemanning av saksbehandlere, tap av kompetanse, opplæring og ny organisering. Dette førte til behov for krevende tilpasninger. Gjennom året erfarte vi også at antallet saksbehandlere gikk for mye ned gjennom naturlig avgang. Det betyr at vi har hatt for liten kapasitet, noe som har forsterket seg gjennom året. Høsten 2018 ble det derfor satt i gang en rekrutteringsprosess som vil bøte på dette, men først fra februar 2019.

I begynnelsen av året ble det også gjort noen organisasjonsendringer og flytting av saksporteføljer som vi mener var fornuftig begrunnet, men som forsterket overgangsproblemene. Blant annet flyttet vi ansvaret for søknader om familieinnvandring, permanent oppholdstillatelse og reisedokument for søkere som har utgangspunkt i en asylsak fra Oppholdsavdelingen til Asylavdelingen. Formålet var å se ulike sakstyper som er knyttet til hverandre i sammenheng. Samtidig var det også et beredskapelement i dette ved at vi raskere kan flytte saksbehandlerkapasitet til asylsaker ved en økning i asylankomstene. Flytting av porteføljer har vært en stor endring, og vi undervurderte de negative effektene på saksavviklingen. Det har tatt tid for de ansatte å sette seg inn i nye oppgaver, noe som har krevd mye opplæring. UDI har gjennom året informert departementet om utfordringene med redusert produksjon og produktivitet grunnet omstilling knyttet til lavere budsjett og reduksjon i antall ansatte. Vi har gjennom året igangsatt tiltak for å bedre måloppnåelsen, men ser at effekten av tiltakene ikke i tilstrekkelig grad har kommet. Arbeidet med tiltak som kan bidra til bedre resultater blir vesentlig forsterket i løpet av våren 2019.

UDI har i 2018 gjennomført et prosjekt med ekstern bistand for å utvikle en dynamisk modell for å kunne analysere produksjon og produktivitet i saksbehandlingen. Når produksjonen avviker fra forventning kan det skyldes minst to forhold. Produktiviteten kan ha vært bedre/dårligere enn forventet, eller det kan ha blitt brukt mer/mindre tid direkte til saksbehandling enn forventet.

Produktivetsprosjektet ga oss to hovedfunn:

11 av 19 sakstyper har opplevd fallende produktivitet fra 2013 til 2018. Fire sakstyper har opplevd økt produktivitet, mens de resterende sakstypene viser liten endring i produktiviteten over perioden.

Andel tid brukt til saksbehandling i Asyl- og Oppholdsavdelingen var under 50 prosent i 2018 (hele avdelingene sett under ett), og andelen har vært svakt synkende siden 2017. Andel tid brukt til saksbehandling av saksbehandlere var i 2018 under 60 prosent i begge avdelinger, og har også vært svakt synkende i samme periode. Dette antas å ha sammenheng med at antallet medarbeidere som jobber direkte med saksbehandling er redusert som følge av færre asylsøkere, samtidig som omfanget av oppgaver som ikke er volumavhengige har holdt seg mer stabilt.

Som et ledd i vår strategiprosess gjør vi nå en grundig gjennomgang av nåsituasjonen i UDI der vi finner frem til årsaksforklaringer og tiltak som kan som kan iverksettes på kort sikt for å sette oss i stand til å kunne levere mer med færre ressurser.

3.2 Mål 1: Færre asylsøkere uten beskyttelsesbehov

UDI kan i begrenset grad påvirke hvor mange asylsøkere uten beskyttelsesbehov som kommer til Norge. Et virkemiddel er imidlertid raskt å avslå og returnere personer uten beskyttelsesbehov. UDI har derfor prioritert klare avslag- og avvisingssaker. UDIs arbeid med vurdering av opphør, jf. instruks GI-14/2016 kan også tenkes å ha en effekt i tillegg til økt innsats for å avdekke og trekke tilbake tillatelser til personer som har fått beskyttelse på uriktig grunnlag. Samtidig er det å prioritere

saksbehandling av nye saker viktig for å unngå at mange får lange, ulovlige opphold, og det er viktig for rask integrering for de som har krav på beskyttelse.

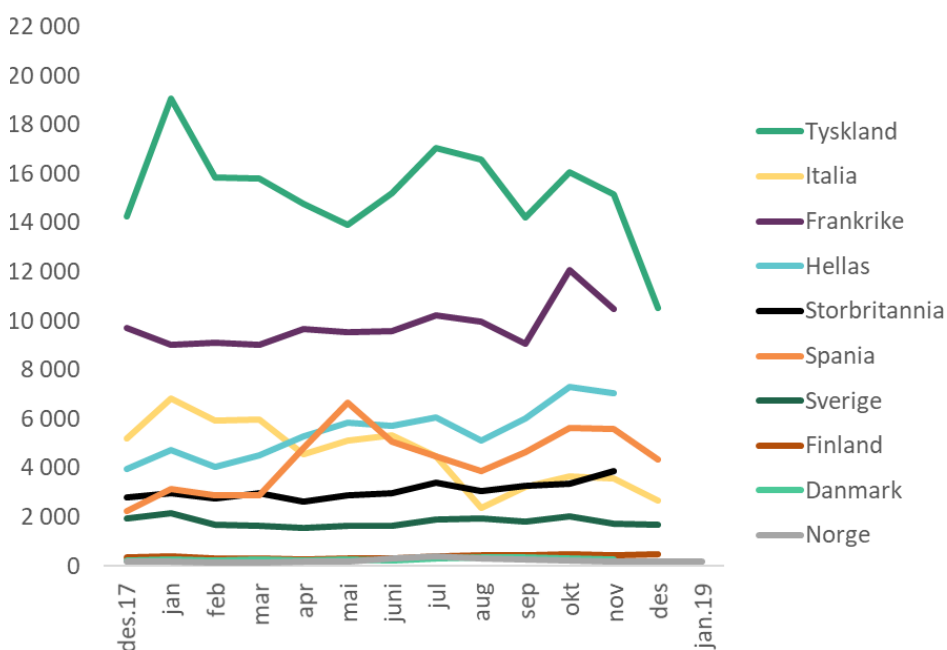
I 2018 har antallet asylsøkere til Norge vært historisk lavt og asylsaker utgjør en vesentlig mindre andel av sakene til UDI enn tidligere.

Figur 2 Antall asylsøkere til Norge 2003-2018

Også sammenlignet med andre land mottar Norge vesentlig færre asylsøkere, med unntak av Finland og Danmark.

Figur 3: Sammenligning ankomster i Norge med andre land per måned i 2018

3.2.1 Resultatoppnåelse på asylområdet 2018

I 2018 har UDI behandlet omtrent like mange saker som det har kommet inn, men vi har ikke fått ned antallet søkere som venter på svar. Vi er nærmere målet om åtte måneder samlet saksbehandlingstid for UDI og Utlendingsnemnda (UNE) enn tidligere. Videre har vi i 2018, sammenlignet med 2017,

kommet nærmere ambisjonene om at en økt andel av førstegangsvedtak i beskyttelsessaker skal behandles innen 21 dager.

Tabell 4: Målbilde med resultater for saksbehandlingstid

Styringsparameter	Resultatkrav	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Samlet saksbehandlingstid for klagesaker beskyttelse fra asylsøknaden fremme stil saken er ferdigbehandlet i UNE	Samlet saksbehandlingstid for UDI og UNE skal i beskyttelsessaker fremmet etter 1.1.18 ikke overstige åtte måneder for 80 prosent av sakene.	64 prosent	64 prosent	72 prosent ⁴
	Realisere ambisjonen i PUMA-prosjektet om at en økt andel av førstegangsvedtak i beskyttelsessaker mottatt etter 1.1.18 skal behandles innen 21 dager.	20 prosent	15 prosent	21 prosent

For å jobbe mot målet om samlet saksbehandlingstid for UDI og UNE på under åtte måneder, er det viktig å se på tiltak i hele prosessen en søknad må gjennom, helt fra innlevering av søknad til vedtak i klagesaken. Samme prinsipp gjelder for å nå ambisjonene i PUMA-prosjektet om 21 dagers saksbehandlingstid for nye asylsaker. UDI har derfor i løpet av året arbeidet kontinuerlig sammen med Politiets utlendingsenhet (PU) for å nå resultatkravene.

UDI viser til risikoen som er løftet til departementet knyttet til at andelen saker som ikke kan ferdigbehandles utgjør over 20 prosent av søknader om beskyttelse fremmet etter 1. januar 2018. Dette er søknader som ikke kan behandles eller ikke er hensiktsmessig å behandle fordi UDI eksempelvis venter på praksisavklaringer, ytterligere undersøkelser som verifisering, sikkerhetsmessig vurdering, eksklusjon m.m. At over 20 prosent av søknadene ikke er vedtaksklare har gått utover måloppnåelsen om samlet saksbehandlingstid for UDI og UNE, samt måloppnåelse om økt andel saker behandlet innen 21 dager.

I sommer merket vi en stor økning i ankomstene av borgere av Tyrkia og søknadene utgjorde en betydelig andel av søknader om beskyttelse. De fleste asylsøkerne fra Tyrkia begrunner søknaden med at de er knyttet til Gülen-nettverket og forfulgt av tyrkiske myndigheter. På grunn av sammensetningen av denne gruppen, valgte vi i juni å avvente videre behandling av søknadene for å gjøre nærmere undersøkelser, og for å innhente informasjon om andre lands praksis. Mange av søkerne har hatt opphold i andre land som deltar i Dublinsamarbeidet og mange av sakene har blitt utredet etter kravene i instruks GI-03/2016. I påvente av informasjonsinnhentingen og UDIs vurderinger, besluttet vi å avvente behandlingen av sakene. Når en andel av asylsakene settes på vent på grunn av avklaringer o.l., påvirker dette saksbehandlingstidene.

Vi begynte å behandle søknader fra Tyrkia i slutten av august, og startet med å behandle de eldste sakene først. Det innebærer at saksbehandlingstiden for denne gruppen har blitt relativ lang i 2018, og vil også bli det i 2019. I 2018 mottok vi 765 søknader for borgere av Tyrkia, hvorav vi behandlet 118 søknader, 70 personer fikk innvilget beskyttelse og 8 personer fikk avslag på sin søknad om beskyttelse. 645 personer fikk ikke sin sak behandlet i 2018.

2018 ble også preget av at en gruppe enslige mindreårige asylsøkere skulle få saken sin vurdert på nytt, jf. utlendingsforskriften § 8-8a. Denne gruppen omtales som oktober-barna. Se nærmere omtale under punkt 3.2.2.7.

⁴ UDI har inkludert både avslag- og innvilgelsessaker i rapporteringen på styringsparameteren. Resultatet for 2018 omfatter kun søknader innkommet januar til mai. Søknader etter utf § 8-8a er ikke inkludert.

I 2018 hadde vi fortsatt gamle asylsaker til behandling som vi har behandlet parallelt med nye saker. Eldre ubehandlede søknader medfører for eksempel uro i mottak og flere henvendelser fra søkere som har ventet lenge på å få svar på søknaden. Med nedbygging av mottak også i 2018, har det vært viktig å ferdigbehandle sakene til de personene som bodde på mottak som skulle legges ned.

2018 har vært et krevende år for UDI med nedbemanning av saksbehandlere, tap av kompetanse, opplæring og ny organisering. Vi viser til nærmere omtale under punkt 3.1. Vi satte i verk tiltak for å sikre framdrift i saksbehandlingen, men tiltakene har ikke hatt den ønskede effekt i 2018. Vi setter inn tiltak i 2019 for at flere skal få svar på søknaden sin ved å spesialisere saksbehandlingen innenfor noen sakstyper i større grad enn vi har gjort i 2018.

3.2.2 Nærmere omtale av beskyttelsessaker

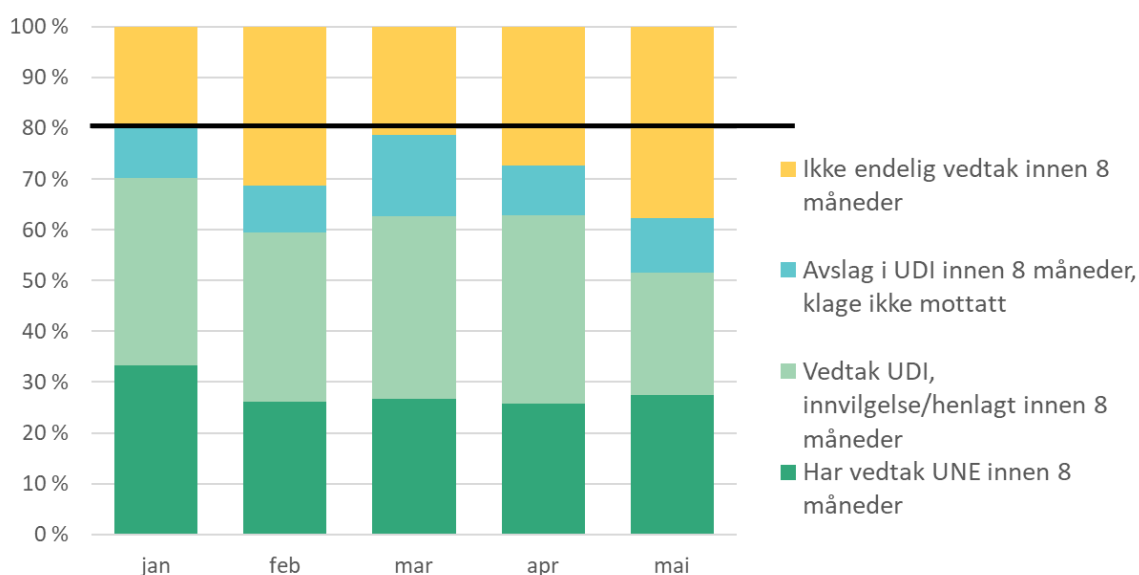
Norge mottok 2 655 asylsøkere i 2018. Av disse kom 29 prosent fra Tyrkia (765), 419 personer kom fra Syria og 241 fra Eritrea. Ved inngangen til 2018 var det 1 547 asylsøkere som ikke hadde fått svar på søknaden sin. Det kom 159 enslige mindreårige asylsøkere i 2018, som utgjør seks prosent av alle asylsøkere. Blant denne gruppen kom sju av ti fra Syria, Afghanistan og Eritrea.

Vi har behandlet 4 016 saker og klager, noe som er vesentlig lavere enn i 2017 da vi behandlet 9 928 saker og klager.

3.2.2.1 Saksbehandlingstid

I 2018 ble 21 prosent av vedtakene fattet innen 21 dager. Figur 4 viser andel søknader som har fått vedtak innen 21 dager, eventuelt har en sak til behandling under 21 dager.

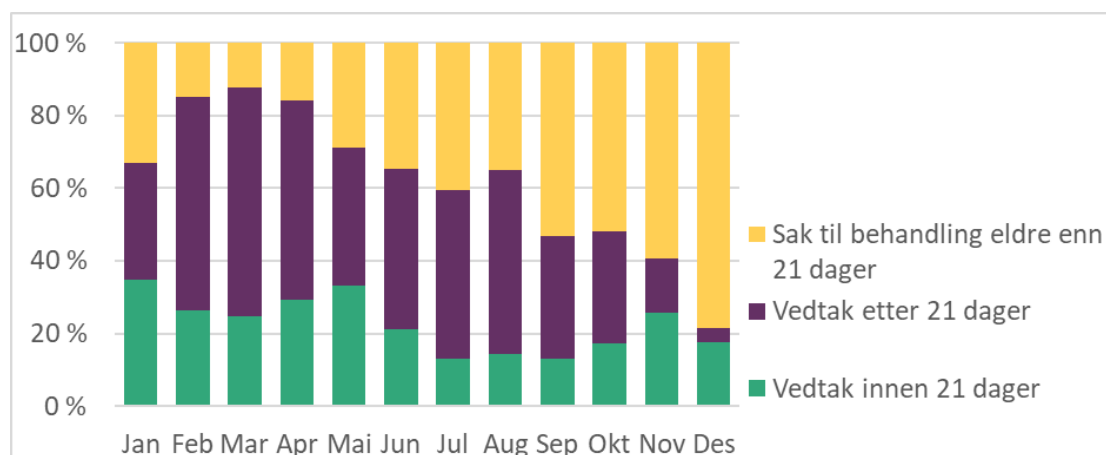
Figur 4: Andel asylsøkere som har søkt fra januar til mai 2018 fordelt på om de har fått innvilgelse/henlagt, avslag eller vedtak i UNE, eller om de fortsatt venter på vedtak etter at det er gått 8 måneder.⁵

Figuren under viser at vi nådde målet i begynnelsen av året, men får en negativ utvikling på sommerhalvåret som vedvarte utover høsten. I begynnelsen av året mottok vi et jevnt antall søknader om beskyttelse, men i sommer fikk vi en stor økning av søknader fra Tyrkia. Resultatene for november og desember er som følge av at vi prioriterte å behandle gamle saker.

⁵ Søknader etter utlendingsforskriften § 8-8a er ikke inkludert. Søknader som har kommet de syv siste månedene av 2018 er det for tidlig å rapportere på

Figur 5: Andel asylsøkere som har søkt i 2018 fordelt på om de har fått vedtak før eller etter 21 dager, eller om de fortsatt venter på vedtak.⁶

For de fleste hurtigprosedyrene har saksbehandlingstiden gått ned, jf. tabell 5.

For personer som kan henvises til et trygt tredjeland, gikk saksbehandlingstiden i antall dager kraftig ned fra 53 dager i 2017 til 19 dager i 2018. For realitetsbehandlede saker og innvilgelser gikk saksbehandlingstiden i antall dager ned fra 2017. Vi har i 2018 behandlet flere nye søknader sammenlignet med 2017, hvor vi hovedsakelig behandlet sakene til de som hadde ventet lengst.

Saksbehandlingstiden på Dublinsaker har økt fra 24 til 36 dager (median) fra 2017 til 2018, og skyldes at sakene har endret karakter. I 2017 hadde vi vesentlig flere tilbaketakelsessaker overfor våre medlemsland enn i 2018. Tilbaketakelsessaker vil si de tilfellene hvor et medlemsland blir ansvarlig for å behandle asylsøkerens søknad etter Dublinforordningen, fordi personen har søkt beskyttelse der tidligere. UDI hadde flere overtakelsessaker, spesielt til Hellas, men færre tilbaketakelsessaker i 2018 enn i 2017. En overtakelsessak er hvor et annet medlemsland blir ansvarlig for å behandle søkerens asylsøknad på grunn av utstedelse av visum, ulovlig grensepassering, oppholdstillatelse, eller annet.

Etter Dublinforordningen er svarfristen på overtakelsessaker to måneder, mens svarfristen på tilbaketakelsessakene er to uker. Det betyr at et medlemsland i Dublinsamarbeidet normalt vil svare senere på en overtakelsessak enn i en tilbaketakelsessak. Dette påvirker saksbehandlingstiden.

Tabell 5: Median saksbehandlingstid i dager for asylsaker fra søknad til første vedtak

	2016	2017	2018	Antall saker i 2018
48-timersprosedyre	1	2	2	149
Treukersprosedyre	101	47	36	7
Vedtaket etter Dublinregelverket	71	24	36	402
Trygt tredjeland	90	53	19	125
Andre avslåtte saker (realitetsbehandlede)	241	457	212	398
Innvilgelser	292	436	298	1 422
Henlagt	173	254	9	108

Ved inngangen til 2018 var det 1 547 søkere som ikke hadde fått svar på sin søknad om beskyttelse. Sammenlignet med 2017 ble det behandlet færre søknader og klager i 2018. Dette har en

⁶ Grafen omfatter ikke saker etter Dublinprosedyre.

sammenheng med at det har kommet betraktelig færre personer som har søkt om beskyttelse de siste årene.

Tabell 6: Asylsaker og klager til behandling, innkomne og behandlede

	2016	2017	2018
Saker og klager til behandling per 31.12	5 308	1 694	1 737
Innkomne saker og klager	10 348	6 314	4 059
Behandlete saker og klager	30 625	9 928	4 016

3.2.2.2 Felleseuropeisk samarbeid på Malta

Sommeren 2018 hentet Norge syv personer fra Malta i forbindelse med et felleseuropeisk bidrag fra MV Lifeline. UDI og Politidirektoratet (POD) ved PU ble instruert, jf. GI-09/2017, om å gjennomføre Norges frivillige bidrag til Malta. Sammen med PU jobbet UDI med utvelgelse av aktuelle personer fra listen til maltesiske myndigheter, og vi reiste til Malta for å gjennomføre kartleggingsamtaler for å vurdere om personene ville få innvilget søknaden i Norge.

Tre saksbehandlere fra UDI reiste til Malta for å bistå. Vi brukte mye tid og kapasitet i tiden før selve oppdraget på Malta, da det krevde en del administrasjon fra vår side.

3.2.2.3 PUMA-prosjektet

PUMA⁷-prosjektet ble opprettet våren 2016 med hovedformål å lage en effektiv, sikker og skalerbar asylflyt i Norge, med fokus på god informasjonsflyt mellom forvaltningen og asylsøkerne. I 2016 ble det enighet mellom UDI og politiet om tolv prinsipper for en ny asylprosess, og en idealflyt som hensyntar disse prinsippene.

Prosjektet innebærer at innledende arbeid tilknyttet asylsøkernes første tid i Norge foregår på Ankomstsenter Østfold. Ambisjonsnivået er at flestparten av asylsøknadene skal behandles i løpet av botiden på Ankomstsenter Østfold, som er satt til 21 dager.

Høsten 2017 ga JD oppdrag til UDI om å videreutvikle Ankomstsenter Østfold, og implementere PUMA-flyten på senteret "så raskt som mulig". Arbeidet ble prosjektorganisert, og prosjektet har jobbet tverretattlig, med involvering fra UDI og PU.

Prosjektet har i all hovedsak brukt 2018 til å måle og definere nå-situasjonen, og i noen grad testet fremtidige løsninger og evaluert disse. Prosjektet har ikke overlevert ny asylflyt til linja i UDI eller PU. Både UDI og PU har de siste par årene hatt stort fokus på ankomstfasen og forsøkt å innrette arbeidet etter PUMA-prinsippene. PU har i tillegg omorganisert våren 2018 for å imøtekomme behovet for økt kvalitet i ankomstfasen. Politiet har lagt signalering og søk i registre tidlig i prosessen, og tatt i bruk deler av selvregistreringssystemet Start. Dette skal bidra til tidlig avklaring av identitet. Det har også tidvis vært operativt samarbeid mellom etatene i forhold til tidlig differensiering av sakene.

Prosjektet ble satt i bero av prosjekteier senhøsten 2018 på grunn av høyt risikonivå, knyttet til at etatene var uenige om hvordan oppdraget skulle løses. Etter dette har UDI og POD sammen med JD blitt enig om situasjonen og ambisjonsnivået.

3.2.2.4 Konvertittsaker

I 2018 har UDI arbeidet videre med å heve kvaliteten på intervju og vedtak i søknader som omhandler konvertering. Vi er i gang med å utarbeide nye retningslinjer, og jobber med et praksisnotat og en intervjuveileder for denne typen saker. I dette arbeidet innhenter vi innspill fra relevante aktører i organisasjonslivet.

Årets felles kontaktmøte ble holdt hos UNE i desember 2018. UDI, UNE og Landinfo inviterte Den norske kirke, og andre sentrale frikirkelige trossamfunn og organisasjoner, i tillegg til Human-Etisk Forbund. Målet for møtet var å utveksle synspunkter og erfaringer i utlendingssaker som angår trosspørsmål og indre overbevisning.

⁷ Politiet og UDI i Mottaks- og Asylflyten (PUMA)

3.2.2.5 Overføringsflyktninger

Stortinget bestemmer hvor mange overføringsflyktninger Norge skal ta imot i året, og kvoten i 2018 var på 2 120 flyktninger. Overføringsflyktninger er personer som vanligvis er registrert som flyktninger hos FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR), men som ikke kan tilbys en varig løsning i det landet de befinner seg og som derfor presenteres for overføring til et tredje land.

Det er UNHCR som fremmer søknadene på vegne av overføringsflyktningene, og UDI bestemmer hvem av dem som får komme til Norge. Vi organiserer reisen og har avklart på forhånd hvilken kommune de skal bo i.

Totalt i 2018 ble det gitt 2 124 innreisetillatelser for overføringsflyktninger, dette var både fra kvoten for 2017 og for 2018. For første gang siden UDI ble opprettet kom det i 2018 flere personer til Norge som overføringsflyktninger enn antall personer som fikk innvilget beskyttelse etter en søknad.

I 2018 skulle UDI velge ut overføringsflyktninger som kommer fra Syria, Den demokratiske republikken Kongo og Libya.

Justis- og beredskapsdepartementet bestemte følgende fordeling:

- 700 flyktninger fra Syria som oppholder seg i Libanon
- 1 000 flyktninger fra Den demokratiske republikken Kongo som oppholder seg i Uganda
- 300 flyktninger som evakueres fra Libya
- 120 åpne plasser

Inkludert i delkvotene over er 40 medisinske plasser.

3.2.2.6 Enslige mindreårige asylsøkere

UDIs prioritering av ordinære søknader fra enslige mindreårige asylsøkere har blitt påvirket av at også søknader etter utlendingsforskriften § 8-8a skulle prioriteres, se omtale under punkt 3.2.2.7.

I 2018 søkte 159 enslige mindreårige om beskyttelse. Dette er 32 færre enn i 2017. I utgangspunktet gjelder samme regler for enslige mindreårige som for andre asylsøkere, men vi gjør barnesensitive vurderinger innenfor gjeldende regelverk. Vi er også oppmerksomme på barnespesifikke former for forfølgelse.

Saksbehandlingstiden for ordinære enslige mindreårige asylsøkere har i 2018 vært 299 dager (median), mens saksbehandlingstiden i 2017 var 473 dager. Saksbehandlingstiden i 2018 gikk ned fordi vi blant annet i 2017 behandlet en stor andel søknader fra tidligere år, som ga en lang gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Enslige mindreårige asylsøkere skal prioriteres også i 2019, og vi forventer at saksbehandlingstiden for denne gruppen skal reduseres ytterligere i 2019.

3.2.2.7 Oktober-barna

Stortinget vedtok i november 2017 at en gruppe enslige mindreårige asylsøkere, omtalt som oktoberbarna, skulle få saken sin vurdert på nytt. Totalt mottok UDI 490 søknader etter utlendingsforskriften § 8-8a. Av disse søkte 399 innen fristen 2. mai 2018.

UDI har vurdert at 137 av søknadene falt inn under ordningen om å få sin sak vurdert på nytt. 262 ble avvist ettersom de ikke oppfylte Stortingets krav. Kravene var at søkerne hadde fått vedtak mellom 1. oktober 2016 og 1. februar 2018, hadde fått en tidsbegrenset oppholdstillatelse fram til personen fyller eller fylte 18 år og var blitt henvist til internflukt i hjemlandet i siste vedtak. 91 personer søkte etter at fristen gikk ut. De har fått søknadene sine avvist.

Majoriteten av de søkerne som UDI har avvist, er fra Afghanistan, men det har kommet søknader fra noen titalls personer fra Eritrea og Etiopia. Personer fra Iran, Syria og Pakistan har søkt. Alle de som hadde rett på ny behandling, kommer fra Afghanistan. UDI har totalt hentet 18 afghanere til Norge.

Tabell 7: Søknader etter utf § 8-8a tatt til realitetsbehandling i UDI, etter alder over eller under 18 år og utfall

Utfall av saken	Under 18 år	18 år og eldre	Totalt
Flyktning-status	0	0	0
Annen flyktninge-status	1	0	1
Humanitære grunner	0	2	2
Humanitære grunner med begrenset ID	53	51	104
Avslag	0	15	15
Forsvunnet	1	9	10
Trukket	2	3	5
Totalt antall	57	80	137

UDI har i samarbeid med UNE utarbeidet en felles rapport om behandlingen av søknader etter utlendingsforskriften § 8-8 a. Denne følger som vedlegg 4 til årsrapporten.

3.2.3 Tilbakekall

De siste årene har det vært økt oppmerksomhet om tilbakekall som følge av styrket identitetsarbeid, oppmerksomhet rundt uriktige opplysninger i utlendingssaker samt varsling fra andre aktører i utlendingsforvaltningen.

UDI kan tilbakekalle saker der en person er blitt innvilget oppholdstillatelse på bakgrunn av beskyttelse eller annen innvandringsgrunn til Norge. Sakene omfatter både saker som tilbakekall av aupair-tillatelser på grunn av overgang til ny vertsfamilie eller studiesaker der studenten har arbeidet for mye, og saker der det er grunn til å anta at personen har brukt uriktig identitet eller gitt uriktige opplysninger. Noen tilbakekallssaker er mindre komplekse og håndteres innen ordinær saksbehandlingsprosess, mens andre tilbakekallssaker er vesentlig mer krevende. I 2018 har vi behandlet i overkant av 800 saker knyttet til uriktig identitet og/ eller uriktige opplysninger.

Tilbakekallssaker er arbeidskrevende saker. Dette gjelder både i vurderingen av hvorvidt det er grunnlag for tilbakekall og i vurderingen av om personen bør få innvilget en ny tillatelse.

Mange av tilbakekallssakene som er under behandling er svært gamle. Ved utgangen av 2018 var 65 prosent av sakene eldre enn ett år. Siden mange av sakene er gamle er det en krevende vurdering av hvorvidt vi skal innvilge en ny oppholdstillatelse i Norge på grunn av sterke menneskelige hensyn eller særlig tilknytning til Norge, spesielt hvis personene har barn i Norge. Videre er det krevende å vurdere om personer som har hatt beskyttelse i Norge fremdeles har behov for beskyttelse eller tilbakekall av nåværende tillatelse.

Det at mange saker stadig blir eldre skaper utfordringer og påvirker andre saksporteføljer. Vi ser at 2 133 personer som har en åpen tilbakekallssak har en eller flere andre søknader til behandling i UDI, for eksempel søknad om permanent oppholdstillatelse. Søknaden om permanent oppholdstillatelse stilles på vent til tilbakekallssaken blir ferdigbehandlet. En konsekvens av dette er at vi får inn flere søknader om fornyelser i påvente av at tilbakekallssaken blir avgjort. Lang saksbehandlingstid fører også til at mange relaterte saker ikke blir behandlet. Familiemedlemmer som har søkt om familieinnvandring med en person som har en uavgjort tilbakekallssak vil måtte vente svært lenge på å få svar på sin søknad. Ved utgangen av 2018 var det rundt 6 000 andre saker knyttet til en tilbakekallssak under behandling. Rundt halvparten av sakene var knyttet til samme person, mens andre halvparten var knyttet til andre personer.

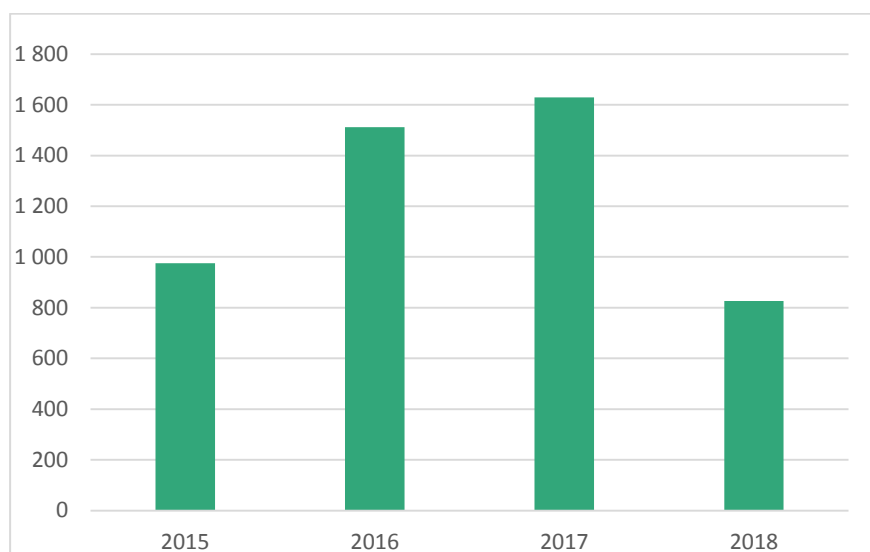
Økt saksbehandlingstid fører til økt antall henvendelser til UDI. Dette er utfordrende både for brukerne våre og for UDI. UDI har særlig brukt mye tid på å besvare henvendelser fra personer som er omfattet av instruks GI-14/2016 om tilbakekall av flyktningstatus og oppholdstillatelse når beskyttelsesbehovet er bortfalt.

Ved inngangen av 2018 var det 3 614 tilbakekallsaker til behandling, ved utgangen av året er det 4 222 saker til behandling. Rundt 1 000 av disse er sakene er opphørssaker, det vil si saker knyttet til vurdering av tilbakekall av flyktningstatus og oppholdstillatelse da beskyttelsesbehovet er bortfalt. De resterende sakene som ligger til behandling, er først og fremst saker hvor det er mistanke om at det er oppgitt uriktige opplysninger.

3.2.3.1 Resultater på tilbakekallsarbeidet

I 2018 fattet UDI totalt 1 136 vedtak om tilbakekall for totalt 825 personer. Dette betyr at en person har fått tilbakekalt flere tillatelser. Vi har fattet færre vedtak om tilbakekall for vesentlig færre personer i 2018 enn i 2017. UDI har ikke fattet vedtak om tap av statsborgerskap etter statsborgerloven § 26 annet ledd i 2018. Saker til vurdering for tilbakekall etter denne paragrafen er lagt i bero i påvente av avklaring av hvorvidt UDI eller domstolene skal behandle denne type saker. Berostillelsen omfatter 800 saker.

Figur 6: Antall personer som har fått vedtak om tilbakekall etter utlendingsloven § 37, utlendingsloven § 63 og statsborgerloven § 26 2

Antall saker til vurdering av tilbakekall har økt med 600 saker i løpet av 2018. En forklaring er at vi har nye metoder og nye verktøy gjennom søk i åpne kilder for å avdekke uregelmessigheter.

Totalt har vi behandlet 2 189 saker og 208 klager. Dette omfatter tilbakekallsaker knyttet til alle typer hjemler. Det ble behandlet 1 518 saker og 179 klager knyttet til opphør og knyttet til uriktige opplysninger eller alminnelige forvaltningsrettslige regler.

641 saker henlagt, mens i 111 saker ble tillatelsen ikke tilbakekalt etter at personen først var forhåndsvarslet om tilbakekall. 943 saker endte med tilbakekall. Som beskrevet over omfatter disse sakene 825 personer og 1 136 tillatelser.

Tabell 8: Antall tilbakekalte tillatelser av UDI i 2018 etter hjemmel for tilbakekall og statsborgerskap

Statsborgerskap	Instruks GI- 14/2016 jf. utl 37	Andre utl § 37	utl § 63 1	sbl § 26 2	Totalt
	Filippinene			171	
India			50		50
Irak	1	3	81		85
Kina			56		56
Pakistan			40		40
Somalia	1		106		107
Syria		6	54		60
Thailand			42		42
Tyrkia			36		36
Ukraina			36		36
USA			28		28
Andre		9	416		425
Totalt	2	18	1116	0	1136

3.2.3.2 Forklaring av resultatene

UDI har i 2018 meldt en risiko knyttet til at porteføljen av tilbakekallssaker er krevende. Ett av tiltakene våre har vært å løfte frem problemstillingene vi står overfor til departementet, og vi viser til den dialogen vi har hatt om dette både i brev og møter. UDI har i løpet av 2018 forsøkt å bygge ned antall ubehandlede saker, henlegge saker som ikke ender med tilbakekall og sikre en bedre prosess i tilbakekallssakene.

Vi har henlagt 782 tilbakekallssaker i 2018, hvorav 641 saker ble henlagt etter en vurdering av opphør eller uriktige opplysninger eller alminnelige forvaltningsrettslige regler. UDI har i tillegg fattet 108 vedtak om ikke tilbakekall. Vedtak om ikke tilbakekall fattes der personen er forhåndsvarslet om tilbakekall, men der UDI likevel ikke fatter vedtak om tilbakekall.

Mot slutten av året ønsket vi å jobbe fokusert med opphørssakene for å få bedre kontroll på porteføljen. Vi prioriterte å behandle de opphørssakene som hadde en avhengighetssak knyttet til seg, det vil si søknader som ikke kunne behandles før opphørssaken var behandlet. Dette gjelder blant annet søknader om familieinnvandring, permanent opphold og reisedokument.

Vi ser at det er behov for å jobbe kontinuerlig og konsentrert med denne type saker, og vil i 2019 tilrettelegge for dette.

3.2.3.3 Effekter av tilbakekallsarbeidet

På nåværende tidspunkt kan vi ikke si noe om de samfunnsmessige effektene av arbeidet med tilbakekallssakene, men vi ser at over halvparten av personene som har fått vedtak om tilbakekall har fått en ny tillatelse i Norge. Totalt har 825 personer fått en tillatelse tilbakekalt. Over halvparten, 563 personer, har fått en ny tillatelse i ettertid. Dette betyr at 70 prosent av personene som har fått et vedtak om tilbakekall har endt opp med en ny oppholdstillatelse i Norge.

Om lag 5 prosent av de som har fått et vedtak om tilbakekall er utvist. UDI har registrert mindre enn 5 prosent som reist ut av Norge, men statistikken omfatter ikke personer som forlater Norge utenfor rammene av assistert retur eller uttransport, og det reelle tallet kan derfor være høyere.

En konsekvens av tilbakekallssakene er at mange personer har ventet lenge på svar på sin søknad om for eksempel familieinnvandring til Norge. Vi har flere saker som avhenger av hverandre og saksbehandlingstiden er lang.

Tabell 9: Status etter tilbakekalte tillatelser, i antall personer

Første tilbakekalte tillatelse	Tilbakekalte tillatelser	Fått en ny tillatelse	Fått endring i ID	Utviste	Reist assistert eller med politiet
Andre sakstyper	15	13		3	
Arbeid	166	108		6	2
Familieinnvandring	363	269	7	22	10
Flukt	71	41	16	14	7
Permanent oppholdstillatelse	4	3	1		
Reisedokument	41	21	7	2	5
Utdanning	165	114		6	3
Totalt	825	569	31	53	27

3.3 Mål 2: Raskere retur

3.3.1 Resultatoppnåelse på returområdet i 2018

Hovedbildet for 2018 er at både andelen som søker og andelen som reiser med assistert retur innen seks måneder etter vedtak i UNE er lavere sammenlignet med 2017. UDI oppnådde 240 assisterte returer i 2018, hvorav 54 var ledsagede returer av PU. Det lave antallet skyldes i hovedsak at det er få personer som søkte beskyttelse i 2018 og at utreisepliktige i mottak er mer krevende å motivere til assistert retur enn tidligere år. I løpet av 2018 har antall utreisepliktige i mottak fortsatt å synke, fra 1 440 ved inngangen av året til 1 066 ved årets slutt. Målgruppen for assistert retur fortsetter altså å være liten, og de ønsker i liten grad å reise med assistert retur. Disse faktorene forklarer langt på vei den manglende måloppnåelsen i 2018.

Tabell 10: Andelen av dem som blir utreisepliktige som har søkt og reist med assistert retur innen 6 måneder 2016-2018.

Styringsparameter	Resultatkrav	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Andelen av dem som blir utreisepliktige som reiser med assistert retur	En økt andel som blir utreisepliktige skal søke om assistert retur innen 6 måneder etter utreisefrist sammenlignet med 2017	21,7 prosent	21,5 prosent	17,7 prosent
	En økt andel av de som blir utreisepliktige skal reise med assistert retur innen 6 måneder sammenlignet med 2017	7,4 prosent	8,3 prosent	6,2 prosent

Vi ser samtidig at resultatene for både søknader og avreiser var bedre i andre og tredje tertial i 2018, sammenlignet med årets første tertial. Hovedgrunnen til det er at nyankomne etiopiere og somaliere søker assistert retur kortere tid etter endelig avslag enn tidligere.

Tabell 11: Andelen av dem som blir utreisepliktige som har søkt og reist med assistert retur innen 6 måneder per tertial i 2018.

Styringsparameter	Resultatkrav	Resultat 1. tertial 2018	Resultat 2. tertial 2018	Resultat 3. tertial 2018
Andelen av dem som blir utreisepliktige som reiser med assistert retur	En økt andel som blir utreisepliktige skal søke om assistert retur innen 6 måneder etter utreisefrist sammenlignet med 2017	15 prosent	21 prosent	18 prosent
	En økt andel som blir utreisepliktige skal reise med assistert retur innen 6 måneder etter utreisefrist sammenlignet med 2017	5 prosent	6 prosent	9 prosent

3.3.2 Nærmere om arbeidet på returfeltet

Det har vært en jevn økning av andelen utreisepliktige i mottak, men den ser ut til å ha stabilisert seg på rundt 30 prosent i tredje tertial. Rundt 60 prosent av utreisepliktige i mottak er personer som har hatt utreiseplikt i to år eller mer. Etiopia og Eritrea skiller seg ut som de største nasjonalitetene med over 50 prosent av de som er lengeværende. I dag utgjør barn i barnefamilier 17 prosent av alle utreisepliktige i mottak. Barnefamilier er erfaringsmessig krevende å motivere til assistert retur. I 2018 returnerte 14 barnefamilier assistert og én ledsaget med PU.

Vi ser en økning i antall retursøknader og avreiser til Etiopia og Somalia. Historisk er dette land få har valgt å returnere til. Det at vi nå mottar flere søknader om retur til disse landene skyldes flere forhold, som endret situasjon i hjemlandet, langsiktige returtiltak overfor målgruppen i mottak samt en økning i tvangsreturer til begge land. Vi antar at denne trenden vil fortsette i 2019. Utreisepliktige etiopiere er den største søkergruppen i 2018 med 90 søknader, og det landet med nest flest assisterte returer i fjor med 43 returer. Samtidig var det 44 returer til Irak, som over tid har vært det flest reiser med assistert retur. Videre var Somalia det landet det returnerte tredje mest til i fjor (34), etterfulgt av Afghanistan (16).

UDI meldte gjennom 2018 om en risiko knyttet til at en økt andel av personer med utreiseplikt ikke ønsker å reise assistert. Flere av tiltakene som er beskrevet nedenfor har bidratt til å ta denne risikoen noe ned.

I tillegg til å opprettholde et kontinuerlig, grunnleggende returarbeid overfor hele målgruppen for assistert retur, har UDI i 2018 rettet innsatsen mot fire utvalgte områder. Dette har vært basert på UDIs analyse av målgruppen og på hvilke områder ekstra innsats ville gi størst effekt. De fire satsingsområdene i 2018 har vært rask retur i nye avslagssaker, spesielt ressurskrevende personer, enslige mindreårige og oppsøkende arbeid utenfor mottak. Utover dette har vi også hatt en ekstra landspesifikk innsats med utgangspunkt i de største landgruppene: Etiopia, Afghanistan, Irak, Iran og Somalia. UDI opplever at denne innretningen på returarbeidet har gitt merverdi i form av en tydeligere retning og mer helhetlige prioriteringer. Vi vil derfor videreføre denne måten å arbeide på i 2019.

UDI har i 2018 tatt i bruk en rekke virkemidler for å motivere utreisepliktige til å returnere. Selv om vi anser at det er den samlede effekten av virkemidlene og tiltakene som har bidratt til resultater, ønsker vi likevel å trekke frem enkelte aktiviteter som vi mener har vært av særlig betydning.

Først og fremst har vi prioritert returarbeidet opp mot personer med nye avslag gjennom året. Vi har derfor videreutviklet systemstøtten vår slik at vi lettere fanger opp disse sakene og igangsetter egnede returtiltak mot målgruppen så tidlig som mulig etter avslag.

Videre har vi arrangert til sammen fire besøk fra våre leverandører i Somalia, Irak og Etiopia, som er dansk flyktningshjelp (DRC) i Somalia og International Organization For Migration (IOM) i Irak og i Etiopia. Besøkene har bidratt positivt ved at vi ser at det er bedre oppmøte og mer vilje til individuelle samtaler enn det vi har ved andre former for mottaksbesøk.

Nytt av året er at vi har inngått en fireårig rammeavtale med fem organisasjoner som gir tilpasset returinformasjon til målgruppen utenfor mottak. Dette sikrer kontinuitet i arbeidet. I 2018 var 55 prosent av de som returnerte med assisterte returer fra utenfor mottak. Vi vet fortsatt lite om målgruppen utenfor mottak, men resultatet indikerer at det er viktig å opprettholde returarbeidet mot målgruppen utenfor mottak også i 2019.

Det operative samarbeidet med PU er godt. Den totale andelen ledsagede returer utgjorde 22,5 prosent av totalen i 2018, til sammenligning var andelen ca. 11 prosent i 2017. Vi løser saker ved hjelp av ledsagede returer der vi ellers vanskelig ville oppnådd retur, eller som det ville tatt lenger tid å gjennomføre.

UDI har videreført ordningen med myndighetsarrangert retur i samarbeid med PU. Formålet med ordningen er at enslige mindreårige uten beskyttelsesbehov skal kunne gjenforenes med omsorgspersoner eller returnere til et annet forsvarlig omsorgstilbud i hjemlandet. Vi leverte en evaluering av ordningen i august med hovedkonklusjon at dette målet ikke er nådd. Evalueringen finner likevel at en større andel av målgruppen har blitt gjenforent med omsorgspersoner i hjemlandet. Videre peker evalueringen på at samarbeidet mellom de involverte etatene har vært godt, men at det har vært utfordrende å avsette tilstrekkelig ressurser til arbeidet. Fire enslige mindreårige med avslag returnerte med assistert retur i fjor. Vi har imidlertid fått på plass en verifiseringsavtale for å oppspore familiemedlemmer i Afghanistan i første halvdel av 2018. Vi har foretatt verifisering i fire saker samt at vi avventer svar på én anmodning.

I 2018 returnerte seks personer i kategorien «spesielt ressurskrevende personer». Dette er personer som utgjør store utgifter for det norske samfunnet ved at de f.eks. bor på tilrettelagt avdeling, eller har et særlig bo- og omsorgstilbud. Vi er avhengig av tett samarbeid med PU og andre involverte aktører som retts- og helsevesenet for å oppnå returer i denne kategorien. Antall returer i denne kategorien i 2018 var færre enn tidligere, men kategoriens andel av det totale antallet returer har holdt seg stabil sammenlignet med 2017. Dette er en gruppe som det er svært tidkrevende å returnere, men hver retur gir en høy innsparing for samfunnet. Vi vil i 2019 fortsatt rette en ekstra innsats mot denne gruppen.

UDI har sammen med øvrige aktører i utlendingsforvaltningen arbeidet opp mot ambassader i viktige returland, blant annet som et ledd i å skape større forståelse for nødvendigheten av retur og å få utstedt reisedokumenter. I samarbeid med IOM avholdt vi også i år et ambassadeseminar, som vi ser er en vesentlig arena for kunnskapsutveksling og for å opprettholde gode relasjoner til sentrale ambassader. Disse tiltakene har ved inngangen til 2019 også i noen grad bidratt til å redusere risikoen vi rapporterte om gjennom fjoråret knyttet til at enkelte ambassader bruker for lang tid på utstedelse av reisedokumenter.

I tillegg til returarbeid overfor målgruppen har vi gjort en del administrative endringer. Viktigst i den sammenheng var at det ble fremforhandlet en ny VARP-avtale (Voluntary Assisted Return Program) med IOM, da gjeldende avtale utløp ved nyttår. Den nye avtalen synliggjør og dekker tydeligere våre behov, og vi mener den vil være enklere å administrere både for oss og leverandør.

UDI har i oppfølgingen av returstrategien for perioden 2017-2022 prioritert samarbeid med andre etater og hjemlandsmyndigheter om tiltak som styrker vår evne til å returnere personer i målgruppen. De prioriterte landene i 2018 var Somalia, Etiopia og Irak. Vi har vært vertskap for besøk fra somaliske myndigheter og deltatt i prosessen rundt godkjenning av somaliske pass. Videre har vi startet et etat-til-etat opplæringsprogram rettet mot somalisk forvaltning. Vi har i tillegg samarbeidet med andre etater i utlendingsforvaltningen for å legge til rette for reintegreringstiltak i Etiopia. I løpet av året har UDI styrket samarbeidet med irakiske myndigheter om retur av personer uten reisedokumenter.

3.4 Mål 3: Raskere avklaring av identitet

UDI har i 2018 hatt aktiviteter på ulike nivåer for å styrke arbeidet med avklaring av identitet. Identitet har vært tema på alle regionalsamlingene UDI og POD har hatt med politiets ansatte i førstelinen. Opplæring og kompetanseheving av førstelinen anser UDI som en viktig aktivitet for å nå målet om raskere avklaring av identitet.

UDI har i 2018 etablert en tverretattlig koordineringsgruppe for identitetsforvaltning (KoID) sammen med POD, Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI) og Skattedirektoratet (SKD). KoIDs hovedformål er å bidra til en styrket identitetsforvaltning i Norge og til at de fire etatenes innsats på dette området blir mer målrettet og koordinert.

Vi har gjennom Moderniseringsprogrammet i flere år jobbet med et Biometriprosjekt. Biometriprosjektet skal levere løsning for innhenting, lagring og bruk av biometri på alle som søker oppholdstillatelse og visum. Prosjektet er forsinket, men planlegger hovedleveranse høsten 2019. Løsningen påvirker oppgavene til førstelinjen i Norge og i utlandet, og vil gi UDI ny informasjon og nye verktøy i arbeidet med identitet.

UDI har over flere år samarbeidet med Skatteetaten for å endre rutinene og systemer for tildeling av d-nummer og fødselsnummer. Asylsøkere får tildelt d-nummer ved registrering hos PU, og tredjelandsborgere som får oppholdstillatelse blir registrert innflyttet basert på melding fra UDI og blir dermed tildelt fødselsnummer. Utlendingen slipper dermed oppmøte hos Skatteetaten. Asylsøkere som får innvilget oppholdstillatelse har vært omfattet av denne ordningen fra juni 2018, og de resterende tredjelandsborgerne fra februar 2019. At fødselsnummer tildeles tidligere og uten oppmøte hos Skatteetaten bidrar til at personer med oppholdstillatelse raskere får etablert et liv i Norge. Ordningen bidrar også til en tidlig kobling mellom DUF-nummer⁸ og personnummer, og dermed med på å sikre personens identitet i Norge.

Raskere avklaring av identitet er et prioritert område blant annet i prosjektet PUMA, som er et samarbeid mellom UDI og politiet, se punkt 3.2.2.3 for nærmere omtale.

3.4.1 Aldersestimering

UDI benytter BioAlder i forbindelse med saksbehandlingen. BioAlder er et verktøy som benyttes til å kombinere resultatene fra røntgenundersøkelsene av henholdsvis håndskjelettet og visdomstenner. Verktøyet angir estimert alder som en sannsynlighetsfordeling basert på mer enn 17 000 inkluderte individer fra ulike deler av verden. Resultatene fra BioAlder gir også tydelig uttrykk for variasjonen, slik at denne blir tydelig for alle parter som bruker verktøyet.

Oslo Universitetssykehus (OUS) bygger med jevne mellomrom ut referansematerialet i BioAlder slik at denne stadig blir større og bedre. Forskerne som har utviklet BioAlder ved OUS, har publisert en artikkel om oppbygging og validering av BioAlder i det anerkjente rettsmedisinske tidsskriftet «International Journal of Legal Medicine». Artikkelen er fagfellevurdert.

OUS har igangsatt et forskningsprosjekt for å se på mulighetene for å benytte DNA metylering som grunnlag for aldersestimering. De foreløpige resultatene er lovende, men det gjenstår en del forskning før metoden eventuelt kan benyttes. OUS planlegger å ha en rapport klar i 2021 og forutsatt at resultatene er positive antar vi at metodene kan tas gradvis i bruk fra samme år.

OUS har hatt samarbeid med UNE om bruken av BioAlder. UDI, UNE og OUS har også vært representert i flere rettssaker om bruk av aldersvurderinger i asylsaker.

3.4.2 Søk i åpne kilder

Gjennom søk i åpne kilder ønsker vi å oppnå en raskere avklaring av identitet. Søkene foretas i sosiale medier og andre kilder. UDI har et internt nettverk for søk i åpne kilder for å utveksle informasjon knyttet til søk i åpne kilder.

Det er vanskelig å si noe om effektene av dette, men vår erfaring så langt er at vi finner flere saker til vurdering av tilbakekall og avdekker flere saker med uriktige opplysninger enn tidligere. Antall saker til vurdering av tilbakekall har økt med 600 saker bare i løpet av 2018. Denne type arbeid krever imidlertid mer tid per sak og er totalt sett ressurskrevende.

En FoU er under arbeid, for å kartlegge forvaltningens bruk og nytte av søk i åpne kilder. Denne skal bidra med forbedringsforslag, og legge grunnlag for en juridisk utredning.

⁸ Alle som søker om opphold i Norge blir registrert med et referansenummer knyttet til sin person i datasystemet for utlendings- og flyktningsaker (DUF).

3.5 Mål 4: Raskere bosetting av flyktninger

Det er mange ulike og sammensatte faktorer som virker inn på målet om rask bosetting, og det er derfor vanskelig å måle den direkte effekten av UDIs arbeid. Vi jobber imidlertid aktivt på flere ulike områder for å bidra til raskere bosetting, og etter vår vurdering har UDIs innsats på området effekt på målet.

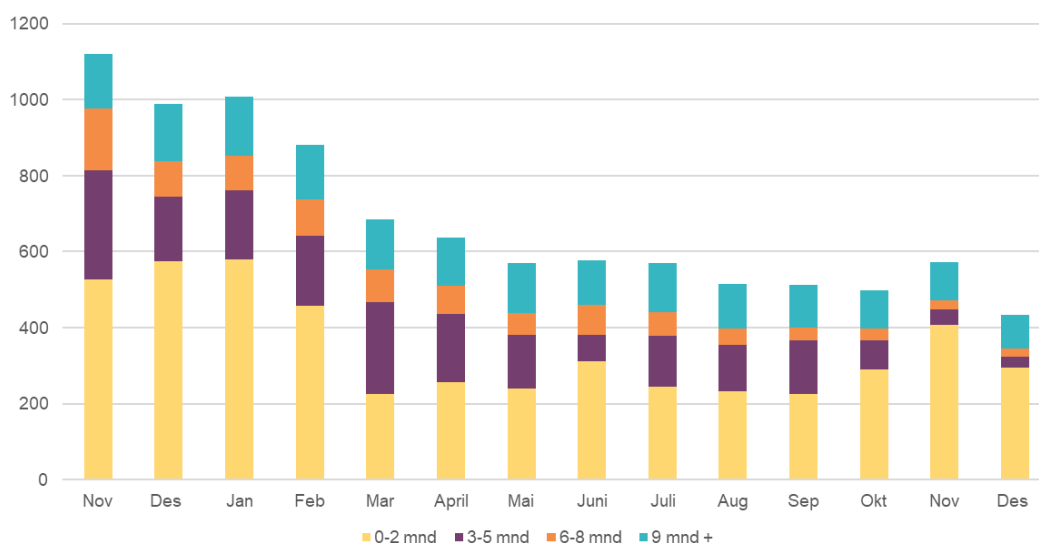
3.5.1 Prognoser

UDI lager prognoser over hvor mange vi antar det er behov for å bosette. For at Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) skal kunne planlegge godt er det viktig at disse prognosene er så gode som mulig.

Bosettingsbehovet har blitt noe lavere enn prognosen ved inngangen til 2018. Prognosen på bosettingsbehovet for 2018 i beregningsgruppen for utlendingssaker (BGU) januar 2017 var på 2 850 personer fra mottak. Totalt ble det bosatt 2 024 personer fra mottak.⁹ IMDi bosatte i tråd med bosettingsbehovet. Ved utgangen av 2018 var antall bosettingsklare i mottak eller på alternativ mottaksplass 585 personer. Dette tallet inkluderer barnefamilier som har fått fornyet en begrenset oppholdstillatelse på grunn av tvil om identitet eller manglende dokumentasjon på identitet. Ved inngangen til 2018 var 1 045 personer klare for bosetting.¹⁰

En av årsakene til at bosettingsbehovet fra mottak ble lavere enn antatt, er at UDI har fattet vesentligere færre vedtak enn antatt ved inngangen av året. I tillegg har en høyere andel blitt bosatt utenfor mottak enn antatt i prognosen ved inngangen av året.

Figur 7: Antall bosettingsklare ved månedsskiftet i mottak etter tid fra vedtak

Grafen over har ikke med barnefamilier som har fått fornyet en begrenset oppholdstillatelse på grunn av tvil om identitet eller manglende dokumentasjon på identitet. Årsaken til økningen i november skyldes overføringsflyktninger i mottak.

3.5.2 Effekten av UDIs aktiviteter knyttet til bosetting

UDI har i 2018 jobbet aktivt med å løse de mest krevende bosettingssakene, gjennom tett dialog med IMDi. Det er ved utgangen av 2018 om lag 20 personer med særlige behov som venter på bosetting. Det har i 2018 blitt bosatt tolv personer fra tilrettelagt avdeling og tre personer fra særskilt bo- og omsorgsløsning.

⁹ Kilde: IMDis årsrapport for 2018.

¹⁰ Kilde: IMDis årsrapport for 2017

Gjennomsnittlig ventetid for alle som ble bosatt i 2018 ligger på 4,9 måneder¹¹. Dette er en nedgang på 0,1 måneder fra ventetiden i 2017. Det er grunn til å anta at noen av bosettingssakene har gått raskere på grunn av UDI sin oppfølging av sakene.

Vi mener også at følgende tiltak har bidratt til raskere bosetting:

- UDI og IMDi har i 2018 styrket samarbeidet om bosetting for personer som er plassert på alternativ til mottak (AMOT). Totalt har 147 personer blitt bosatt fra AMOT i 2018.
- I 2018 ble det besluttet at barnefamilier med begrenset tillatelse på grunn av tvil om identitet eller manglende dokumentasjon på identitet burde bosettes. For å bidra til rask bosetting av aktuelle de aktuelle familiene ble det fra tidlig høst etablert et samarbeid mellom UDI og IMDi. UDI har bidratt med avklaringer rundt status og praksis i sakene. Det at barnefamilier med begrenset tillatelse på grunn av tvil om identitet eller manglende dokumentasjon på identitet nå kan bosettes etter fornyelse, har medført at antallet har vært høyere enn tidligere år.
- I forbindelse med ny personvernlovgivning i 2018, innledet UDI og IMDi en dialog for å avklare rutiner for mottakenes registrering av nødvendig informasjon til bosettingsformål. Erfaring viser at slik informasjon kan være et viktig bidrag til rask og god bosetting.
- UDI har samarbeidet tett med IMDi om innføring av nytt system for kartlegging av kompetansen til beboere med opphold eller som har høy sannsynlighet for opphold. UDI har bidratt til opplæring av mottaksansatte og har i samarbeid med IMDi gjort nødvendige endringer i rundskriv RS 2009-040 Krav til bosettingsforberedende arbeid i mottak, i forkant av implementering i 2018.

3.6 Mål 5: Høyere deltakelse blant innvandrere i arbeids- og samfunnsliv

Målet om høyere deltakelse blant innvandrere i arbeids- og samfunnsliv er komplekst, og virkemidlene for å oppnå dette ligger til mange ulike virksomheter. UDI virker inn på samfunnsmålet gjennom behandling av søknader om arbeid og familiegjennomføring. Lang saksbehandlingstid virker negativt inn på samfunnsmålet, og vi jobber derfor med tiltak på ulike nivåer og områder for å bedre den totale behandlingstiden.

Av alle førstegangs innvilgede tillatelser fattet i utlendingsforvaltningen i 2018 utgjorde familieinnvandring 37 prosent, arbeid 31 prosent og utdanning 19 prosent. Vi har behandlet flest familieinnvandringssaker (18 900), etterfulgt av statsborgerskap (17 700) og arbeid (13 700). Oppholdssaker utgjør desidert den største porteføljen av saker i UDI.

3.6.1 Resultatoppnåelse på oppholdsområdet

UDI skal i samarbeid med de andre etatene i utlendingsforvaltningen jobbe for å bedre saksflyten og korte ned den totale saksbehandlingstiden i oppholdssaker. Søkerne våre leverer inn søknad om oppholdstillatelse til vår førstelinje innland (politiet) eller utland (utenriksstasjonene). Et godt samarbeid med vår førstelinje er derfor viktig for å få godt opplyste saker inn til UDI. UDI har et godt samarbeid med førstelinjen innland (politiet) og UNE om å forbedre hele sakskjeden.

UDI har ikke klart kravet om kortere saksbehandlingstid i porteføljen familieinnvandring. Saksbehandlingstiden har økt med 25 dager fra året før. Dette er en portefølje som er svært sammensatt, representerer ulike prioriteringer og saksbehandlingstiden varierer derfor mye innenfor dette saksområdet.

¹¹ Kilde: IMDi årsrapport for 2018.

Tabell 12: Utvikling saksbehandlingstid arbeids- og familieinnvandringsaker

Styringsparameter	Resultatkrav	Resultat 2016	Resultat 2017	Resultat 2018
Saksbehandlingstid for familiesaker	Den totale saksbehandlingstiden fra søknad til vedtak i UDI i familieinnvandringsaker skal være kortere i 2018 enn i 2017	Median dager fra søknad til første vedtak var 127	Median dager fra søknad til første vedtak var 81	Median dager fra søknad til første vedtak var 106
Saksbehandlingstid for arbeidssaker	Arbeidssaker skal normalt behandles i rimelig tid før arbeidstart	81 prosent innen 30 dager	77 prosent innen 30 dager	55 prosent innen 30 dager

I 2017 gjorde UDI en stor innsats opp mot politiet og utenriksstasjonene for å bedre saksflyten. Satsingen bidro til tettere samarbeid mellom UDI og politiet, og en felles forståelse av de ulike etatenes ansvar og rolle for å korte ned saksbehandlingstiden i hele kjeden. UDI bidrar kontinuerlig med å heve kompetansen i førstelinje innland gjennom blant annet stormøter med politidistriktene og regionalsamlinger.

Førstelinjen utland har i 2018 gjennomgått en større omstillingsprosess gjennom en knutepunktorganisering¹². Dette betyr at antallet utenriksstasjoner med ansvar for utlendingsfeltet blir redusert. UDI har samarbeidet tett med UD for å tilrettelegge for endringen, med en omforent målsetting om kortere ventetider for brukerne.

Til tross for en rekke gjennomførte tiltak, har vi ikke lyktes i nå resultatkravene som ble satt for arbeids- og familiegjenforeningssaker. Årsaksbildet er sammensatt, og vi viser til punkt 3.1 for nærmere forklaring.

Tabell 13: Utviklingen i oppholdssaker¹³

	2016	2017	2018
Antall innkomne saker	90 169	95 590	91 194
Antall behandlede saker	90 723	102 949	78 917
Ubehandlete saker per 31.12	32 450	24 942	41 712

3.6.2 Arbeidssaker

Tabell 14: Saksbehandlingstid arbeidstillatelser, uten sesongarbeidstillatelser¹⁴

År	Innen 30 dager	Fra og med 31 dager til 40 dager	Fra og med 40 dager til 60 dager	Over 60 dager	Antall vedtak
2016	81 prosent	9 prosent	6 prosent	4 prosent	7 008
2017	77 prosent	12 prosent	6 prosent	5 prosent	7 973
2018	55 prosent	22 prosent	15 prosent	9 prosent	9 358

¹² Knutepunktorganiseringen er et tiltak for å følge opp regjeringens mål om effektivisering av offentlig sektor, men også et tiltak for å skape mer solide fagmiljøer der flere diplomater jobber sammen med utlendingsfeltet.

¹³ Tall for 2016 og 2017 inkluderer ikke tilbakekallsaker. Det er gjort en endring i tallene for 2017 grunnet feil i tall for permanent opphold i forrige årsrapport.

¹⁴ Beregningen gjelder fra saken er mottatt til første vedtak

UDI har ikke nådd kravet om 30 dagers saksbehandlingstid for arbeidssaker. Av de arbeidssaker (sesongarbeidssaker unntatt) som har fått vedtak i 2018 har 55 prosent fått vedtak innen 30 dager, og 77 prosent innen 40 dager.

De sakene som ikke ble ferdigbehandlet i 2017 ble med over i 2018, og de utgjorde en høyere andel enn forventet. Vi klarte ikke å behandle tilstrekkelig med saker i 2018 for å bygge det antallet ned igjen. Året har vært preget av en betydelig økning i antall søknader, samt at vi på sommeren fikk flere saker inn til UDI enn vi hadde forventet. Selv om UDI på årsbasis lå noe under resultatkravet på arbeidssaker, hadde vi en positiv utvikling og nådde mot slutten av året målet om at arbeidssakene normalt skal behandles innen 30 dager etter at søknaden er levert.

Nær 60 prosent av faglært arbeidssøkere fikk svar på søknaden sin innen 30 dager og 80 prosent fikk svar innen 40 dager i 2018.

Tabell 15: Utviklingen i arbeidssaker, inkludert sesongarbeidstillatelser

	2016	2017	2018
Antall innkomne saker og klager	10 965	12 500	13 644
Antall behandlede saker og klager	10 936	12 028	13 600
Ubehandlede saker per 31.12	571	1 039	1 084

Sesongtillatelser er blitt behandlet innen rimelig tid før sesongstart.

3.6.3 Familieinnvandring

UDI har ikke nådd kravet om at den totale saksbehandlingstiden i familieinnvandringsaker skal være kortere i 2018 enn i 2017. Forklaringen skyldes i stor grad at vi ikke har behandlet nok saker i denne porteføljen, som følge av nedskalering av antall saksbehandlere i organisasjonen, se nærmere forklaring i punkt 3.1.

Tabell 16: Utviklingen i familieinnvandringsaker, alle typer

	2016	2017	2018
Antall innkomne saker og klager	22 812	24 482	19 761
Antall behandlede saker og klager	26 857	25 648	18 882
Ubehandlede saker per 31.12	8 537	7 390	8 358

Som tidligere nevnt er porteføljen familieinnvandring svært sammensatt og sakene går i ulike prosesser med ulike saksbehandlingstider. De sakene som har lang saksbehandlingstid er de sakene der vi trenger ytterligere opplysninger som intervjuer, verifiseringer og lignende. Vi styrer saksbehandlingen etter alder på sak og har i 2018, som i 2017, jobbet mot de eldste sakene.

Saksbehandlingstiden for familiegjenforeningsaker vil variere etter referansepersonens type tillatelse eller oppholdsstatus.

Saksbehandlingstiden i saker der referansepersonen har flyktningsbakgrunn har økt i 2018. Vi omorganiserte arbeidet med porteføljen familieinnvandring med formål om å se asylsøknaden og familieinnvandringsøknaden mer i sammenheng. UDI brukte derfor mye tid til opplæring i denne sakstypen i 2018. Vi viser til nærmere omtale i punkt 3.1 om årsaker til økt saksbehandlingstid.

Tabell 17: Saksbehandlingstider familieinnvandringsaker der referansepersonen har flyktningsbakgrunn

	2016	2017	2018
Antall dager	275	151	296

Saksbehandlingstiden i saker der referansepersonen ikke er flyktning eller arbeidsinnvandrer, eller saker om avledet status¹⁵, har også økt i 2018. Alderen på sakene som venter på svar har imidlertid

¹⁵ Familienmedlem av en person som er innvilget asyl, kan få avledet status som flyktning gjennom familiegjenforening.

ikke gått like mye opp, fordi vi har valgt å behandle en del gamle saker. Å ha gamle saker i systemet er krevende fordi det genererer mange henvendelser og merarbeid med sakene som følge av blant annet innhenting av ny dokumentasjon og/ eller nye opplysninger.

Tabell 18: Saksbehandlingstider i andre familieinnvandringsaker¹⁶

	2016	2017	2018
Antall dager	144	88	139

Et tiltak for å gjøre Norge til et attraktivt land for høykvalifisert arbeidsinnvandring, er å prioritere søknaden til deres familiemedlemmer. UDI har organisert arbeidet slik at de som behandler søknad om arbeidstillatelse også behandler søknaden til familien, der det er aktuelt. Målet med dette er å kunne gi familien raskt svar etter at familiemedlemmet har blitt innvilget tillatelse på bakgrunn av arbeid i Norge. I de tilfellene familien søker samtidig er målet at familien får svar til samme tid, og dette klarte vi i siste halvdel av 2018.

I 2018 har vi automatisert behandlingen av søknader om familieinnvandring med faglært. Automatisert behandling krever samtykke fra personen som søker, og vi ser at andelen som benytter seg av automatisering er økende. Volumet er fortsatt lavt og påvirker derfor i liten grad den totale måloppnåelsen, men vi jobber kontinuerlig med å forbedre tjenesten for at den skal kunne håndtere en større andel av porteføljen. På sikt kan dette bidra til en mer effektiv saksbehandling for denne gruppen, og frigjøring av kapasitet for å jobbe mer med andre saker.

Tabell 19: Saksbehandlingstid familieinnvandring med faglært¹⁷

År	Innen 30 dager	Fra og med 31 dager til 40 dager	Fra og med 40 dager til 60 dager	Over 60 dager	Antall vedtak
2016	50 prosent	15 prosent	13 prosent	22 prosent	2 999
2017	58 prosent	13 prosent	15 prosent	14 prosent	3 409
2018	45 prosent	17 prosent	15 prosent	23 prosent	4 134

3.6.4 Status og utvikling i andre oppholdssaker

I 2018 ble det opprettet færre utvisningssaker enn i 2017. Som i 2017 har vi i 2018 jobbet med de tyngre utvisningssakene som krever tilleggsinformasjon og samarbeid med politiet. Vi har klart å opprettholde saksbehandlingstiden fra 2017 ved at en stor andel av sakene behandles innen ett år. De sakene vi ikke har behandlet er stort sett saker som venter på tilleggsinformasjon. Vi har hatt en intensjon om å ikke øke antall ubehandlede saker, og det har vi klart i 2018.

Tabell 20: Utvikling i utvisningssaker

	2016	2017	2018
Antall innkomne saker og klager	9 512	7 330	5 834
Antall behandlede saker og klager	9 962	7 581	5 849
Ubehandlete saker per 31.12	1 939	1 680	1 630

3.6.4.1 Statsborgerskap

I løpet av 2018 har antallet søknader om statsborgerskap som ikke er behandlet økt med cirka 5000 saker. Statsborgerskap er ikke en prioritert portefølje, og vi har i 2018 behandlet de eldste søknadene som er eldre enn ett år. Eldre saker er av ulike årsaker særlig tidkrevende å behandle, og har en innvirkning på saksbehandlingstiden. Saksbehandlingstiden økte med 20 dager (median) i 2018.

¹⁶ Gjelder familieinnvandringssaker der referansepersonen ikke er flyktning eller arbeidsinnvandrer, eller saker om avledet status.

¹⁷ fra saken er mottatt til første vedtak.

I 2017 hadde vi flere saksbehandlere til å behandle søknader om statsborgerskap enn i 2018. Dette er årsaken til at antall ubehandlede saker har økt og at saksbehandlingstiden er blitt lengre i 2018.

Tabell 21: Utvikling i statsborgerskapsaker

	2016	2017	2018
Antall innkomne saker og klager	18 459	20 698	17 649
Antall behandlede saker og klager	15 886	25 653	12 602
Ubehandlede saker per 31.12	12 437	7 470	12 523

Tabell 22: Median saksbehandlingstid i dager på statsborgerskapsaker¹⁸

	2016	2017	2018
Antall dager	277	253	273

3.6.4.2 Permanent oppholdstillatelse

Antall søknader om permanent opphold som ikke er behandlet er økt med 2 803 i løpet av 2018. Saksbehandlingstiden har også økt med 63 dager sammenlignet med 2017.

Det har vært en økning av søknader om permanent opphold fra politiet til UDI, også i de sakene politiet har vedtaksmyndighet i. Dette skyldes i stor grad regelverksendringene knyttet til forsørgelseskravet som trådte i kraft i 2017. Det er et krav for søkere mellom 18 og 67 år at de må ha hatt egen inntekt og ikke har mottatt sosialhjelp de siste 12 månedene. Vi gir opplæring til politiet for å få en effektiv behandling av sakene og forhindre at saksbehandlingstiden blir unødvendig lang for søkerne.

I 2018 har vi prioritert andre sakstyper fremfor permanent opphold, og en del saker venter på en vurdering og beslutning i en tilbakekallssak. Vi setter inn tiltak i 2019 ved å endre på organiseringen av porteføljen og forventer å behandle flere saker enn i 2018.

Tabell 23: Utviklingen i saker om permanent oppholdstillatelse

	2016	2017 ¹⁹	2018
Antall innkomne saker og klager	5 277	6 059	6 948
Antall behandlede saker og klager	4 060	6 715	4 144
Ubehandlede saker per 31.12	3 663	2 998	5 801

Tabell 24: Median saksbehandlingstid i dager for permanent opphold i 2018 fra søknad mottatt til første vedtak.

	2016	2017	2018
Antall dager	281	180	243

3.6.5 Brukerorientering

I UDIs strategi (2015-2018) har forutsigbar saksbehandling for brukerne vært et viktig mål. Vi har jobbet for å gi brukerne god og oppdatert informasjon om saksbehandlingstid og status i sakene sammen med tydelig og forståelig informasjon om plikter og rettigheter. Vi er også opptatt av å bruke tilbakemeldingene fra brukerne til å forbedre tjenestene våre.

I 2018 fikk vi resultatene fra brukerundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2017. Den viser at brukerne er stadig mer fornøyd med kontakten de har med oss og har høyere tillit til UDI enn tidligere. Flere viktige grep er gjort de siste årene, som har bidratt i positiv retning; blant annet omlegging av

¹⁸ Fra søknaden er mottatt i UDI og til første vedtak er fattet (omfatter ikke klagesaker).

¹⁹ Tallene for 2017 var i forrige årsrapport ikke korrekte. Disse er nå rettet.

veiledningstjenesten med utgangspunkt i prinsippet om kompetanse i front, innføring av eMeldinger og periodiske meldinger og nye nettsider.

Brukerundersøkelsen viser at brukerne våre er opptatt av å få viktig informasjon på et annet språk enn norsk, kort og forutsigbar saksbehandlingstid, forståelig informasjon, jevnlig oppdateringer og at de kan stole på informasjonen de får fra UDI. Forutsigbar saksbehandlingstid er noe som har gått igjen i tidligere brukerundersøkelser vi har gjennomført.

UDI har integrert arbeidet med brukerorientering og Lean da det ofte handler om to sider av samme sak. Brukerorientering og Lean står ikke i et motsetningsforhold til det vi skal levere, men det er et middel på veien for å få det til. For å få til kortere saksbehandlingstid må vi se på prosessene våre og hvordan vi jobber. Vi ser at vi i større grad må gå igjennom prosessene våre jevnlig for å finne flaskehals, løse utfordringene og overvåke de i større grad enn det vi har gjort nå for å nå målene våre.

3.7 Mål 6: Et mer kostnadseffektivt mottakssystem som tilrettelegger for asylbehandling, retur og integrering

3.7.1 Resultatoppnåelse på mottaksområdet i 2018

UDI har i 2018 hatt utfordringer med å nå målsettingen om et mer kostnadseffektivt mottakssystem, særlig relatert til den volumjusterte delen av bevilgningen på post 21. De viktigste årsakene til dette er at transittmottakenes andel av samlet mottakskapasitet har økt, at andelen utgifter som i stor grad ikke varierer med utviklingen i antall beboere også har økt, og at vi har oppnådd lavere gjennomsnittlig kapasitetsutnyttelse enn budsjettforutsetningen legger til grunn. Dette medfører at årsregnskapet viser en årssats per beboer høyere enn budsjettforutsetningen i både ordinære mottak og mottak for enslige mindreårige. UDI har i styringsdialogen gjennom året informert departementet om utfordringene med å tilpasse mottakssystemet til budsjettforutsetningene.

Fordi det kommer færre asylsøkere har UDI i 2018 fortsatt nedbyggingen av mottakskapasiteten, noe som har gjort total mottakskapasitet svært lav. Dette påvirker fleksibiliteten i mottakssystemet, og det vil ta tid å bygge ny kapasitet, dersom ankomstene igjen skulle øke.

Samlet bidrar disse faktorene i stor grad til å hindre målet om et mer effektivt mottakssystem.

Det har skjedd vesentlige endringer på mottak for enslige mindreårige i siste tertial i 2018. Omsorgssituasjonen til enslige mindreårige har generelt sett blitt bedre, og risikoen for uønskede hendelser knyttet til enslige mindreårige er derfor betraktelig redusert. Grunnen til dette er for det første at tiltakene for å styrke bemanningen og kompetansen på mottakene har hatt stor effekt, og at kvalitetskriterier har blitt prioritert i forbindelse med nedbygging av mottakskapasiteten. For det andre bodde kun 80 enslige mindreårige i mottak ved utgangen av 2018. Disse var fordelt på tre ordinære mottak for enslige mindreårige og ett transittmottak, og ingen av dem hadde en tidsbegrenset tillatelse, jf. utlendingsforskriften § 8-8a. De fleste personene vi var mest bekymret for i første og andre tertial har flyttet fra mottakene, blant annet fordi de har blitt bosatt eller flyttet til mottak for voksne og familier etter fylte 18 år.

3.7.1.1 Gjennomsnittlig utgift per beboer

Utgiftene på post 21 er i stor grad knyttet til plasser, og ikke antall beboere. Utgiftene per beboer styres derfor både av kapasitetsutnyttelsen av plasser og prisen vi betaler per plass.

Gjennomsnittlig utgift er høyere enn budsjettforutsetningen i både ordinære mottak og mottak for enslige mindreårige. De viktigste årsakene til dette er lavere kapasitetsutnyttelse enn budsjettforutsetningen på 85 prosent, at transittmottakenes andel av samlet mottakskapasitet har økt og at andelen utgifter som i stor grad ikke varierer med beleggsutviklingen, har økt. Transittmottakene er dyrere enn ordinære mottak, og når de utgjør en større andel av det totale mottakssystemet enn det forutsetningene skulle tilsi, så øker samlede kostnader. Når det gjelder utgifter som i liten grad varierer med beleggsutviklingen er dette for eksempel helseutgifter i form av helseavtaler med kommuner med transittmottak, tilrettelagte plasser i mottakene og særskilte bo- og omsorgsløsninger. Faktisk årssats i ordinære mottak er 136 136 kroner, mens budsjettforutsetningen er 103 963 kroner. Faktisk årssats for enslige mindreårige er 828 537 kroner, mens budsjettforutsetningen er 509 932 kroner. Det store

avviket i årssatsen for enslige mindreårige skyldes i hovedsak lav kapasitetsutnyttelse. For å redusere risikoen ved flere flyttinger av enslige mindreårige, samt å opprettholde flere godt kvalifiserte leverandører i markedet, besluttet UDI å justere ned mottakskapasitet ved å reforhandle avtaler heller enn å si opp hele mottak. Dette ble også gjort for å opprettholde en viss beredskap for enslige mindreårige i tilfelle uventede økte ankomster, både med tanke på kapasitet og etablert kompetanse. Å si opp hele mottak kunne også ha medført at vi ikke ville ha hatt plass til alle beboerne, ettersom tallene er så små at nedleggelse av ett mottak har store utslag. Effekten av reforhandlingen kom først ved inngangen til 2019, og utgjør dermed hovedårsaken til den lave kapasitetsutnyttelsen, i tillegg til lav kapasitetsutnyttelse på det ene transittmottaket for enslige mindreårige vi har igjen. Denne avtalen er allerede utlyst med en lavere kapasitet og ny avtale vil komme i 2019. I tillegg sa vi opp et mottak for enslige mindreårige med virkning 8. februar 2019, og mottaket legges ned fra 8. mai.

UDI vurderer månedlig justering av kapasitet basert på beleggsutvikling og prognoser. Nedbyggingen av mottak medfører noen logistiske utfordringer, som gjør at kapasitetsutnyttelsen blir lavere enn ønskelig i nedbygingsperioden. Oppsigelsestiden til mottak gjør at beslutninger som fattes ikke får effekt før tidligst tre måneder etter vedtak. Videre er mottakene vi sier opp ikke tomme, slik at beboere må flyttes til et annet mottak. I praksis beslaglegger dermed en beboer i et mottak som skal avvikles to mottaksplasser en periode. I tillegg flytter vi ikke beboere til mottak som er under oppsigelse for umiddelbart å flytte dem ut igjen, noe som medfører at et mottak i oppsigelse i praksis er kapasitet vi ikke kan bruke.

Når den samlede kapasiteten i mottakssystemet er såpass lav som den er, medfører det ikke bare utfordringer knyttet til oppbygging av kapasitet dersom ankomstene skulle øke, men også praktiske utfordringer selv når ankomstene er små. Det er en rekke krav til plassering som skal oppfylles, for eksempel med egne familierom og kvinneplasser. I 2018 har vi hatt problemer med å ha tilstrekkelig med egnede familieplasser, selv om vi har hatt ledig plass i mottakssystemet.

For nærmere beskrivelse av årsakene til avviket på styringsparametret viser vi til regnskapsrapporten i vedlegg 1.

3.7.1.2 Mottaksplasser

Det har vært nedbygging av mottakskapasitet også i 2018, men omfanget av nedbyggingen var mindre enn i 2017. Ved inngangen til året hadde UDI en kapasitet på 6 860 plasser fordelt på 49 mottak. 1. januar 2019 hadde vi avtale om drift av 5 073 plasser fordelt på 29 mottak. I tillegg kommer Ankomstsenter Østfold, hvor driftsavtalen per 1. januar 2019 er på 500 plasser. I løpet av 2018 la vi altså ned 20 mottak, og ytterligere to mottak ble avviklet i midten av januar 2019. Vi har løpende vurdert å justere kapasiteten i transitt. Faktisk belegg og prognosene for belegg i transitt har gjort at UDI ikke har avviklet én av to ordinære transitter i 2018. Høyere ankomster enn forventet sist sommer, medførte at det knyttet seg usikkerhet til ankomstene utover høsten. Dette gjorde at risikoen ved en reduksjon av transittkapasiteten økte ytterligere og reduksjonen ble dermed ikke gjennomført i 2018. Ankomstsenter Østfold har foreløpig en brukstillatelse på maks ti dagers oppholdstid og er derfor ikke egnet som buffer alene. Gjeldende prognoser tilsier ytterligere kapasitetsreduksjon i 2019, men sannsynligvis i et enda mindre omfang enn i 2018, da antall beboere i mottak ifølge prognosen vil stabilisere seg noe sammenliknet med tidligere år. Sammensetningen av beboergruppen ved inngangen til 2019 er grovt sett at i overkant av en tredjedel har sak til behandling, om lag en tredjedel har endelig avslag og resten har et positivt vedtak.

Reduksjonen i kapasiteten i mottak i 2018 har vært gjort ved å legge ned ti ordinære mottak og åtte ordinære mottak for enslige mindreårige. I tillegg har én ordinær transitt og én transitt for enslige mindreårige blitt avviklet. Størstedelen av reduksjonen i kapasitet ble gjort i første halvdel av 2018. Grunnet det økte antallet asylsøkere fra Tyrkia i løpet av juni-august, tok UDI i bruk til sammen 480 opsjonsplasser i 16 ordinære mottak. Disse ble utløst med virkning fra 20. august. 450 av disse er fortsatt i drift, men 300 av dem er sagt opp fra 1. januar 2019, med virkning fra 1. april. Kapasiteten på Hvalsmoen transittmottak ble utvidet med 150 stykkprisplasser frem til 31. desember 2018. Dette har hatt innvirkning på total kapasitetsutnyttelse i transitt, men UDI har bare betalt for de stykkprisplassene som ble brukt. Utviklingen er illustrert i tabellen under.

Tabell 25: Antall plasser i mottak og antall mottak.

	1. januar 2018	1. mai 2018	1. september 2018	1. januar 2019
Antall plasser	6 860 ²⁰	5 296	5 381	5 073
Antall mottak²¹	49	37	32	29

I 2018 ble det bestemt at 300 overføringsflyktninger, som hentes ut av Libya via Romania, skulle inn i UDIs mottak i påvente av bosetting. Opprinnelig skulle de komme i september og oktober, men de ble forsinket blant annet på grunn av vanskeligheter med transport ut av Libya. Bare i underkant av 90 overføringsflyktninger i denne gruppen kom i 2018. De øvrige 210 personene kommer i januar og februar 2019. Usikkerheten knyttet til ankomsttidspunkt og oppholdstid i mottak medfører en ekstra utfordring for styring av mottakskapasiteten for UDI.

UDI vil i løpet av 2019 implementere nye kontrakter, der det legges opp til at dagens system med enkeltanskaffelser skal erstattes med rammeavtaler. For å opprettholde flest mulig leverandører frem mot utlysningene av nye avtaler, gikk UDI sommeren 2018 i dialog med driftsoperatørene om muligheten for å redusere kapasitet ved å reforhandle avtalene. Ved å beholde flere leverandører, opprettholder vi også noe beredskap, ved at vi vil ha flere mottak som kan bidra med økt kapasitet ved behov. Grunnet redusert nedbyggingsbehov i ordinære mottak høsten 2018, er denne prosessen foreløpig stilt i bero.

I 2018 ble det inngått en avtale om særskilt bo- og omsorgsløsning (særbo), hvor vi samlet alle særbo plassene i ett mottak. Avtalen ble imidlertid sagt opp av leverandør. UDI lyste derfor ut en ny konkurranse høsten 2018, med oppstart i 2019.

UDI legger vekt på å formidle tydelig og samordnet informasjon til offentligheten og alle parter som blir berørt ved nedleggelse av mottak. Driftsoperatører, kommuner, andre sektormyndigheter og beboerne som er berørt blir informert om nedbyggingen, grunnlaget for denne, samt hvilke kriterier som er lagt til grunn. Det er gjennomført møter med berørte kommuner.

Det er en rekke hensyn som skal ivaretas for å sørge for et tilstrekkelig og forsvarlig innkvarteringstilbud for alle mottaksbeboere. Vi skal ha ulike typer mottak (transitt, ordinære mottak, mottak for enslige mindreårige asylsøkere), geografisk spredning, ulike kategorier av driftsoperatører, hensynet til beredskap mv. Reduksjonen i mottakskapasitet medfører en økt risiko for at vi ikke klarer å ivareta alle disse hensynene samtidig som vi skal tilpasse mottakskapasiteten til faktisk belegg i mottak og ha et mest mulig kostnadseffektivt system. Nedbygging av kapasiteten i mottakssystemet påvirker fleksibiliteten i systemet direkte, og det vil ta noe tid å bygge ny kapasitet dersom ankomstene igjen skulle øke. Dette innebærer at vi i 2018 har hatt relativt få ledige plasser i mottakssystemet ut over den ledige transittkapasiteten vi til enhver tid har hatt. Behovet for å ha et visst antall ledige plasser i mottakssystemet er én av årsakene til at vi i 2018 har opprettholdt mer transittkapasitet enn det faktisk belegg har gitt grunnlag for. Dersom vi hadde avvirket én av to ordinære transitter, ville vi hatt problemer med å kunne innkvartere alle beboerne i transitt, og vi ville ikke hatt noe å gå på for å håndtere eventuelle svingninger i ankomstene.

Per 1. januar 2019 har vi 210 avtalefestede opsjonsplasser i ordinære mottak, 150 i ordinær transitt, og 40 i transitt for enslige mindreårige. 480 av opsjonsplassene ble utløst sommeren 2018. 450 av disse er fortsatt aktive per 1. januar 2019 (300 avvikes 31. mars). Erfaringen fra sommeren 2018 viser at det ikke er store avvik fra ankomstprognosen som skal til, før vi er i en situasjon hvor vi må opprette alternative innkvarteringsløsninger, som erfaring tilsier kan bli svært kostbare. I tillegg til overnevnte

²⁰ Ved en feil har det blitt oppgitt 1000 plasser for mye i kapasiteten 1. januar 2018 i tertialrapportene. Antall mottak er korrekt. Forskjellen i tall 1. september 2018 her og i rapporten for 1. tertial skyldes tidspunkt for registrering av en av avtalene om opsjonsplasser.

²¹ Tabellen omfatter ikke Ankomstsenter Østfold (AØ). Driftsavtalen med AØ har variert i størrelse gjennom 2018. Vi har drift på færre plasser enn maksimalt antall senger på AØ. Begrensningen i oppholdstid på senteret gjør at vi ikke vil kunne benytte oss av full kapasitet der. Å inkludere registrert kapasitet ved AØ vil derfor gi et misvisende bilde av kapasiteten i mottakssystemet.

opsjonsplasser, kan kapasiteten ved Ankomstsenter Østfold økes til 800-1000 plasser. Det er 1 000 senger ved ankomstsenteret, men av smittevern hensyn bør alle sengene bare brukes ved absolutt nødvendighet. Som UDI har redegjort for i dialog med departementet, gjør begrensningen i oppholdstid ved Ankomstsenter Østfold på ti dager, at selv om denne kapasiteten vil avhjelpe en situasjon med veldig kortvarig høye ankomster, hjelper det ikke dersom ankomstene blir høye over tid. Da vil vi fortsatt være avhengig av ledig plass i transitt og ordinære mottak, for å kunne opprettholde nødvendig gjennomstrømming av søkere ved Ankomstsenter Østfold.

For å redusere risikoen knyttet til svakere beredskap har UDI etablert en plan for håndtering av masseankomster. Planen er innrettet mot å legge til rette for en rask oppbygging av mottaksplasser når behovet melder seg, og omfatter også tiltak for å etablere kapasitet ved bruk av alternative innkvarteringsløsninger. UDI har derfor i 2018 forlenget en del tidligere inngåtte rammeavtaler på midlertidig innkvartering. UDI er usikre på i hvilken grad vi vil kunne ta i bruk de alternative løsningene i en masseankomstsituasjon. Dette fordi det ikke er forhåndsavklart tilgang på areal med den nødvendige infrastruktur for bruk av telt og brakkeløsninger eller tilgang på kaiplass for plassering av skip og floteller. UDI deltar i referansegruppen i en FoU som på oppdrag fra JD utreder «Beredskaps- og unntakshjemler for å sikre retten til innkvartering av asylsøkere ved uforutsigbare og/eller store asylankomsttall». UDI anser at hensiktsmessige beredskaps- og unntakshjemler kan gi vesentlig bidrag til at alternative løsninger raskt kan tas i bruk. Vi avventer resultatet av denne prosessen.

3.7.2 Enslige mindreårige asylsøkere

3.7.2.1 Situasjonen i mottak for enslige mindreårige og gjennomførte tiltak i 2018

Ved utgangen av januar 2018 bodde det totalt 270 enslige mindreårige i mottak, og om lag 140 av dem hadde en tidsbegrenset tillatelse. Vi var særlig bekymret for gruppen som ble boende lenge i mottak, som flyttet mellom mottak gjentatte ganger og som hadde fått en tidsbegrenset tillatelse. I tillegg har UDIs prioritering av behandlingen av søknader etter utlendingsforskriften § 8-8 a påvirket saksbehandlingstiden for gruppen totalt sett og antakeligvis gjort at botiden i mottak har blitt lengre for flere enslige mindreårige. Denne bekymringen for flere av de enslige mindreårige i mottak vedvarte til og med andre tertial i 2018. Situasjons- og risikobildet på mottakene har imidlertid endret seg i stor grad i siste tertial i 2018. Vi har iverksatt flere tiltak som har vært av stor betydning for ivaretagelse av omsorgen. Ved inngangen til 2019 har i tillegg de fleste av dem vi har vært mest bekymret for flyttet fra mottakene, blant annet fordi de har blitt bosatt eller flyttet til mottak for voksne og familier etter fylte 18 år.

Fra å ha nærmere 100 mottak for enslige mindreårige på det meste i 2016, og 13 ved inngangen til 2018, har vi ved inngangen til 2019 kun ett transittmottak og tre ordinære mottak for enslige mindreårige. Kvalitetskriterier har blitt prioritert i nedbyggingsprosessen, og vi sitter igjen med de mottakene vi mener er best rustet til å ivareta omsorgsoppgavene. Høsten 2018 reforhandlet vi også avtalene med driftsoperatørene om å redusere antall plasser på de ordinære mottakene for enslige mindreårige til maks 30 plasser. Dette gjorde vi for å unngå flyttinger, og fordi både forskning og egen erfaring peker på at det er bedre for enslige mindreårige å bo på mindre mottak.

Videre har vi gjennomført to store tiltak finansiert av de øremerkede midlene til økt bemanning og styrket barnefaglig kompetanse.

For det første har mottakene hatt tre ekstra barnefaglige stillinger på mottakene. Stillingene har bidratt til at mottakene har større kapasitet til å arbeide systematisk opp mot omsorgssituasjonen og for å redusere risikoen for uønskede hendelser i mottakene. I tillegg identifiserer og følger de opp uro og konflikter tidligere. De vektlegger det relasjonelle arbeidet, og har hatt anledning til å følge opp hver enkelt tettere, blant annet ved å ha flere samtaler individuelt og i grupper.

For det andre har Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) gjennomført kompetanseutviklingsprogrammet «Et godt midlertidig hjem» for alle ansatte på mottakene. Mottakene rapporterer om at dette har bidratt til ytterligere kompetanseheving, og at de håndterer uro og konflikter på en bedre måte. Det at mottakene har hatt en styrket barnefaglig bemanning har gjort at personalgruppen har kunnet prioritere å ta i bruk den nye kunnskapen fra RVTS.

Begge tiltakene har vært svært viktige risikoreduserende tiltak og har hatt betydelig effekt på ivaretagelsen av omsorgen til enslige mindreårige i mottak. De utfyller hverandre også på en god måte. Innretningen av begge tiltakene er tilpasset funn og anbefalinger i Fafos rapport «Et trygt sted å vente». Begge tiltakene har også vært fleksible, slik at rammene og utførelsen har blitt tilpasset etter mottakenes behov.

Vi viser til regnskapsrapport for nærmere oversikt over bruk av øremerkede midler til økt bemanning og styrket barnefaglig kompetanse ved mottak for enslige mindreårige.

I tillegg har UDI iverksatt flere kompetansehevingstiltak for ansatte i UDI, deriblant kurs i samtaler med barn som gjennomføres av Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP) i samarbeid med RVTS. Hensikten er at dette skal bidra til kompetanseheving som blant annet er av betydning for mottaksoppfølging- og veiledning samt gjennomføringen av beboersamtaler på omsorgskontroll. Opplæringen vil pågå frem til medio 2019, men vi har allerede erfart at dette er et treffende tiltak. Det er særlig positivt at RVTS både arbeider med kompetanseheving i UDI og på mottakene, og dermed ser dette i sammenheng når de utvikler og tilpasser programmene.

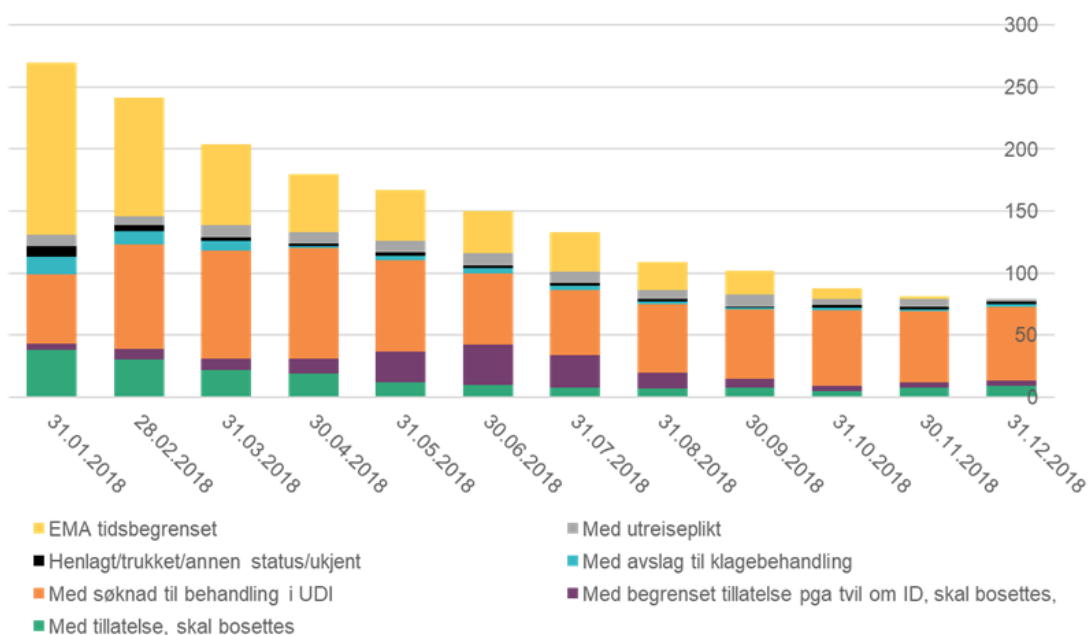
3.7.2.2 Situasjons- og risikobildet på mottak for enslige mindreårige ved inngangen til 2019

Gjennom 2018 har vi rapportert om en høy risiko for uønskede hendelser relatert til psykiske lidelser og store omsorgsbehov for enslige mindreårige som bor i mottak i lang tid. I andre tertial varslet vi om at vi forventet at denne risikoen vil kunne reduseres innen utgangen av 2018, fordi de aller fleste vi var særlig bekymret for antakeligvis ville ha flyttet ut innen årsskiftet.

Ved inngangen til 2019 anser vi, som forventet, risikoen for å være betydelig redusert. Som synliggjort ovenfor, har tiltakene vi har gjennomført hatt effekt. Bemanningen og den barnefaglige kompetansen på mottakene er betraktelig styrket. I tillegg har mottakene færre plasser og lavere belegg. Dette har bidratt til at de ansatte har større kapasitet til å tilpasse omsorgen til den enkelte. Mottakene forebygger uønskede hendelser, identifiserer risiko, og iverksetter egnede tiltak tidligere, noe som bidrar til økt grad av trygghet blant de enslige mindreårige.

I tillegg har de aller fleste av dem vi har vært særlig bekymret for nå flyttet ut av mottakene. Ved inngangen til 2019 bor om lag 80 enslige mindreårige i mottak. Ingen av disse har en tidsbegrenset tillatelse. Svært få har endelig avslag eller har saken til klagebehandling. En hovedvekt av de enslige mindreårige (60 stykker) har saken til behandling i UDI.

Figur 8: Antall i mottak for enslige mindreårige ved utgangen av måneden i 2018 etter status

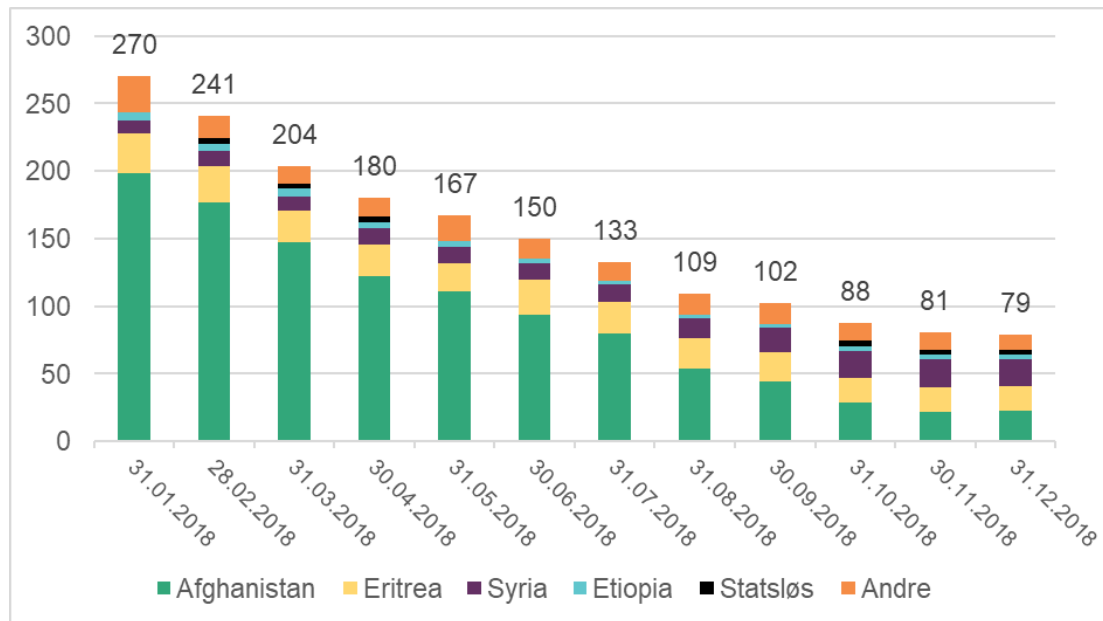

Sammenlignet med utgangen av 2018 hadde en langt større andel av de enslige mindreårige i mottak ved inngangen til 2019 en tidsbegrenset tillatelse og en langt mindre andel hadde saken til

behandling. Derfor er gjennomsnittlig botid for de som befinner seg på mottak redusert fra om lag 20 måneder i januar 2018, til i overkant av syv måneder i desember 2018. Halvparten av de som fikk vedtak i 2018, og hadde søkt som enslige mindreårige, hadde en ventetid på over 315 dager. Vi ser imidlertid at median alder på enslige mindreåriges saker til behandling har gått ned fra 218 dager ved inngangen til 2018 til 134 dager ved utgangen av året. Vi forventer at saksbehandlingstiden for de som nå venter på svar vil være noe kortere enn den var for de som fikk vedtak i 2018.

Det er ikke lenger en overvekt av enslige mindreårige fra Afghanistan, men omtrent like mange fra Afghanistan, Eritrea og Syria.

Figur 9: Antall i mottak for enslige mindreårige – fordelt på statsborgerskap

Få har bodd svært lenge i mottak, og få har flyttet gjentatte ganger. De enslige mindreårige som flytter til et av de ordinære mottakene i dag, kommer gjerne direkte fra transittmottak. Den store gruppen med en tidsbegrenset tillatelse har flyttet fra mottakene, og de gjenværende har ikke like omfattende omsorgsbehov og psykiske lidelser. Risikoen for uønskede hendelser på mottak har stabilisert seg. Sannsynligheten for at det oppstår uønskede hendelser fremover er betydelig redusert. Vi forventer at risikoen vil holde seg på et lavt- og forholdsvis stabilt nivå fremover, sammenlignet med 2018. Det er likevel fortsatt en viss risiko for uønskede hendelser relatert til psykiske lidelser og store omsorgsbehov. Kompetansehevingstiltakene i mottakene mener vi derfor fortsatt er av stor betydning for ivaretagelsen av omsorgen og for å holde risikoen på et lavt nivå. Enkelte av de enslige mindreårige har store omsorgsbehov og psykiske lidelser, blant annet som følge av opplevelser fra hjemlandet og reisen til Norge. En ytterligere reduksjon av botiden vil kunne bidra til å redusere risikoen ytterligere. Kortere saksbehandlingstid kan derfor være et viktig tiltak.

I andre tertialrapport 2018 varslet vi om at det kan oppstå en ny risiko knyttet til unge voksne i ordinære mottak. Flere som tidligere har vært enslige mindreårige, deriblant flere av de som vi har vært særlig bekymret for, har nå flyttet til ordinære mottak. Flere i denne gruppen har ifølge mottakene utfordringer med å ivareta seg selv tilstrekkelig godt etter overflytting til ordinært mottak. Disse beboerne har til dels store problemer knyttet til søvn, ernæring og å aktivisere seg slik som da de bodde på mottak for enslige mindreårige, noe som påvirker livskvaliteten og den psykiske helsen. Nå som bor på ordinære mottak, har de vesentlig mindre grad av oppfølging. UDI vurderer på bakgrunn av dette at det er en stor risiko for psykiske lidelser og uønskede hendelser i mottak for personer i denne gruppen. Dette gjelder både de som har hatt en tidsbegrenset tillatelse og skal returnere, og de med en begrenset tillatelse på grunn av tvil om identitet eller manglende dokumentasjon på identitet som ikke er omfattet av introduksjonsprogrammet og derfor ikke blir bosatt. I 2019 vil vi følge situasjonen og risikobildet til disse gruppene tett, og sette inn egnede tiltak. Vi viser for øvrig til oversendt risikobilde ved inngangen til 2019 for nærmere omtale. De unge som har plikt til å returnere

vil vi prioritere i returarbeidet vårt. De som har en ID-begrenset tillatelse vil kunne få økonomisk støtte til å skaffe ID-dokumenter når UDI får på plass nye rutiner for dette i 2019.

3.7.3 Ytelser til personer på mottak

UDI er bedt om å ha en oversikt over nivået og sammensetningen av ytelser til beboere i mottak i sammenlignbare europeiske land. Ytelser til beboere i mottak skal ikke være på et nivå der Norge fremstår som mer attraktivt enn andre land.

UDI besvarte et likelydende oppdrag i forbindelse med tildelingsbrevet for 2017, jf. brev til departementet av 24. april 2017. En forespørsel ble da sendt gjennom European Migration Network (EMN) til Østerrike, Belgia, Finland, Frankrike, Tyskland, Nederland, Sverige, UK og Danmark. I forbindelse med rapporteringen fra 2017 valgte UDI å se på løpende basis-ytelser til livsopphold i mottak med selvhushold, som er det vanlige i Norge. Konklusjonen fra denne undersøkelsen var at Norge og Finland lå i det øvre sjiktet når det gjelder pengeytelser - og særlig til barn og enslige mindreårige - mens Belgia, Danmark og Tyskland befant seg i den nedre delen av skalaen.

27. november 2018 ble en ny forespørsel sendt de samme landene der de ble bedt om å rapportere om eventuelle endringer av betydning i ytelsene siden besvarelsen i 2017. Samtlige land besvarte undersøkelsen, med unntak av Danmark og UK. Hovedkonklusjonen er at ingen av landene som besvarte henvendelsen har meldt om endringer av betydning i 2018 i nivået på ytelsene. Dette gjelder pengeytelser til enslige voksne, par, enslige foreldre, familier, barn på 13 år eller enslige mindreårige mellom 15-18 år. Norge har hatt en mindre økning i ytelsene for beboere i mottak på 1,8 prosent, tilsvarende prisøkningen.

Undersøkelsen fra 2017 viste at Norge var ett av svært få land som hadde innført maksbeløp for store familier med flere enn tre barn. Ingen land melder om endringer i pengeytelser til familier som bor i mottak. Stortingets vedtak om å fjerne ordningen med maksbeløp fra 2019 innebærer at Norge får en praksis som er på linje med andre sammenlignbare land. Landene i undersøkelsen ble også spurt om de har innført bankkort/"vouchers", framfor ytelser gjennom kontantbeløp. Fra tidligere undersøkelse vet vi at Belgia har innført dette. Ingen av de øvrige landene meldte om innføring av bankkort. I Norge har Justis- og beredskapsdepartementet foreslått å erstatte kontanter med bankkort uten muligheter for kontantuttak, men ordningen er foreløpig ikke implementert. Det er fremdeles kun Belgia og Norge som melder om at de gir tilleggstyelser for enslige foreldre i mottak.

3.8 Annen rapportering

3.8.1 Moderniseringsprogrammet

Stegvis modernisering av IT-løsningene har sin bakgrunn i den overordnede situasjonen for IT-systemene i utlendingsforvaltningen. Høsten 2014 leverte UDI en konseptvalgutredning (KVU) til departementet hvor det ble påvist vesentlige mangler og svakheter i kjernesystemene for saksbehandling med tilhørende Utlendingsdatabase (UDB).

Programmet legger til rette for en stegvis modernisering av disse systemene. Parallelt med utvikling av nye IT-systemer vil det bli gjennomført en utvidelse og justering av UDB med fokus på de deler av databasen som påvirkes av de nye og endrede løsningene innenfor satsningsforslaget. Det vil dessuten etableres en ny utviklingsplattform som vil være basis for en stegvis modernisering av kjernesystemene; en modernisering som forventes å strekke seg over mange år etter 2020.

Biometriprosjektet hører med under Moderniseringsprogrammet og gjennomføres som en konsekvens av endringer i lov og forskrift for opptak, lagring, sletting og bruk av biometri i utlendingssaker. Biometri vil i denne sammenhengen si digitalt ansiktsfoto og fingeravtrykk av alle ti fingre.

Moderniseringsprogrammet følger i stor grad vedtatte fremdriftsplaner. Prosjektene automatisert VIS-søk, lagring og gjenfinning av lydopptak og representasjon/informasjon er sluttført innenfor rammene og implementert etter planen i 2018.

Prosjektene har resultert i bedre personvern for søkeren, høyere kvalitet på dataene og gjort det mindre ressurskrevende å dele informasjonen med andre etater gjennom Folkeregisteret og VIS søk sine databaser.

Prosjektene, Biometri- og Asyllogistikkprosjektet er blitt forsinket.

Grunnet til forsinkelsen i Biometriprosjektet skyldes at politiet har forskjøvet leveransen til biometriprosjektet fra opprinnelig oktober 2018 til september 2019. Forsinkelser i politiets ATT-prosjekt (videreføring av ABIS-prosjektet) og økte estimater utfordrer de økonomiske rammene til prosjektet. Programmet har sterke koblinger til fremdriften i politiets ATT-prosjekt og programmet Nye pass og ID-kort (NPID). Det er fortsatt stor risiko knyttet til fremdriften i politiets aktiviteter, og UDI oppfatter det som utfordrende å etablere gode samarbeidsrutiner med politiet. Dette gjør det krevende å iverksette risikoreducerende tiltak

Forsinkelsen innebærer behov for å overføre større del av bevilgningen på post 45 fra 2018 til 2019.

Nytt asyllogistikkssystem skulle vært levert i 2018, men er på grunn av utfordringer hos UDIs utviklingsleverandør er prosjektet forsinket. Systemet forventes satt i produksjon våren 2019.

For å sikre at moderniseringsarbeidet fortsetter også uten tilførsel av satsingsmidler i 2019 ble fremdriftsplanen for enkelte prosjekter justert slik at deler av tildelte midler benyttes først i 2019. Dette innebærer en større overføring av midler på post 45 til 2019 enn opprinnelig planlagt.

3.8.2 Internasjonalt arbeid

UDI er i årsrapporten bedt om å gi en kort redegjørelse for hovedtrekk i UDIs internasjonale arbeid foregående år, samt føringer og prioriteringer for kommende år. Oversikten over vår deltakelse i internasjonale fora følger som vedlegg 2.

3.8.2.1 Hovedtrekk fra UDIs internasjonale arbeid 2018

UDI prioriterte i 2018 deltakelse i arbeidsgruppemøter og innspill til regel- og systemutvikling knyttet til Schengen- og Dublin-samarbeidet.

Regjeringen har som mål å ha en proaktiv politikk for å ivareta norske interesser ved å medvirke tidligere i prosesser og politikktutforming i EU. For å ha en aktiv rolle er det avgjørende at fagorganer som UDI er oppdatert på regelverksutviklingen i EU. Etter UDIs mening har dette blitt mer krevende. EU-regelverk som Norge er bundet av er tettere koblet sammen med EU-regelverk vi ikke er bundet av. Regelverket blir også stadig mer komplisert. EU har også hatt en omfattende utvikling av regelverk knyttet til IT-systemer, som både har en faglig og en teknisk side. For å følge opp regjeringens målsetting må UDI bruke mer tid på å holde oss oppdatert på et stadig mer omfattende regelverk, og samtidig jobbe tettere på tvers av fagavdelingene i UDI for å forstå konsekvensene av regelverksendringene. I denne sammenhengen er det også viktig å holde oss oppdatert på relevante rettsavgjørelser fra den europeiske menneskerettsdomstol (EMD) og EU-domstolen. UDI har i 2018 gått igjennom en rekke avgjørelser fra de europeiske domstolene og sendt fortløpende rapporteringer til departementet.

UDI fulgte tett utvikling av nye rettsakter og implementering av rettsakter knyttet til Schengen-samarbeidet i 2018. UDI hadde en rekke aktiviteter i 2018 knyttet til Schengen-evalueringene, spesielt på områdene for visum, personvern (i forhold til VIS), retur og SIS/sirene. Etterhvert som rapportene på hvert felt ble vedtatt i EU, fulgte anbefalingene – og derav behov for norske tiltaksplaner. UDI utarbeidet en tiltaksplan på visumfeltet sammen med UD. Vi har også utarbeidet tiltak på SIS/Sirene i samråd med Kripos. I 2019 vil UDI være ansvarlig for tiltak vedrørende personvern (VIS), i tillegg til retur. Utover dette vil arbeidet i 2019 hovedsakelig bestå i å følge opp og rapportere på alle de tiltak UDI er ansvarlige for.

UDI har i 2018 bidratt med eksperter til European Asylum Support Office (EASO) tilnærmet fire årsverk, og har i tillegg deltatt i alle de faste EASO aktivitetene.

I 2018 brukte UDI to årsverk i arbeidet som programpartner under EØS-midlene og hadde oppgaver både i forbindelse med oppstart av ny finansieringsperiode og med informasjonsarbeid mot norske partnere og generell kommunikasjon av EØS-arbeidet.

En gjennomgang av EMN-aktiviteter i 2018 omtales under punkt 3.8.3.4.

På returområdet har UDI i 2018 forhandlet med IOM om en ny avtale for levering av tjenester for assistert retur og overføringsflyktninger. Avtalen om assistert retur ble signert 9. januar 2019. UDI har i 2018 fulgt opp departementets landspesifikke returstrategier i samarbeid med andre etater på utlendingsfeltet, for å fremme effektiv gjennomføring av returer. UDI har i 2018 vært aktive i flere

internasjonale returnnettverk. Vi har deltatt i EMN REG-nettverket og har vært aktive i oppstarten av European Return and Reintegration Network (ERRIN).

3.8.2.2 Nærmere om arbeidet med EØS-midlene og EASO i 2018

3.8.2.2.1 EØS-midlene

I programperioden 2014-2021, som startet i 2017, er UDI utnevnt som Donor Program Partner (DPP) for to programmer i Hellas, ett i Bulgaria og ett i Romania. Det har blitt avholdt møter i Cooperation Committee (CC) for alle programmer gjennom året.

Programavtalen for Bulgaria ble signert i mai. Programavtalen for Romania forventes signert ultimo februar 2019. Det statlige programmet i Hellas (GRE-G) har tatt lengre tid å utvikle, og konseptnotatet ble først ferdigstilt i det første CC-møtet i desember i Brussel. I forkant ble det avholdt to studiebesøk og arbeidsmøter i Oslo (februar og juni) samt flere telefonkonferanser med alle berørte partnere. Konseptnotatet for det ikke-statlige greske programmet ble godkjent i august.

En rumensk delegasjon besøkte Norge i februar og en større delegasjon fra bulgarske myndigheter og partnere gjennomførte et studiebesøk i august. Delegasjonene besøkte Ankomstsenter Østfold, asylmottak og norske prosjektpartnere for å styrke det gjensidige samarbeidet. UDI var på sin side på studiebesøk i Romania og Hellas. UDI har også deltatt på åpningsarrangementer i Bulgaria i mai og november.

UDI har i 2018 medvirket i kommunikasjonsaktiviteter for EØS-programmene under Arendalsuka, koordinert av Riksantikvaren og med deltakelse fra flere DPPer på tvers av programområdene.

Utover det bilaterale samarbeidet har UDI også arrangert ett informasjonsmøte for potensielle norske prosjektpartnere. EØS-teamet har deltatt på møter ved Financial Mechanism Office (FMO) i Brussel, i UD og på koordineringsmøter for DPPer i JD.

UDI forventer et høyre aktivitetsnivå i 2019 knyttet til programutvikling generelt, til anbudsprosess for mottaksplasser i Hellas, og til oppstart av implementeringsfasen for programmene i Romania og Bulgaria.

3.8.2.2.2 EASO – European Asylum Support Office

UDI har i 2018 deltatt i alle EASOs faste aktiviteter, som EASOs styremøter, ulike tiltak og aktiviteter knyttet til opplæring i asylrelaterte tema, innsamling av data, kartlegging av medlemslandenes asylregelverk og praksis, og utarbeidelse av felles veiledere og standarder for håndtering av asylsaker.

I 2018 prioriterte UDI å delta i samarbeidet knyttet til oppdatering, drift og utvikling av praktiske verktøy og veiledere innen beskyttelse av sårbare søkere, mottak, beredskap og utelukkelse fra flyktningsstatus. UDI har fortsatt å bidra aktivt til EASOs Dublin-nettverk og alle EASO-fora rettet mot innsamling av data og statistikk (GPS og IDS).

UDI har tatt i bruk flere opplæringsverktøy som EASO har utarbeidet. Veilederen om «Utelukkelse», som UDI har bidratt til å utvikle, er oversatt til norsk og tilgjengelig for saksbehandlere i Asylavdelingen. Ansatte i RMA har fått kurs i EASOs veileder «Reception conditions», og UDI har brukt modulen om menneskerettigheter. Vi arbeider med en plan for opplæring av UDI-ansatte som deltar i EASO *expert pool* i tre andre moduler: «Inclusion», «Interview» og «Evidence assessment». Gjennomføringen av planen fortsetter i 2019.

EASO har etablert et nytt nettverk om sårbare grupper blant asylsøkere, og UDI deltar i dette. EASO fortsatte i 2018 å utvikle samarbeidsformer for informasjons- og erfaringsutveksling, og et nettverk utarbeider felleseuropeiske praksisnotater for behandling av spesifikke landporteføljer; Country Guidance Network (CGN). Pilotprosjektet, et felles praksisnotat på Afghanistan, ble ferdigstilt og evaluert. UDI deltar nå i arbeidet med praksisnotater på to nye land, Irak og Nigeria.

EASO har i 2018 økt aktivitetsnivået i den såkalte «External dimension». Dette er et eget nettverk hvor EASO legger til rette for tettere samarbeid med tredjeland som Tyrkia, landene på Vest- Balkan og enkelte land i Midøsten, og som omfatter samarbeid på asylfeltet gjennom diverse kompetansetiltak og praktisk samarbeid. UDI har fulgt opp møter og rapportert om aktivitetene knyttet til dette arbeidsområdet, men ikke deltatt.

UDI har i 2018 prioritert å sende eksperter på EASO-opdrag som støtter greske myndigheter i implementeringen av EU-Tyrkia-erklæringen på de greske øyene, og for å bidra til håndtering av Dublinsaker i Italia. Totalt 21 eksperter var utplassert i Italia og Hellas. En ekspert deltok i gjennomføring av støtteoperasjonen på Kypros med bistand til bla. å intervju og fatte vedtak i asylsaker. To eksperter deltok i avslutningen av operasjonen i Bulgaria.

3.8.2.2.3 Føringer og prioriteringer i 2019

UDIs virksomhet skal være i tråd med Norges internasjonale forpliktelser, både når det gjelder avtaler med EU og internasjonale konvensjoner. I tillegg gis det føringer for det internasjonale arbeidet gjennom Regjeringens strategi for samarbeidet med EU (2018-2020) og tildelingsbrevet for 2019.

Prioriterte områder for UDIs internasjonale arbeid i 2019 er Schengen- og Dublin-samarbeidet, praktisk samarbeid på asylfeltet og retur.

UDI vil i 2019 følge opp utviklingen av Schengen-samarbeidet med både nye forslag (som VIS med interoperabilitet og ny visumforordning) og implementering av nylig vedtatte rettsakter (Smart Borders med de nye systemene EES og ETIAS, eu-LISA, det nye SIS med returvedtak og grensekontroll). UDI vil også prioritere oppfølging av de ulike anbefalingene relatert til Schengen-evalueringen av 2017.

Norges deltakelse i eu-LISA ble formalisert i 2018. UDI er vararepresentant i Management Board og vil også prioritere deltakelse i arbeidsgrupper, både nye og eksisterende (VIS, Eurodac, SIS og nå EES og ETIAS). UDI må i tiden fremover bruke mer ressurser på forberedelse av våre IT-systemer på endringene som følger av satsingen på Smart Borders og Interoperabilitet. Dette er en langsiktig satsing som vil kreve betydelige ressurser i årene fremover, og som muligens kan få konsekvenser for hvordan vi jobber med sakene i utlendingsforvaltningen ettersom både søknader og vedtak om korttidsopphold/visum, samt om langtidsopphold (D-visum og oppholdstillatelse), på sikt skal registreres i VIS.

UDI vil i 2019 fortsette å følge utvikling av regelverket på asylområdet, spesielt Dublin-forordningen, men også de andre rettsaktene i CEAS.

Under det praktiske samarbeidet vil UDI i 2019 prioritere samarbeidet i EASO, arbeidet under EØS-midlene og EMN. Når det gjelder EASO jobber UDI ut fra en målsetning om å bidra med eksperter på samme nivå som i 2018. Vi vil også prioritere opplæring av UDI-ansatte i EASO moduler, og deltakelse i Country Guidance Network, GPS og IDS. Arbeidet med EØS-midlene forventes å bli mer intensivt i 2019; med åpning av programaktiviteter i Hellas, testing av nye partnerskap med norske institusjoner på prosjektnivå (Romania og eventuelt Hellas), utvelgelse av driftsoperatører for asylmottak i Hellas, og etableringen av et senter for mindreårige i Bulgaria. Prioriteringer knyttet til EMN i 2019 omtales under punkt 3.8.3.

UDI vil i 2019 følge opp de nye landspesifikke returstrategiene for 2019-20 i tett samarbeid med andre etater på utlendingsfeltet. UDI vil jobbe videre med utvikling av arbeidet omfattet av IOM-avtalene, både når det gjelder å gjennomføre effektive returer og kostnadseffektivitet.

UDI vil videreføre deltakelse i returnettverkene EMN-Reg, EURLO og ERRIN. UDI vil også i 2019 arrangere seminar for ambassader som ivaretar våre returinteresser.

3.8.3 Forskning og kunnskapsutvikling

I 2018 hadde UDI 5,2 mill. kroner tilgjengelig til bruk på kunnskapsutvikling om innvandring knyttet til egen oppgaveløsning. I dette avsnittet rapporterer vi på de punktene som er omtalt i tildelingsbrevets O7.

3.8.3.1 Porteføljeoversikt FoU

UDI har for tiden fire pågående FoU-prosjekter:

3.8.3.1.1 Virkninger av arbeidet med tilbakekall av oppholdstillatelser

På oppdrag fra UDI undersøker Institutt for samfunnsforskning (ISF) hvordan arbeidet med tilbakekalls- og opphørssakene virker på brukerne, både de som blir direkte og de som blir indirekte berørt. Vi har videre bedt om en analyse av hva som skjer med brukerne etter at de har fått et slikt vedtak. Prosjektet skal også gi anbefalinger til hvordan UDI kan innrette arbeidet slik at vi på en god

måte ivaretar og balanserer myndighetenes behov for kontroll og brukernes behov for forutsigbarhet og til hvordan vi kan kommunisere bedre med brukerne i forbindelse med sakene.

3.8.3.1.2 Effekter av underholdskravet i familieinnvandringsaker

Prosjektets formål er å belyse effekter av underholdskravet i familieinnvandringsaker generelt, og i hvilken grad underholdskravet understøtter formålene om selvforsørgelse og integrering spesielt. Prosjektet skal hovedsakelig være en kvantitativ analyse basert på data fra ulike registre koblet på individnivå. Frisch-senteret gjennomfører studien.

3.8.3.1.3 Gjennomgang av UDIs troverdighetsvurderinger i saker om beskyttelse

UDIs vurderinger av bevis og troverdighet i søknader om beskyttelse er i mange tilfeller bestemmende for utfallet i saken. Advokat Schjatvet skal gå gjennom rundt 150 enkeltsaker der UDI har fattet vedtak etter søknad om beskyttelse og undersøke kvaliteten av bevis- og troverdighetsvurderingene. Prosjektet skal også gi anbefalinger til hvordan UDI kan gjennomføre bevis- og troverdighetsvurderinger på en god måte, gitt rammene for UDIs saksbehandling. Oppdragstakeren skal utarbeide forslag til konkrete verktøy slik at anbefalingene kan implementeres i UDIs saksbehandling.

3.8.3.1.4 Undersøkelse om bruk av søk i åpne kilder i asylsaksbehandlingen

Agenda Kaupang skal undersøke og kartlegge UDI og UNE sin bruk av søk i åpne kilder, informasjon som er tilgjengelig på internett, som for eksempel via enkeltpersoners Facebook-profiler. Undersøkelsen skal brukes til å utvikle og forbedre arbeidet med søk i åpne kilder og sikre at arbeidet skjer i tråd med gjeldende regelverk. Prosjektet skal også identifisere eventuelle behov for endringer i enten regelverk eller praksis. Kartleggingen skal ligge til grunn for en etterfølgende juridisk utredning omkring forvaltningens praksis. Oppdraget er bestilt og finansiert av Justis- og beredskapsdepartementet.

3.8.3.2 Om nytten av foregående års ferdigstilte FoU-studier

3.8.3.2.1 Tilbakekall – rettssikkerhet og kontroll ved tilbakekall av tillatelser etter søknad om beskyttelse

Rapporten er et resultat av en gjennomgang og analyse av tilbakekallssaker. Rapportens hovedfunn er at UDIs praksis i sakene om tilbakekall av oppholdstillatelse i hovedsak er i tråd med de rettslige rammene. Samtidig pekes det ut områder for forbedring. Rapporten gir et godt grunnlag for forbedring av UDIs arbeid med tilbakekall og UDI har både satt i verk og planlagt ulike tiltak som følge av rapporten. Et nytt FoU-prosjekt om virkninger av arbeidet med tilbakekall, er resultat av et kunnskapsbehov som ble påpekt i rapporten.

3.8.3.2.2 Assistert retur – en kunnskapsstatus

UDI har stor nytte av denne kunnskapssammenstillingen, blant annet for å videreutvikle returarbeidet. Rapporten gir en god sammenfatning av kunnskap på feltet, både nasjonalt og internasjonalt. Den viser kompleksiteten i returarbeidet uten å forenkle problemstillinger. Rapporten er godt strukturert og lett å lese. Rapporten brukes som oppslagsverk og i samlinger for personer som arbeider med retur. Vi erfarer at personer med praktiske oppgaver knyttet til returarbeidet også har nytte av rapporten.

3.8.3.2.3 Evaluering av tilskuddsordning til aktiviteter for barn i asylmottak

Evalueringen har vurdert måloppnåelse, målformuleringer og administrative konsekvenser av å forvalte ordningen. Rapporten har lagt grunnlaget for UDIs tilbakemelding om at tilskuddsordningen bør videreføres. Vår vurdering er at formålet ikke kan oppnås bedre og mer effektivt på andre måter enn ved en tilskuddsordning, at aktivitetene utfyller det mottakene kan gjøre og at det er liten risiko for overlapp med de kravene mottakene har til aktiviteter. Rapporten har en rekke forslag til forbedringer og utvikling. UDI vil gå nærmere inn i dette og beskrive hvordan vi planlegger å følge opp anbefalingene.

3.8.3.2.4 Case management, identity controls and screening on national security and 1F exclusion

Rapporten gir et viktig bilde av hvordan ulike land håndterte situasjonen med mange asylsøknader i 2015. Den gir et godt grunnlag og nyttige føringer for det videre arbeidet med å legge forholdene til rette for en mest mulig effektiv siling av slike saker i en tilsvarende situasjon.

3.8.3.2.5 Et trygt sted å vente – omsorgspraksiser på asylmottak for enslige mindreårige

Vi har dratt stor nytte av rapporten i innretningen av arbeidet med mottak for enslige mindreårige i 2018. Vi brukt mye ressurser på oppfølging av funn og anbefalinger i rapporten og på å iverksette egnede tiltak for å redusere risikoen for uønskede hendelser relatert til psykiske lidelser. Dette har hatt en positiv effekt, jf. punkt 3.7.2.

Vi har blant annet sikret at relevante funn og anbefalinger blir fulgt opp gjennom de to tiltakene som ble finansiert av de øremerkede midlene til økt bemanning og kompetanse på mottak for enslige mindreårige i 2018. I kompetanseutviklingsprogrammet «Et godt midlertidig hjem» som RVTS har gjennomført for alle ansatte i mottakene høsten/vinteren 2018, har anbefalinger i Fafos rapport fungert som sentrale læringsmål. I tilleggsavtalene som vi har inngått med mottakene om de tre ekstra barnefaglige stillingene, er arbeidsoppgavene som beskrives basert på funn og anbefalinger i rapporten. I tillegg har rapporten lagt et viktig grunnlag for arbeidet med å revidere kravene vi stiller til mottakene, og i utvikling og gjennomføring av kontraktsoppfølging og omsorgskontroll på mottakene.

3.8.3.3 Egne evalueringer

UDI har i 2018 også gjennomført to evalueringer.

Evaluering av endret saksløp for Syriaporteføljen ble gjennomført i samarbeid med Politiets sikkerhetstjeneste og PU. Evalueringen undersøkte endringen som ble implementert i november 2016, hvor en utvidet registrering gjennomført av PU, skulle erstatte UDIs intervju i de fleste Syria-saker om beskyttelse. Evalueringen undersøkte planlegging og organisering samt ressursutnyttelse og kvalitet. Evalueringen viste at samarbeidet mellom etatene var godt, men at blant annet risikostyringen var svak. Videre peker rapporten på at potensialet for ressursinnsparinger sannsynligvis var liten og at det er usikkert hvorvidt kvaliteten på id- og sikkerhetsvurderingene ble bedre som følge av omleggingen.

Evaluering av myndighetsassistert retur undersøkte i hvilken grad det fastsatte målet for myndighetsarrangert retur ble nådd. Også samarbeidet mellom etatene ble undersøkt. Rapporten konkluderte med at det har ikke vært flere gjenforeninger mellom enslige mindreårige og deres omsorgspersoner under ordningen enn før den ble implementert. Samtidig finner evalueringen at en større andel av målgruppen har blitt gjenforent med omsorgspersoner i hjemlandet.

3.8.3.4 Om nytten av foregående års ferdigstilte EMN-studier

3.8.3.4.1 EMN-studier

UDI deltok i to studier fra European Migration Network (EMN) som ble ferdigstilt i 2018; “The changing influx of asylum seekers in 2014-2016: Member State responses” og “Member States’ approaches to unaccompanied minors following status determination in the EU plus Norway”. Oxford Research AS gjennomførte den norske besvarelsen til EMN-studien Changing influx på oppdrag fra JD og UDI. Publikasjoner fra begge studier er formidlet bredt i utlendingsforvaltningen, forskningsnettverk og det sivile samfunn gjennom både e-post og nyhetsbrev.

Når det gjelder “The changing influx of asylum seekers in 2014-2016: Member State responses” mener UDI rapporten er en god og nyttig sammenstilling av de viktigste grepene de ulike landene tok underveis i den eskalerende situasjonen, og hvordan restansene ble prioritert og håndtert når ankomstene gikk ned igjen. Rapporten viser at situasjonen var relativt lik i de forskjellige landene og at virkemidlene som ble tatt i bruk også i stor grad var sammenfallende, med hovedvekt på innstramminger på den ene siden og kapasitet- og effektivitetsbygging på den andre siden. UDI var videre representert på EMN-seminaret i Stockholm, hvor flere ulike nasjonale rapporter (som inngikk i hovedrapporten) ble presentert, og hvor likhetene mellom landene når det gjelder håndtering var fremtredende. Innstramminger på familieinnvandringsregelverket i flere land i etterkant, viser også dette. Beredskapsmessig nytte er noe mer usikkert. Primært stadfester rapporten at de virkemidlene de ulike landene har er relativt like og noe begrenset, men at de kan gjøres mer effektive med en høyere grad av kommunikasjon og samarbeid, særlig med naboland, både før, under og etter at en slik situasjon har oppstått.

Changing influx rapporten ble dessuten brukt som grunnlagsmateriale i FoU-prosjektet om Case management, identity control and screening on national security and 1F exclusion (se over).

UDI bidro med omfattende innspill om praksis i forbindelse med studien "Approaches to unaccompanied minors following status determination in the EU plus Norway", og deltok også på det nasjonale seminaret "The integration and inclusion of unaccompanied minors" arrangert av EMN i Helsinki 11. oktober 2018. For UDI sin del er det nyttig å få informasjon om andre medlemslands praksis. I denne studien har det vært særlig relevant for oss å få eksempler på «best practice» knyttet til vurdering av barnets beste i prosesser som berører barn, og i oppfølgingen av enslige mindreårige som nærmer seg myndighetsalder. UDI arbeider med å standardisere barnefaglige vurderinger i våre vedtak og beslutninger som berører barn. Vi har også identifisert en risiko knyttet til unge voksne i ordinære mottak som har vært enslige mindreårige, og har begynt arbeidet med å kartlegge situasjonen til denne gruppen systematisk.

3.8.3.4.2 Andre EMN-aktiviteter

I samarbeid med JD deltok UDI i organiseringen, gjennomføringen og oppfølgingen av den nasjonale EMN konferansen «Sustainable migration from poor to rich countries» som ble avholdt i Oslo 21. juni 2018, samt oppfølgingskonferansen «Sustainable migration in Europe» som fant sted i Brussel 13. desember 2018.

UDI har i løpet av 2018 besvart en rekke EMN ad hoc forespørsler fra andre land om norsk regelverk og praksis på migrasjons- og asylfeltet. UDI benytter også nettverket til egne forespørsler om andre lands praksis. Dette gjelder særlig spørsmål knyttet til asyl, mottak og retur, som ofte har sitt utgangspunkt i bestillinger fra JD. UDI har videre lagt vekt på å bearbeide og analysere resultatene av ad hoc forespørsler som har særlig relevans og nytte for norsk politikktutvikling. I 2018 har dette bl.a. vært forespørsler knyttet til tema som sosiale ytelser, elektronisk plattform for asylsøkere, familiegjennforening med flyktning og Safe Country of Origin.

I tillegg til studier og ad hoc forespørsler har EMN i løpet av året publisert en årsrapport med statistikk-annex, Norway factsheet og Bulletins. UDI har i formidlingen av disse publikasjonene knyttet norske merknader til hovedpunktene for å sette norsk politikk og praksis i et europeisk perspektiv. UDI har siden 2017 skrevet egne nyhetsbrev, og dette ble fulgt opp både vår og høst 2018. Nyhetsbrevene formidler norske EMN aktiviteter i løpet av semesteret og inneholder lenker til norske EMN nettsider som jevnlig oppdateres med EMN publikasjoner og aktiviteter. UDI har i tråd med det nye mandatet aktivt samarbeidet med JD, deltatt på alle NCP- og REG-møtene i Brussel, samt enkelte konferanser, herunder EMNs årskonferanse i Wien våren 2018. UDI har redegjort for ressursbruken ifm. EMN aktiviteter i 2018 i egen e- postkorrespondanse til JD av 10.01.2019.

3.8.3.5 Oversikt over prioriteringer på FoU-feltet for 2019

UDI planlegger å igangsette følgende nye FoU-prosjekter i 2019:

- Hvordan bruker asylsøkere digitale kanaler?
- Evaluering av omorganiseringen etter brukerreisen.
- Evaluering av informasjonsprogrammet i ordinære mottak.
- Evaluering av frivillig innsats i asylmottak.
- Evaluering av kvaliteten på UDIs asylintervjuer.

Prosjektet om asylsøkeres bruk av digitale kanaler er allerede i gang. De øvrige prosjektene er fremdeles under utvikling. Det kan også oppstå behov for andre prosjekter eller evalueringer i løpet av 2019.

3.8.3.6 Oversikt over EMN prioriteringer for 2019

I 2019 vil UDI koordinere og gjennomføre studien "Comparative overview of national protection statuses in the EU" og studien "Third country nationals with a residence right in the EU who pose a threat to the national security: policies and practices in the EU". UDI vil videre prioritere ad hoc forespørsler ut fra relevans og nytte for utlendingsforvaltningen. EMN publikasjoner som har relevans for politikktutforming vil videreformidles med analyse og merknader, slik at budskapet kommer tydelig fram. UDI vil bidra aktivt til organisering og gjennomføring av eventuelle EMN konferanser/rundebordsmøter, samt delta på NCP- og EMN REG-møter i tett samarbeid med departementet.

4. Styring og kontroll i virksomheten

Statens prinsipper for mål- og resultatstyring er grunnlaget for UDIs interne styring. UDIs måloppnåelse på fastsatte mål og resultatkrav er omtalt i del 3. UDI har et målbilde for helhetlig og integrert virksomhetsstyring som sier at virksomhetsstyringen skal understøtte den samlede måloppnåelsen i virksomheten. Sentrale styringsverktøy som virksomhetsplan, budsjett, risikovurderinger og øvrig styringsinformasjon skal ses i sammenheng og det er gode rutiner og prosesser for dette. Hensikten er å sikre konsistensen og sammenheng i UDIs prioriteringer, målsettinger, disponible rammer og risikoer som truer måloppnåelse.

Krisen i 2015 og de unormalt lave ankomstene i 2017 og 2018 har synliggjort flere utfordringer knyttet til styring og kontroll i UDI. UDI arbeider fortsatt og kontinuerlig med å forbedre virksomhetens styring og kontroll gjennom utvikling og tilpasninger av systemer og rutiner, samt å håndtere påfølgende enkeltsaker. I 2018 har antallet enkeltsaker relatert til styring og kontroll som har krevd særskilt håndtering vært lavere, og vi har gradvis kunnet rette mer fokus på å styrke virksomhetens styringsprosesser og internkontroll i henhold til målbildet beskrevet over.

4.1 Nærmere omtale av vesentlige forhold ved styring og kontroll

UDI har også i 2018 jobbet med forebyggende tiltak for å sikre god internkontroll. Sentralt i dette arbeidet er omlegging av risikostyringen, videreutvikling av virksomhetsplan, kartlegging av internkontroll i tilskudds- og stønadsforvaltningen og revidering av sentrale styringsdokumenter, samt forbedring av operative arbeidsprosesser og utvikling av nye IT-systemer. Det er videre gjennomført flere opplæringstiltak i 2018 med det formål å heve ansattes og lederes kompetanse på styring og kontroll, herunder blant annet fullmakter, budsjett- og økonomistyring, bruk av økonomistyringsverktøy, offentlige anskaffelser, ny personvernforordning og øvrige regelverksendringer.

Risikostyring, videreutvikling av virksomhetsplan og internkontrollkartlegging av tilskudds- og stønadsforvaltningen omtales nærmere under.

4.1.1 Risikostyring

Høsten 2017 utviklet UDI, i samarbeid med JD og UNE, ny metodikk og nye maler for risikovurdering og -rapportering. I 2018 ble det nye systemet tatt i bruk. UDI har identifisert, vurdert og rapportert forhold eller hendelser som kan inntreffe, og som vil påvirke UDIs evne til å oppnå målene i tildelingsbrevet og sikre målrettet og effektiv drift, pålitelig rapportering og etterlevelse av lover og regler. Ved at risikoer har vært en mer sentral del av UDIs rapportering har også fokus i styringsdialogen mellom UDI og departementet i større grad blitt rettet mot de største hindrene for måloppnåelse i UDI.

Omleggingen av risikosystemet i UDI har medført at vi må jobbe med risikoer på en annen måte enn tidligere. Modenhetsnivået varierer internt i UDI, og vi arbeider kontinuerlig med å sikre hensiktsmessig organisering av og frekvens på risikostyringsarbeidet, at arbeidet bygger på beste tilgjengelig informasjon, at tiltak følges opp systematisk og at beslutninger om prioriteringer baseres på risikovurderinger. Dette arbeidet vil videreføres i 2019.

På et mer operativt nivå benytter UDI risikovurderinger blant annet ved utvikling av regelverk, retningslinjer og rutiner, identifikasjon av tiltak på områder hvor vi må gjøre en ekstra eller endret innsats, ved utvikling av nye IT-systemer, i prosjekter og i oppfølging av arbeidsmiljøforhold.

Risikobildet for 2019 ved inngangen til året presenteres i en egen risikorapport som er vedlagt årsrapporten.

4.1.2 Virksomhetsplan

Vi har høsten 2018 jobbet med å videreutvikle virksomhetsplanen, samt intern rapportering og oppfølging. Det er gjennomført flere tiltak som legger til rette for en bedre sammenheng mellom den interne styringen og målene og kravene fra departementet.

4.1.3 Internkontroll ved forvaltning av UDIs tilskudds- og stønadsordninger

UDI forvalter et stort antall tilskudds- og stønadsordninger på kap. 490, post 60, 70, 71, 72, 73 og 75. Internkontrollsystemene for ordningene er kartlagt i forbindelse med rapportering på rapporteringskrav nummer 16 i tildelingsbrevet for 2018.

Tilskudds- og stønadsordningene UDI forvalter er svært ulike avhengig av hvem som er mottaker, om ordningene er søkbare, hvordan utbetalingene er organisert og hvilke vilkår som følger med utbetalingene. Stor variasjon i risiko og vesentlighet medfører at det ikke er hensiktsmessig for UDI å ha ett overordnet system for internkontroll som gjelder forvaltningen samlet sett. Det er derfor etablert internkontrollsystemer for hver enkelt ordning. I 2018 ble internkontrollsystemene og tilhørende risikoer kartlagt i detalj med utgangspunkt i krav i Bestemmelser om økonomistyring i staten, krav i forvaltningsloven og regelverk for de ulike ordningene.

4.1.3.1 Tilstrekkelige retningslinjer og rutiner for tilskudds- og stønadsforvaltningen, samt etterlevelse av disse

UDI har slik vi vurderer det i all hovedsak tilfredsstillende retningslinjer og rutiner for forvaltningen av tilskudds- og stønadsordningene. Dagens praksis er i stor grad i tråd med retningslinjene.

Det er identifisert mangler og svakheter ved UDIs retningslinjer for forvaltning av tilskudd for plass i barnehage. UDI vil utbedre retningslinjene og praktisering av disse i 2019. Det er videre identifisert ulik tolkning av regelverket for stønad til personer i asylmottak, og det pågår revidering av dette regelverket blant annet med det formål å sikre lik skjønnsutøvelse og praksis.

4.1.3.2 Ansvar, myndighet og oppgaver knyttet til tilskudds- og stønadsforvaltning

Ansvar, myndighet og oppgaver knyttet til tilskudds- og stønadsforvaltningen er kjent, og i all hovedsak definert, for alle involverte parter, herunder ansatte, ledere og eksterne som har forvaltningsoppgaver på UDIs vegne.

Gjennom kartleggingen av internkontrollsystemene og tilhørende risikoer er det identifisert enkelte svakheter relatert til ansvar og myndighet som UDI vil arbeide videre med i 2019. Dette gjelder blant annet UDIs rolle i avtaler mellom kommuner og driftsoperatører om barnehageplasser, som er grunnlaget for beregning av barnehagetilskudd. Videre gjelder det også UDIs bruk av ekstern revisor til kontroll av refusjonskrav, og intern fordeling av fullmakter ved innvilgelse av søknader til personer i asylmottak.

4.1.3.3 Tilstrekkelig kompetanse knyttet til å utføre oppgaver som tilskudds- og stønadsforvalter

Kompetansen til saksbehandlere som forvalter tilskudds- og stønadsordninger i UDI er utviklet gjennom arbeidet med ordningene gjennom flere år. UDI har høy kompetanse på vurdering av søknader opp mot aktuelle mål og tildelingskriterier for ordningene, samt kontroll av rapportering fra mottaker når det er påkrevd. Det er identifisert behov for å utvikle kompetanse som bidrar til bedre kobling mellom forvaltningen og budsjettstyringen av tilskudds- og stønadsordningene.

Regelverket for stønader til personer i asylmottak er relativt komplekst og omfattende, og det kreves stor grad av skjønnsutøvelse i forvaltningen. Dette øker risikoen for ulik praktisering av regelverket. Risikoen anses imidlertid lavere for 2019 enn i 2018 som følge av sentralisering av forvaltningsoppgaver både relatert til tilskudds- og stønadsordninger. Revidert regelverk for stønad til personer i asylmottak forventes å redusere risikoen ytterligere. Flere forvaltningsoppgaver relatert til ikke-søkbare stønader til personer i asylmottak er satt ut til driftsoperatører av mottak. UDI vurderer at risikoen for feil i forvaltningsoppgaver og vurderinger gjort av driftsoperatørene er tilstede, men at den er lavere nå enn i en oppbygningsfase med flere uerfarne operatører.

4.1.3.4 Oppfølging for å sikre at formålet med tilskudds- og stønadsordningene oppnås

Flere av tilskudds- og stønadsordningene UDI forvalter er evaluert de siste årene, enten som en enkeltstående evaluering, en del av kontinuerlig oppfølgingsarbeid eller ved interne revisjoner i UDI. Oppfølgings- og evalueringsarbeidet tar utgangspunkt i ordningenes vesentlighet og risiko, herunder behovet for effektmåling av ordningene. Det er en iboende risiko at UDI ikke har kontroll over

effektene av tilskudds- og stønadsordningene, men kun kan påvirke disse gjennom tildeling og oppfølging.

Tilskudd til kommuner følges opp gjennom evalueringer utført av Beregningsutvalget for kartlegging av utgifter til bosetting og integrering av flyktninger. Øvrige tilskuddsordninger følges opp ved gjennomgang og kontroll av rapportering fra tilskuddsmottaker, samt ved FoU-prosjekter initiert av UDI eller departementet. Stønadsordningene for beboere i mottak følges opp ved UDIs kontroller av asylmottak, samt ved varslinger til UDI i de tilfeller hvor ytelsene ikke dekker nødvendig livsopphold for beboere i mottak. Stønader forbundet med assistert retur følges opp gjennom FoU-prosjekter, monitoreringsreiser og kontakt med internasjonale aktører med tilstedeværelse i returland.

4.1.3.5 Etterlevelse av krav til tilskudds- og stønadsforvaltning i Bestemmelser om økonomistyring i staten, kapittel 6 og 7

Internkontrollgjennomgangen viser at krav til tilskudds- og stønadsforvaltningen i all hovedsak etterlevs i UDI. Det er avdekket mindre avvik fra krav til innhold i tilskuddsbrev, samt utstedelse av informasjonsbrev ved ikke-søkbare ordninger. UDI vil sikre etterlevelse på disse områdene gjennom tilpasning av malverk og utvikling av nytt datasystem for mottakslogistikk og -forvaltning i 2019.

4.1.3.6 Budsjett- og økonomistyring av tilskudds- og stønadspostene

UDIs regnskapsrapport for 2018 viser både mer- og mindreforbruk relatert til tilskudds- og stønadsordningene. Budsjettavvikene kan i stor grad forklares med avvik fra prognoser og estimater som ble lagt til grunn i nysalderingen. UDI anser at det alltid vil kunne forekomme budsjettavvik som følge av at ankomster og antallet beboere i mottak ikke er i tråd med prognosene. Imidlertid ser UDI behov for å sikre bedre kvalitet på estimater og kontroll over påløpte forpliktelser og forventede betalingsforskyvninger gjennom året. Særlig gjelder dette ordningene for stønader til personer i asylmottak på post 70 og dekking av reiseutgifter for overføringsflyktninger på post 75.

4.1.3.7 Risikovurderinger for forvaltningsprosessene med påfølgende korrigerende tiltak

Det er ikke gjennomført systematiske risikovurderinger for hver enkelt tilskudds- og stønadsordning i UDI. Internkontrollkartleggingen viser imidlertid at regelverk, retningslinjer og rutiner er fastsatt og videreutviklet basert på identifiserte risikoer, og at involverte saksbehandlere og ledere i UDI har et bevisst forhold til aktuelle hindringer for måloppnåelse og brudd på regelverk. UDI vil fortsette å bruke risikovurderinger som metode ved endring av regelverk, retningslinjer, rutiner og datasystemer, samt i de tilfeller hvor hendelser eller evalueringer tilsier at det er svakheter eller mangler ved ordningene som må utredes nærmere. UDI vil tilstrebe at risikovurderingene dokumenteres skriftlig.

4.1.3.8 Overordnet risikovurdering knyttet til tilskudds- og stønadsforvaltningen

På overordnet nivå anser UDI at det er lav til moderat risiko ved UDIs tilskudds- og stønadsforvaltning. Risiko relatert til ulik praksis og skjønnsutøvelse er tatt ned etter sentralisering av forvaltningsoppgaver til færre saksbehandlere, og revidert regelverk for stønad til personer i asylmottak forventes å redusere risikoen ytterligere. UDI har ingen indikasjoner på at tilskudds- og stønadsordningene systematisk benyttes til andre formål enn målene ved ordningene. Kontrollnivåene ved de ulike ordningene anses i all hovedsak effektive og tilstrekkelige i et kost-/nytte-perspektiv. Utover nevnte forbedringstiltak vil behov for å iverksette mer omfattende kontroller vurderes fortløpende basert på hendelser og endringer i interne og eksterne rammebetingelser for forvaltningen.

4.2 Samfunnssikkerhet og beredskap

4.2.1 Tjenesteutsatte IKT-tjenester

UDI har tjenesteutsatt både drift og systemutvikling av våre IKT-tjenester. I den sammenheng har vi gjort flere tiltak for å sikre informasjonssikkerheten i systemene våre.

Tjenesteutsetting av drift ble utlyst på nytt i 2018 og vi har i den sammenheng gjennomført personvernkonsekvensvurdering og risiko- og sårbarhetsanalyse av dette. UDI har planlagt og/eller iverksatt tiltak for å unngå at de uønskede hendelsene inntreffer.

I sammenheng med systemutvikling er det vurdert at alle utviklere som skal arbeide i UDIs systemer skal sitte i UDIs lokaler og de vil derfor være omfattet av UDI sine sikringstiltak. De må også følge UDIs prosjektmetodikk.

Når det gjelder kravet om innebygd personvern har UDI utarbeidet en mal for vurdering av dette, basert på kravene i personvernforordningens artikkel 25, som ligger i vår prosjektmetodikk. Malen skal gjennomgås i konseptfasen av et prosjekt og det er lagt opp til at det skal gjennomføres i alle nyutviklinger som skal skje i UDI-regi. Malen ble utviklet før Datatilsynets veileder var ferdigstilt, og det pågår nå et revisjonsarbeid i UDI for å sikre at UDIs mal er i tråd med Datatilsynets veileder.

UDI har det siste året gjennomført et større arbeid for å lage syntetiske testdata i alle våre utviklingsmiljøer. Dette vil sikre at kravet om formålsbestemthet i ny personvernlovgivning blir bedre ivaretatt enn tidligere, samt at innleide utviklere ikke får tilgang til reelle data i våre databaser i større utstrekning enn nødvendig.

4.2.2 Øvelser innen sikkerhet og beredskap

UDI har beredskap og planer for å håndtere ekstraordinære økninger i ankomstene av asylsøkere. Selv om ankomstene den senere tid har vært lave, er det det ikke lenge siden situasjonen var en helt annen. I tillegg er mottaksapparatet bygget ned, noe som reduserer den umiddelbare kapasiteten til å håndtere ekstraordinære økninger. UDIs ledelse og de mest berørte avdelinger øver derfor årlig på ulike scenarier for ekstraordinære økninger i ankomstene. Øvelsene skal gi trening i å beslutte og prioritere på riktig nivå, samt benytte UDIs planer. Øvelsene vil også kunne avdekke uklarheter eller mangler i planverket.

Direktørmøtet gjennomførte en diskusjonsøvelse før jul i 2017. UDIs overordnede plan ble så i etterkant oppdatert vinteren 2018. Direktørmøtet, Region- og mottaksavdelingen, Asylavdelingen og Kommunikasjonsstaben har alle gjennomført øvelser i 2018. Planverket vil på grunnlag av erfaringer fra disse øvelsene bli oppdatert vinteren 2019.

UDI har ikke gjennomført beredskapsøvelse i 2018 knyttet til IKT-området, men har ved to anledninger gjennomført opplæring for lederne i bruk av beredskapsverktøyet «InCaselT». Opplæringen vil bli fulgt opp med en øvelse høsten 2019.

4.3 Effektiv drift

For UDI har kuttene i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen) kommet på våre poster 01, 21, 22 og 23.

Kuttene på 21, 22 og 23 postene vil vanskelig kunne håndteres ved effektivisering. UDI kjøper tjenestene fra eksterne tilbydere. Vi ønsker hele tiden å oppnå best/flest mulig tjenester til lavest mulig pris og arbeider med å profesjonalisere innkjøpsfunksjonen som verktøy for å oppnå dette. Samtidig er vi avhengig av priser i et marked. Dette betyr at vi over tid vil måtte tilby tjenester av redusert kvalitet og/eller mindre omfang om ikke markedet vi handler tjenestene fra blir stadig mer effektivt. I tillegg til effektivitet vil forhold knyttet til tilbud og etterspørsel påvirke prisen vi må betale. Det er således ikke rimelig å si at ABE-reformen gir effektivisering på disse postene og kuttene vil over tid bety redusert måloppnåelse.

De årlige kuttene på post 01 håndteres så langt det er mulig gjennom effektivisering og/eller kutt i kostnader som skal gi minst mulig konsekvens for UDIs måloppnåelse. Modernisering av IKT-verktøy og digitalisering har i en årrekke vært viktige utviklingsaktiviteter i UDI hvor formålet primært har vært å gi mulighet for en mer effektiv og bedre saksbehandling.

Det pågående Moderniseringsprogrammet har egen bevilgning på post 45 med egne gevinstkrav på post 01. Dette betyr at forventede gevinster fjernes fra rammen før ABE-reformens kutt må håndteres, og disse effektiviseringstiltakene kan derfor ikke relateres til ABE-reformen.

Streng kostnadsstyring og fokus på at utvikling av nye løsninger og prosjekter ikke skal øke grunnlaget for fremtidige varige kostnader har gjort at UDI har greid å holde de flerårige IKT-kostnadene (vedlikeholds- og driftskostnader) på et tilnærmet konstant nivå de siste årene.

UDI har i 2018 utviklet en bedre og mer enhetlig metode, på tvers av avdelingene, for å beregne produktivitet i saksbehandlingen og estimere ressursbehov. Den nye metoden skal bidra til bedre

forståelse i UDI av ressursbehov og effekt på saksbehandlingstid. Dette vil gi bedre anslag av ressursbehov samt avvikrapportering i budsjettdialogen med Justis- og beredskapsdepartementet. Fokus har vært å lage tall på hver enkelt sakstype, og ny beregningsmetode og ressursmodell legger til rette for bedre styring. Ressursmodellen tar hensyn til saksinnngang, produktivitet, bemanning, restanse og estimert saksbehandlingstid.

UDI arbeider med tiltak for økt kapasitet og produktivitet slik det er forutsatt for den rammen vi har. Bedre måloppnåelse med hensyn til produksjon, produktivitet og saksbehandlingstider er et satsingsområde i 2019. Det er opprettet en egen funksjon i direktørens stab for å koordinere arbeidet. De produktivitetsforbedringene vi arbeider for å oppnå vil gi en forbedret måloppnåelse, men ikke nødvendigvis gi rom for ytterligere kutt.

For de fleste effektiviseringstiltakene i UDI så tas gevinster ut som reduksjoner i rammen før vi pålegges ytterligere kutt knyttet til ABE-reformen.

UDI skal inn i nye lokaler fra årsskiftet 2020 til 2021. Det er en målsetting at dette skal gi lavere husleiekostnader, både totalt og per ansatt. Dette vil være et viktig bidrag til at vi vil kunne håndtere deler av framtidige ABE-kutt (fra 2021 til 2022).

4.4 Internrevisjon

UDI har en uavhengig internrevisjonsfunksjon som skal evaluere og bidra til å forbedre de interne styrings- og kontrolltiltak som virksomheten har etablert for å sikre at den når sine mål. I tillegg til operasjonell revisjon, har internrevisjonen ansvaret for å forvalte direktoratets varslingsordning for kritikkverdige forhold, samt utrede saker der det er grunnlag for mistanke om at det foreligger misligheter.

Internrevisjonen har levert følgende revisjonsrapporter for 2018:

- 1/2018 Styring og kontroll post 70 (økonomisk ytelse til beboere i asylmottak)
- 2/2018 Implementering av ny personopplysningslov
- 3/2018 Innføring av e-handel og nytt fakturasystem - Basware
- 4/2018 Informasjonssikkerhet; baseline, målbilde, sikkerhetsstrategi
- 5/2018 Innsynsbegjæringer
- 6/2018 Overordnet styring i UDI

Rapportene er unntatt offentlighet jf. § 14 i offentleglova, og vil derfor ikke omtales her.

4.5 Fellesføringer og øvrige krav fra regjeringen

4.5.1 Motvirke arbeidslivskriminalitet

UDI skal redegjøre for resultater og oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å motvirke arbeidslivskriminalitet (R18).

I 2018 har UDI etablert en strategisk anskaffelsesfunksjon for å ivareta strategiske anskaffelsesprosesser og avhjelpe virksomhetens behov for juridisk kompetanse og analysekapasitet.

UDI benytter elektronisk konkurransegjennomføring integrert med sak-arkiv systemet og er i prosess for etablering av elektronisk kontraktsoppfølgingssystem. En fullelektronisk ende- til ende-prosedyr med e-faktura vil bidra til å motvirke arbeidslivskriminalitet. UDIs kontrakter inneholder krav som skal sikre seriositet og motvirke sosial dumping, herunder for dårlige lønns- og arbeidsvilkår, sikre innsyn og sanksjoner ved brudd på avtalebestemmelsene. UDI har i 2018 hatt gjennomgang av virksomhetens kontrakter for å sikre en samlet oversikt og god oppfølging. Det er gjennomført kurs i anskaffelser som vil videreføres med ytterligere kompetansehevingstiltak i 2019.

For mottaksanskaffelser er styrking av styring og kontroll et viktig premiss i ny mottaksstrategi med tilhørende nye maler for kontrakter og konkurransegrunnlag. 2018 har vært preget av nedbygging av kapasitet og dermed oppsigelse av avtaler. Eksisterende kontrakter følges opp med blant annet kontroll av lønns- og arbeidsvilkår hos leverandører. I 2018 er det i tillegg gjennomført FoU-oppdrag knyttet til bemanning i mottak hvor blant annet forhold knyttet til sosial dumping er undersøkt.

Bygg og anleggsanskaffelser utgjør en liten andel av anskaffelsene til UDI, men har særskilt fokus. UDI benytter Statsbyggs standardkontrakter og prosjektmodell anvendes i større byggeprosjekter.

UDIs arbeid med profesjonalisering av anskaffelsesfunksjonen vil fortsette i 2019. Analyser og utnyttelse av data i anskaffelser og kontraktsoppfølging er vesentlige elementer for å ytterligere styrke at virksomhetens anskaffelser innrettes slik at de motvirker arbeidslivskriminalitet.

4.5.2 Likestilling

Lønnssituasjonen, herunder lønnsforskjeller mellom kjønnene, blir kartlagt i forkant av lokale lønnsforhandlinger. I 2018 fant vi at gjennomsnittslønnen for menn ligger høyere enn gjennomsnittslønnen for kvinner i enkelte avdelinger, som for eksempel i Avdeling for elektronisk forvaltning (IT-avdelingen). Som i tidligere år så vi at ansatte i stillingskodene førstekonsulent og rådgiver ligger noenlunde likt uavhengig av kjønn, men at kvinner i gjennomsnitt har lavere lønn enn menn innenfor seniorrådgiverkoden. Denne forskjellen øker noe med alder. I underdirektørkoden er det over dobbelt så mange kvinner som menn, så en sammenligning blir ikke særlig relevant. I stillingskoden seksjonssjef er det like mange kvinner som menn. Her ligger menn gjennomsnittlig høyere i lønn enn kvinner. Grunnen til dette er at mange menn i denne koden er seksjonssjefer i vår IT-avdeling (Avdeling for elektronisk forvaltning). Avdelingen er den lønnsledende avdelingen i direktoratet.

Kjønnsfordelingen i UDI ligger stabilt på rundt 70 prosent kvinner og 30 prosent menn. UDIs toppledergruppe består p.t. av like mange kvinner som menn.

Likelønn mellom kjønnene var en føring i lokale lønnsforhandlinger i 2018 og noen skjevheter ble rettet opp, men likelønn er noe vi trolig vil ha som føring i lønnsforhandlinger i kommende år også.

Vi har tatt i bruk systemet Qlik på lønnsdata slik at vi kan ta ut oppdaterte lønnsrapporter ut fra valgte parameter. Dette vil gi ledere, tillitsvalgte og HR en bedre oversikt, også tilbake i tid, over eventuelle ubegrunnede lønnsforskjeller (for eksempel mellom kjønn).

Når vi lyser ut stillinger har vi alltid med følgende passus i kunngjøringsteksten:

«Utlendingsdirektoratet er opptatt av mangfold, og vi oppfordrer alle som er kvalifiserte til å søke stilling hos oss, uansett alder, kjønn, funksjonshemming, nasjonal eller etnisk bakgrunn. Vi tilpasser arbeidsplassen om du har behov for det».

Søkere med minoritetsbakgrunn og søkere med nedsatt funksjonsevne kan i vårt elektroniske rekrutteringssystem krysse av for om de ønsker å bli vurdert på bakgrunn av minoritetsbakgrunn eller nedsatt funksjonsevne, utover sine formelle kvalifikasjoner.

Vi innhenter ikke opplysninger om ansattes religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk. Funksjonsnedsettelse oppgis av den ansatte selv, enten i forbindelse med rekrutteringsprosessen eller ved behov for tilrettelegging på arbeidsplassen. Når det gjelder etnisitet må den ansatte oppgi nasjonalitet i sin CV.

4.5.3 Inkluderingsdugnad

UDI skal rapportere på hvordan vi har jobbet med å realisere intensjonene bak regjeringens inkluderingsdugnad.

UDI har utarbeidet en veileder i IA-arbeid for ledere i UDI. Veilederen er en elektronisk læringsressurs/lederverktøy som skal støtte leder i jobben. Den handler om hvordan leder kan gjennomføre dialogmøte med medarbeidere som har redusert arbeidsevne, samt hvordan leder skal tidsbegrense og evaluere tilretteleggingen som er gjort. Som offentlig virksomhet er UDI forpliktet til å hindre diskriminering av personer med nedsatt funksjonsevne, og veilederen gir leder tips til hvordan UDI kan inkludere personer med nedsatt funksjonsevne i arbeidet hos oss. Leder skal vite hvordan man rekrutterer og tar imot en ny medarbeider med nedsatt funksjonsevne, og hva leder må gjøre for å tilrettelegge for ham/henne. Veilederen er utarbeidet etter samtaler og workshops med representanter fra ledelsen, de tillitsvalgte, vernetjenesten og kontaktpersoner ved NAV Arbeidslivssenter Oslo.

UDI var med på trainéeprogrammet for personer med høyere utdanning og nedsatt funksjonsevne i regi av Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Difi i perioden 2017-2018. Vi tok inn én trainée gjennom programmet.

I perioden fra 1. juli 2018 til 31. desember 2018 har vi ansatt ni personer, og av disse har en person nedsatt funksjonsevne²². Dette tilsvarer 11 prosent.

²² Det er mulig at flere av de ni nyansatte i perioden har nedsatt funksjonsevne, men dette har de ikke opplyst om i søknadsprosessen eller etter tiltredelsen i stilingen.

5. Vurdering av framtidsutsikter

En hovedutfordring for UDI de kommende årene er å levere bedre resultater med samme eller lavere kapasitet enn i dag. UDI står nå midt i arbeidet med å utvikle og iverksette tiltak og grep på kortere sikt som har til formål å forbedre prosessene rundt kjerneoppgavene knyttet til behandling av asyl- og oppholdssaker, brukerkommunikasjon og mottaksdrift. Sentrale innsatsfaktorer er kompetanse og teknologi, men det aller viktigste er hvordan vi organiserer og innretter arbeidsprosessene. Dette vil få stor oppmerksomhet i 2019.

Et sentralt mål med utviklingsprosessene våre er å få ned ventetidene for brukerne. Samtidig vil vi fortsette arbeidet med å forbedre og effektivisere kommunikasjonen med brukerne våre. I tillegg til at dette har stor betydning for brukerne selv, vil det også bidra til å redusere antallet unødvendige brukerhenvendelser.

UDI er opptatt av hvordan teknologi kan understøtte arbeidet vårt. Her er det over tid et stort potensial for effektivisering og bedre kvalitet i kontrollarbeidet, i tillegg til bedre løsninger rettet direkte mot brukerne. Selv om mye av utviklingsarbeidet vil kanaliseres gjennom Moderniseringsprogrammet, vil vi også gjennomføre forbedringstiltak innenfor ordinær driftsramme.

Fra årsskiftet 2020/21 skal UDIs virksomhet i Oslo være på plass i nye kontorlokaler. Forberedelsene til dette vil starte i 2019. For UDI er det viktig å utnytte de mulighetene nye lokaler gir med tanke på nye arbeidsformer og organisering.

UDI gjennomførte et arbeid med å utvikle fremtidsscenarioer høsten 2018 som et underlag for UDIs nye virksomhetsstrategi. Vi arbeider nå med virksomhetsstrategien som skal være klar i løpet av våren 2019.

6. Årsregnskap

6.1 Ledelseskommentar årsregnskapet 2018

6.1.1 Formål

Utlendingsdirektoratet (UDI) ble opprettet i 1988 og er underlagt Justis- og beredskapsdepartementet (JD). UDI skal iverksette regjeringens flyktning- og innvandringspolitikk på hhv. JDs, Arbeids- og sosialdepartementets og Kunnskapsdepartementets ansvarsområder. I tillegg til behandling av enkeltsaker skal UDI utøve ulike former for direktorats- og støttefunksjoner på utlendingsfeltet. UDI skal bl.a. gi JD og samarbeidende departementer faglig baserte bidrag til og beslutningsgrunnlag i forbindelse med regelverks- og budsjettprosesser. UDIs hovedoppgaver er å behandle søknader etter utlendingsloven i en nærmere bestemt arbeidsdeling med politiet og utenriksstjenesten og å behandle søknader etter statsborgerloven. UDI har ansvaret for etablering, drift og nedleggelse av mottak, botilbud for asylsøkere og omsorg for enslige, mindreårige asylsøkere i aldersgruppen 15-18 år. Videre skal UDI informere personer som har en søknad om asyl til behandling, om mulighetene for assistert retur, og motivere til og behandle søknader om assistert retur for personer uten lovlig opphold. UDI skal også bidra til at politiet kan iverksette tvangsretur.

UDI er ansvarlig for drift, forvaltning og videreutvikling av utlendingsforvaltningens felles IKT-systemer, herunder datautveksling med andre offentlige instanser som Skattedirektoratet, NAV, Lånekassen og Arbeidstilsynet. UDI skal delta i styret i IT-byrået EU-Lisa som vara, og skal følge opp tilpassing til nye og endrede krav til IKT-løsninger knyttet til forpliktelsene til EU- og/eller Schengensystemer. UDI skal i den sammenheng delta i relevante arbeidsgrupper og komiteer, både når nye systemer/tiltak og lovverk initiert av EU drøftes, og når det er løpende diskusjoner om forbedring av eksisterende systemer.

6.1.2 Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra JD i økonomi- og virksomhetsinstruks (vedtatt 19. desember 2018). Direktoratet er et ordinært forvaltningsorgan med bruttobudsjettering, som fører regnskap i etter kontantprinsippet, slik det fremgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Direktøren i UDI mener regnskapet gir et dekkende bilde av UDIs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter og regnskapsførte inntekter, eiendeler og gjeld. Detaljert rapportering på alle poster presenteres i regnskapsrapporten, se vedlegg 1.

6.1.3 Vurderinger av vesentlige forhold

6.1.3.1 Hovedtall for UDI

6.1.3.1.1 Disponible midler

I 2018 har UDI samlet disponert tildelinger på sitt kapittel 0490 på 2 605,412 mill. kroner (Note A i årsregnskapet). UDI disponerer totalt bevilgninger på 12 kapittelposter. I 2018 hadde UDI to belastningsfullmakter, en fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, og en fra Justis- og beredskapsdepartementet. Totale disponible midler var dermed 2 607,502 mill. kroner i 2018 (bevilgningsrapporten).

6.1.3.1.2 Samlet forbruk og avvik i forhold til bevilgningene

I 2018 har UDI hatt et samlet forbruk på utgiftspostene på 2 370,184 mill. kroner. I tillegg har UDI belastet andres kapittelposter med til sammen 859,024 mill. kroner. Totalt sett har UDI dermed hatt utgifter på 2 371,043 mill. kroner i 2018. UDI har tildelt politiet en belastningsfullmakt på 1 mill. kroner, og av denne er det benyttet 0,91 mill. kroner.

UDI går ut av 2018 med et mindreforbruk på 235,227 mill. kroner, som hovedsakelig er oppstått på overførbare poster. På den overførbare posten 30 Ombygging ankomstsenter for asylregistrering og

mottak er det et mindreforbruk på 89,3 mill. kroner, på den overførbare posten 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold er det et mindreforbruk på 123,325 mill. kroner. Til sammen utgjøre disse postene 212,8 mill. kroner av netto mindreforbruk. UDI søker om å få overført 225,082 mill. kroner av årets mindreforbruk til 2019.

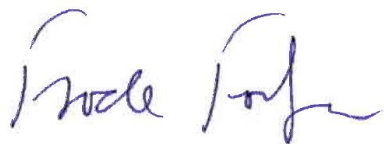
Det er et mindreforbruk på UDIs driftspost på 10,832 mill. kroner, som i stor grad er knyttet til at aktiviteter og utgifter til internasjonal virksomhet og IKT-utvikling er forskjøvet til 2019.

Moderniseringsprogrammet ble etablert i 2017 og har som formål å levere nye løsninger på asyl- og mottaksområdet, samt å starte en gradvis modernisering av utlendingsforvaltningens databaser og systemer. Tildelingen til programmet er overførbar, og for 2018 søkes det overført 122,415 mill. kroner til videreføring av prosjektene i 2019. UDI har et mindreforbruk på posten på 123,325 mill. kroner, Politiet har utgiftsført 0,910 mill. kroner på posten, slik at netto mindreforbruk blir 122,415 mill. kroner.

På mottaksdriftsområdet er det et samlet merforbruk på 10,309 mill. kroner, som er 1,2 prosent av tildelingen. Bevilgningen på post 21 skal dekke statens utgifter knyttet til drift av mottak for asylsøkere. Total bevilgning på posten per 31. desember 2018 var 867,013 mill. kroner. Ved utgangen av året er det regnskapsført 877,322 mill. kroner. Årsaken til merforbruket er at estimatene for forbruket på posten var for lavt i innspillet til nysalderingen.

På returområdet ble det benyttet 16,611 mill. kroner mindre enn tildelt. Total bevilgning på posten i 2018 var på 33,029 mill. kroner. Ved utgangen av året var det regnskapsført 16,418 mill. kroner. Det ble gjennomført færre returer enn forventet, og de returene som ble gjennomført var rimeligere enn prognostisert. Om lag 6,1 mill. kroner av mindreforbruket er forårsaket av forsinkelse i etableringen av planlagte prosjekter.

Oslo, 28.02.2019

Frode Forfang
direktør

6.2 UDIs årsregnskap

6.2.1 Revisjon

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for UDI.

6.2.2 Prinsipper

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 i Reglementet for økonomistyring i staten med bestemmelsene, – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

6.2.3 Bevilgningsrapporteringen

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som UDI har rapportert til statsregnskapet. Det er satt opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet som UDI har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser UDI står oppført med i statens kapitalregnskap.

6.2.4 Artskontorrapporteringen

Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2018

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merutgift (-) og mindreutgift
0490	Utlendingsdirektoratet - driftsutgifter	01			1 020 307 000	1 009 475 069	10 831 931
0490	Utlendingsdirektoratet - spes. driftsutg., statlige mottak	21			867 013 000	877 322 473	-10 309 473
0490	Utlendingsdirektoratet - spes. driftsutg., tolk og oversett	22			11 500 000	8 612 187	2 887 813
0490	Utlendingsdirektoratet - spes. driftsutg., kunnskapsutvikl	23			5 225 000	3 394 134	1 830 866
0490	Ombygginger, ankomstsenter for asylregistrering og mot	30			97 900 000	8 606 043	89 293 957
0490	Utlendingsdirektoratet - større utstyrsanskaffelser og ver	45			202 238 000	78 913 129	123 324 871
0490	Tilskudd til vertskommuner for statlige mottak	60			203 624 000	199 055 292	4 568 708
0490	Økonomiske ytelser til beboere i asylmottak	70			110 576 000	109 409 614	1 166 386
0490	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i mottak	71			26 772 000	27 064 239	-292 239
0490	Tilbakevendning av flyktninger	72			33 029 000	16 418 060	16 610 940
0490	Gjenbosetting av flyktninger, støttetiltak	73			14 849 000	14 849 000	0
0490	Transport, flyktn.til/fra utl.	75			12 379 000	17 065 473	-4 686 473
0400	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling	23			1 300 000	200 932	
0858	Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemles	01			790 000	658 092	
<i>Sum utgiftsført</i>					2 607 502 000	2 371 043 739	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2018	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3490	Refusjonsinntekter	05			6 800 000	7 941 718	1 141 718
5309	Tilfeldige inntekter	29			0	8 885 330	
5700	Folketrygdens inntekter	72			0	81 480 787	
<i>Sum inntektsført</i>					6 800 000	98 307 834	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						2 272 735 905	
Kapitalkontoer							
60085501	Norges Bank KK /innbetalinger					58 590 760	
60085502	Norges Bank KK/utbetalinger					-2 333 406 125	
705010	Endring i mellomværende med statskassen					2 079 461	
<i>Sum rapportert</i>						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
					31.12.2018	31.12.2017	Endring
705010	Mellomværende med statskassen				-23 544 252	-25 623 712	2 079 461

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter. Se note B for nærmere forklaring.

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
490 01	25 563 000	994 744 000	1 020 307 000
490 21	40 551 000	826 462 000	867 013 000
490 22		11 500 000	11 500 000
490 23	819 000	4 406 000	5 225 000
490 30		97 900 000	97 900 000
490 45	81 468 000	120 770 000	202 238 000
490 60		203 624 000	203 624 000
490 70		110 576 000	110 576 000
490 71		26 772 000	26 772 000
490 72		33 029 000	33 029 000
490 73		14 849 000	14 849 000
490 75		12 379 000	12 379 000
	148 401 000	2 457 011 000	2 605 412 000

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings- fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger (-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
049001		10 831 931		10 831 931	1 141 718			11 973 649	49 737 200	11 973 649
049021		-10 309 473		-10 309 473				-10 309 473	41 323 100	
049022		2 887 813		2 887 813				2 887 813	575 000	575 000
049023	"kan overføres"	1 830 866		1 830 866				1 830 866		1 830 866
049030	"kan overføres"	89 293 957		89 293 957				89 293 957		89 293 957
049045	"kan overføres"	123 324 871	-909 508	122 415 363				122 415 363		122 415 363
049060		4 568 708		4 568 708				4 568 708		
049070		1 166 386		1 166 386				1 166 386		
049071		-292 239		-292 239				-292 239		
049072	"overslagsbevilgning"	16 610 940		16 610 940				16 610 940		
049073	"kan nyttes under kap.496 post 60"	0		0				0		
049075	"kan overføres"	-4 686 473		-4 686 473				-4 686 473		

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter: Justisdep FoU post: Det ble stilt 750.000 kroner til disposisjon i tillegg 3 til tildelingsbrevet til utviklingstiltak for kunnskapsformidling i arbeidet med FoU og 550.000 European Migration Network (EMN) på kapittel 0400 post 23. Totalt er det kostnadsført 200.932 kroner på 0400.23. UDI fikk belastningsfullmakt fra Bufdirs driftspost 0858 post 01, på 790.000 kroner for å dekke lønnsutgifter ved deltakelse i kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlesteele. Det ble kostnadsført 658.092 kroner.

Stikkordet «kan overføres» på postene 23, 30, 45 og 75.

Stikkordet «kan nyttes under» på posten 73.

Stikkordet «overslagsbevilgning» på post 72.

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre): Politiets utlendingsenhet kostnadsførte 909.508 kroner knyttet til avgitt belastningsfullmakt på 1.000.000 kroner med utarbeidelse av løsning og utvikling av Utsys i samsvar med bestilling fra Moderniseringsprogrammet i UDI.

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2018

	Note	2018	2017
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	7 941 718	21 021 519
Andre inntekter	1	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>		7 941 718	21 021 519
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	669 185 337	792 319 066
Andre utbetalinger til drift	3	1 272 619 616	2 207 392 160
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		1 941 804 953	2 999 711 225
Netto rapporterte driftsutgifter		1 933 863 235	2 978 689 707
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	45 234 733	41 214 117
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	142 374	838 381
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		45 377 106	42 052 498
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		45 377 106	42 052 498
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	7 681 985	11 922 669
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		7 681 985	11 922 669
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	383 861 679	668 746 959
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		383 861 679	668 746 959
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		1 203 345	1 456 302
Arbeids giveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		81 480 787	96 661 038
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		0	0
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-82 684 132	-98 117 339
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		2 272 735 905	3 579 449 156

Oversikt over mellomværende med statskassen **

	2018	2017
Eiendeler og gjeld		
Fordringer	291 214	219 274
Kasse	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk	-23 649 601	-25 673 407
Skyldige offentlige avgifter	-185 865	-169 867
Annen gjeld	0	287
Sum mellomværende med statskassen	8	-23 544 252

Virksomhet DR - Utlendingsdirektoratet

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Refusjon DUF - Politiet	0	388 203
Refusjon DUF - UNE	0	1 110 609
Refusjon DUF - Skattdirektoratet	5 047	16 634
Refusjon IMDI	0	1 220 118
Refusjon DUF	4 043 295	0
Refusjoner Tolke database	0	582 208
Refusjon DUF - IMDI	0	737 879
Refusjon - Diverse	3 893 376	16 965 868
Sum salgs- og leieinnbetalinger	7 941 718	21 021 519
<i>Andre innbetalinger</i>		
Sum andre innbetalinger	0	0
Sum innbetalinger fra drift	7 941 718	21 021 519

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2018	31.12.2017
Lønn	539 642 314	633 561 788
Arbeidsgiveravgift	81 480 787	96 661 038
Pensjonsutgifter*	60 759 942	71 484 130
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-27 536 159	-32 956 200
Andre ytelser	14 838 454	23 568 310
Sum utbetalinger til lønn	669 185 337	792 319 066
Antall årsverk**:	868	994

*** Nærmere om pensjonsutgifter**

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Arbeidsgivers andel av premien for 2018 er 12 prosent. Premiesatsen for 2017 var 12 prosent.

**** Antall årsverk**

Tallet for 2017 er antall årsverk per 31.12.2017. Tallet for 2018 er gjennomsnittlig antall årsverk i 2018.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2018	31.12.2017
Husleie	270 654 191	428 945 459
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	822 261	1 182 763
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	40 066 299	42 690 937
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	187 628	0
Mindre utstyrsanskaffelser	432 833	705 780
Leie av maskiner, inventar og lignende	87 598 024	76 067 275
Kjøp av fremmede tjenester	820 360 665	1 537 062 913
Reiser og diett	13 012 346	72 095 160
Øvrige driftsutgifter	39 485 370	48 641 872
Sum andre utbetalinger til drift	1 272 619 616	2 207 392 160

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet**Note 4 Finansinntekter og finansutgifter**

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	142 374	838 381
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	142 374	838 381

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet**Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer**

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	40 627 701	39 743 589
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	2 744 929	0
Beredskapsanskaffelser	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	1 862 102	1 470 528
Sum utbetaling til investeringer	45 234 733	41 214 117

	31.12.2018	31.12.2017
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler *	0	9 900
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	9 900

* Investeringer i aksjer og andeler er redusert fra 9 900 kroner i 2017 til 0 kroner i 2018, da depositum var feilklassifisert i 2017.

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet**Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten**

	31.12.2018	31.12.2017
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)	7 681 985	11 922 669
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	7 681 985	11 922 669

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2018	31.12.2017
Tilskudd til kommuner - Grunnsats	199 055 292	252 531 725
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	17 065 473	10 095 146
Tilskudd til husholdninger - Basisbeløp	109 409 614	314 484 646
Tilskudd til ideelle organisasjoner	43 482 300	70 638 443
Tilskudd til gjenbosetting (utlandet)	14 849 000	20 997 000
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	383 861 679	668 746 959

Virksomhet: DR - Utlendingsdirektoratet

Rapport kjørt: 16.01.2019

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2018 Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	31.12.2018 Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	583 014	0	583 014
Andre fordringer	-133 403	291 214	-424 617
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	449 611	291 214	158 397
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-87 835 486	0	-87 835 486
Skyldig skattetrekk	-23 649 601	-23 649 601	0
Skyldige offentlige avgifter	-185 865	-185 865	0
Annen kortsiktig gjeld	-9 964 802	0	-9 964 802
<i>Sum</i>	-121 635 753	-23 835 466	-97 800 288
Sum	-121 186 142	-23 544 252	-97 641 891

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Oversikt over hvor i årsrapporten oppdrag (O) og rapporteringskrav (R) fra tildelingsbrevet er omtalt

Ref. TDB	Ordlyd	Årsrapporten
O 1	Enslige mindreårige asylsøkere skal prioriteres i alle ledd.	3.2.2.6
O 3	UDI bes følge opp årlige høynivå-kontaktmøter og dialogmøter, i tråd med brev fra departementet av 28. juni 2016 vedrørende tiltak for å styrke saksbehandlingen i konvertittsaker.	3.2.2.4
O 6	Oversikt over ytelser i sammenlignbare land	3.7.3
O 7	Forskning og kunnskapsutvikling	3.8.3
O 8	UDI skal i samarbeid med Utlendingsnemnda (UNE) utarbeide en felles rapport om behandlingen av søknader etter utlendingsforskriften § 8-8 a. I tillegg til en oversikt over antall innkomne søknader og utfall i begge instanser (fordelt på hjemmel for ev. innvilgelse og utlendingens alder, jf. R 20), skal rapporten inneholde en kvalitativ vurdering av hvordan arbeidet med disse sakene har fungert. Ev. stevninger og domstolsavgjørelser skal inkluderes.	Se vedlegg 4
R 1	UDI skal redegjøre for status for porteføljen av alle asylsaker, herunder aktuelle problemstillinger knyttet til saksbehandlingstider, omfang av ubehandlede saker, og prioriteringer innenfor saksporteføljen	3.2.1 3.2.2
R 2	UDI skal rapportere på arbeidet med tilbakekallssaker, herunder omfang av arbeidet, antall tilbakekallsvedtak fordelt på nasjonalitet og hjemmelen for tilbakekall.	3.2.3
R 3	UDI skal rapportere på effektene av arbeidet med tilbakekallssaker.	3.2.3.3
R 4	UDI skal redegjøre for antall returer, samt gjennomført, pågående og planlagte tiltak i arbeidet med assistert retur iht. føringer og prioriteringer fra departementet	3.3
R 5	UDI skal gi en vurdering av hvilke resultater som er oppnådd gjennom samarbeidet i ankomstersenterfunksjonen når det gjelder tidlig avklaring av identitet.	3.2.2.3
R 6	UDI skal rapportere om arbeidet med å utvikle og finne nye metoder for aldersestimering.	3.4.1
R 7	UDI skal redegjøre for status mellom antall innvilgelser i asylporteføljen og de prognosene IMDi jobber med opp mot bosetting i kommunene. Redegjørelsen skal inkludere vedtak som er fattet og saker i porteføljer som med høy grad av sannsynlighet vil føre til innvilgelser.	3.5.1
R 8	UDI skal redegjøre for status og utvikling i porteføljen av oppholdssaker, inkludert utvisnings- og tilbakekallssaker. Det skal legges vekt på saksbehandlingstid, omfang og alder på	3.6

	ubehandlede saker, samt prioriteringer og utfordringer innenfor saksporteføljen.	
R 9	UDI skal redegjøre særskilt for utviklingen i saksbehandlingstid for familieinnvandringsaker hvor referansepersonen er arbeidsinnvandrer.	3.6.3
R 10	UDI skal redegjøre for arbeidet med etablering og avvikling av mottaksplasser, herunder involvering av andre virksomheter og samarbeid med kommunene og andre sentrale aktører.	3.7.1.2
R 11	UDI skal redegjøre for effekten av igangsatte tiltak knyttet til forholdene i mottak for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år og status for disse, herunder tiltak for å forbedre omsorg og sikkerhet for gruppen og redusere risiko for uønskede hendelser der dette anses nødvendig. Rapporteringen skal inneholde oversikt over bruk av øremerkede midler til økt bemanning og styrket barnefaglig kompetanse ved mottak for enslige mindreårige.	3.2.2.6 3.3.2 3.7.1 3.7.2
R 12	Rapportere om Ikt-tjenester som er tjenesteutsatt med tilhørende risiko- og sårbarhetsvurderinger.	4.2.1
R 13	UDI skal redegjøre for framdrift i det samlede moderniseringsprosjektet, herunder samarbeidet med POD når det bl.a. gjelder biometridelprosjektet.	3.8.1
R 14	UDI skal redegjøre for iverksatte og planlagte effektiviseringstiltak og for hvordan effektiviseringsgevinstene frigjøres og omdisponeres, herunder særskilt hvordan effektiviseringsgevinster forutsatt i ABE-reformen er hentet ut.	4.3
R 15	UDI skal gi en kort redegjørelse for hovedtrekk i UDIs internasjonale arbeid foregående år, samt føringer og prioriteringer for kommende år. UDI skal i vedlegg oppdatere den foreliggende oversikten over deltakelse i internasjonale fora.	3.8.2.1 og vedlegg 2
R 16	UDI skal beskrive systemer for internkontroll for sin forvaltning av tilskuddsordninger. Dette omfatter virksomhetens interne styrende dokumenter som beskriver henholdsvis overordnede prinsipper og føringer, herunder tydeliggjøring av myndighet, roller og ansvar, og hvordan oppgaver skal gjennomføres. Rapporteringen skal også inneholde en beskrivelse av vesentlige risikovurderinger som er gjort knyttet til tilskuddsforvaltningen.	4.1.3
R 17	UDI skal rapportere på hvordan funn og læringspunkter fra evalueringer etter øvelser og hendelser innenfor samfunnssikkerhetsområdet er identifisert og fulgt opp.	4.2.2
R 18	UDI skal redegjøre for resultater fra oppfølgingen av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å motvirke arbeidslivskriminalitet.	4.5.1
R 20	UDI skal gi en oversikt over antall søknader etter utlendingsforskriften § 8-8 a, og utfallet av behandlingen av disse, fordelt på hjemmel for ev. innvilgelse. Det skal fremkommerom utlendingen er over eller under 18 år på tidspunktet for det nye vedtaket.	3.2.2.7 og vedlegg 4

R 21	UDI skal redegjøre for planlagte og iverksatte likestillingstiltak for å fremme lovens formål om likestilling uavhengig av kjønn. UDI skal videre redegjøre for likestillingstiltak som er iverksatt og som planlegges iverksatt for å fremme lovens formål om likestilling uavhengig av etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.	4.5.2
Suppl. tdb nr 3	UDI skal redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeid har vært innrettet for å nå 5 % -målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden. UDI skal vurdere arbeidet opp mot målene for dugnaden; hva som har vært vellykkede tiltak, hva som har vært utfordringer, og hvorfor virksomheten eventuelt ikke har lykket med å nå målene for dugnaden.	4.5.3

Vedlegg

Vedlegg 1: Regnskapsrapport 2018

Vedlegg 2: Deltakelse internasjonale fora

Vedlegg 3: Effektrapportering 2018

Vedlegg 4: Rapport om behandlingen av søknader etter utf. 8-8 a

Vedlegg 5: Rapport kvalitetsmåling 2018